Št. 4 (722) L. XV.
NOVO MESTO, petek
31. januarja 1964

DOLE[illegible]KI LIST

Samo neposredni [illegible] proizvajalci

lahko učinkovito pripomorejo pri re[illegible]vanju vseh odprtih problemov

Sindikati dolenjskih občin ljubljanskega okraja so se odločili za enotno reševanje vprašanja najnižjega osebnega dohodka. Spodnja meja 25.000 dinarjev pa bo dosežena le tedaj, če bomo znali odkrivati probleme in jih odpravljati.

Kdor zasluži manj kot 25.000 dinarjev, se dandanes že težko preživlja in je prikrajšan za marsikaj, kar si lahko privoščijo ostali občani. Seveda ni nikjer rečeno, da bi mu okroglih 25 tisočakov za to že zadostovalo. Srečen bi bil, kdor bi jih dobil, zlasti tisti, ki se še (če se lahko) preživljajo tudi z 12.000 dinarji ali še manj. 25.000 dinarjev bodi poslej spodnja meja mesečnega prejemka — je novo jugoslovansko načelo!

Akcija, ki jo politične organizacije s sindikatom vred začenjajo te dni, nima namena, da kakorkoli iztisnejo iz trenutnih možnosti tistih 25 tisočakov in jih dajo vsem, ki so do zdaj premalo prejemali; osrednji namen akcije je zlasti raziskati vzroke za tako majhne osebne dohodke ter na osnovi tega doseči mlorebitno hitro zvišanje.

Seveda, ko so že pri vzrokih, ne bi smeli prezreti nobenega činitelja, ki lahko vpliva na mesečne prejemke. Na dosedanjih posvetovanjih so obdelali vrsto analiz poslovanja v določenem podjetju. Ugotovitve prvih posvetov so se že precej približale dejanskim vzrokom, niso pa jim mogle popolnoma do dna.

O tem, kako naj poteka akcija oziroma boj za spodnjo mejo osebnih prejemkov v dolenjskih občinah ljubljanskega okraja, so se pomenili predsedniki in tajniki občinskih sindikalnih svetov teh občin na posvetovanju minulo soboto (25. januarja) na Mirni. Na podlagi ugotovitve, da imajo vse občine južno od Save glede spodnje meje osebnih dohodkov precej skupnega, so se odločili tudi za podobne ukrepe. Predsednik okrajnega sindikalnega sveta Ljubljana Lojze Erbežnik je pri tem opozoril na način, ki se je v dosedanji akciji zelo dobro obnesel v novomeški in kočevski občini. V teh dveh občinah sta občinska sindikalna sveta spoznala, da je bolj učinkovito, če težave in ovire v podjetjih zvesta od članov delovnega kolektiva, kot pa morebiti od vodstva ali kakšne komisije. Ob dosedanjih stikih v teh dveh občinah je večkrat prišlo na dan, da imajo delavci prav, ne pa vodilni, ker se še vedno dogaja, da skušajo ti kaj prikriti. Na poseben način so ti orisali tudi vzroke za majhne prejemke. Često so prtili vso krivdo na zaposlene, češ da so leni, zamujajo delo, ne znajo varčevati itd. Bržčas je tudi v tem nekaj resnice, vendar ne bi kazalo zamolčati drugo plat, ki bolj vpliva na osebni dohodek. Udeleženci posvetovanja so pod to točko našteli vrsto stvari, na katere se je do zdaj premalokrat opozarjalo. Tako tiči marsikje vzrok v negospodarno vloženi ali samo na pol vloženi investiciji, ko so na primer gospodarske organizacije nabavljale samo stroje in gradile zidovje, za kader pa niso skrbele. Nemalokrat je vzrok v nesmotrnem združevanju oziroma posledicah združitve dveh ali več podjetij, ker potem pride do tega, da ekspoziture niso izenačene z matičnim podjetjem.

Na posvetu so vedeli povedati še kopico podobnih vzrokov. Ugotovili so, da so vzroki v dolenjskem bazenu precej skupni, kar, razumljivo, terja tudi enak ali vsaj podoben način reševanja. Na vsak način pa (bodi to ponovno povedano) je najučinkovitejši način, po katerem je treba probleme odkrivati in reševati tam, kjer je njihov izvor. Nedvomno ne bo dovolj, če bo rekel svoje samo sindikat; o tem se bodo morali pomeniti in ustrezno ukrepati med drugim tudi zbori delovnih skupnosti pri občinskih skupščinah.

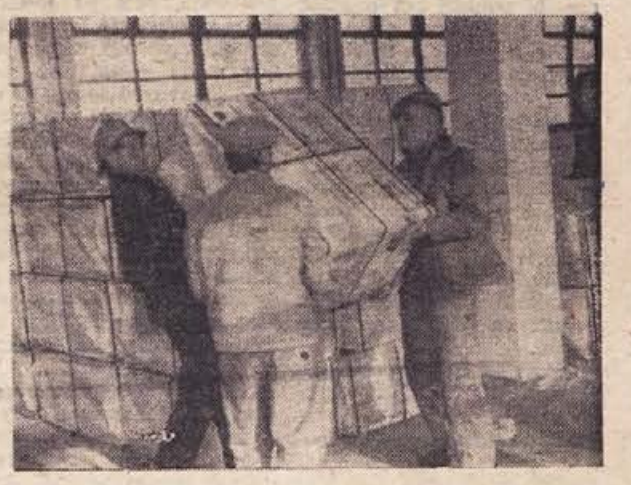

Izvoz je mnogo več kot zgolj politično-propagandna naloga, saj je v zadnjih dveh letih postal bistveni sestavni del našega gospodarskega razvoja. Kolektiv Konfekcije papirja iz Vidma-Krškega se je letos pridružil številnim delovnim kolektivom, ki svoje izdelke izvažajo in se hkrati s tem vključujejo v mednarodno delitev dela ter utrjujejo svojo gospodarsko moč. Na sliki: takole so minuli teden, ko so odpravljali iz Konfekcije papirja prvo pošiljko na dolgo pot preko oceana, delavci Ivan Matos, Franc Račič in Martin Rihter nakladali papir — Več o tem berite na 3. strani današnje številke!

Tudi v Sevnici avtomatska telefonska centrala

Podjetje PTT Novo mesto namerava te dni začeti montirati v Sevnici avtomatsko telefonsko centralo s 100 številkami. V tej prvi fazi bo moderniziran krajevni telefonski promet. Nato pride na vrsto povezava z avtomatsko vezalno centralo v Krškem in prek nje z vso Slovenijo. To je v programu za letošnje leto. Investicije za modernizacijo bodo znašale 30 milijonov dinarjev. Občina bo prispevala dobro polovico, to je 16 milijonov dinarjev. Za Sevnico bo nova avtomatska telefonska centrala pomenila velik napredek, zato že komaj čakajo, da bo načrt uresničen.

Šolski center za gostinstvo

Pred kratkim je gospodarska zbornica okraja Ljubljana preimenovala dosedanj Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva v Novem mestu v **Šolski center za gostinstvo, Novo mesto.** V novem šolskem centru deluje redna gostinska šola, večerna šola za poklic kuharja in natakarja in oddelek za izobraževanje odraslih gostincev, ki še nimajo priznanil izpitov za svoj poklic. Šola zajema celotno dosedanje področje prejšnjega zavoda, torej vse dolenjske in spodnje posavske občine. Vse kaže, da bo dobro medobčinsko sodelovanje na področju vzgoje gostinskih in gospodinjskih kadrov tudi vnaprej dajalo lepe uspehe za skupnost. Novi šolski center bo tudi v bodoče opravljal še vse druge naloge, s katerimi se je doslej ukvarjal novomeški Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva.

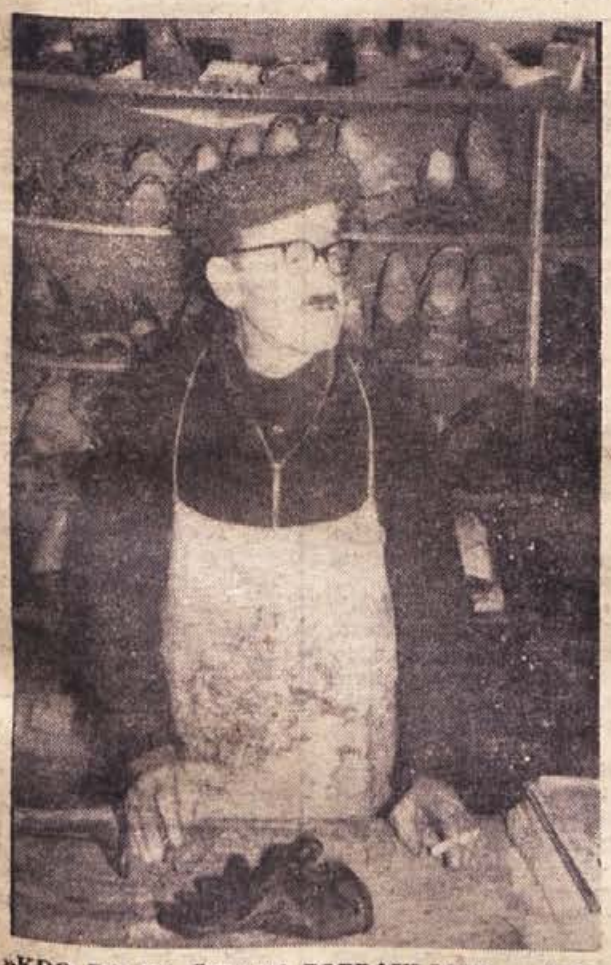

»KDO BO PA ČEVLJE POPRAVLJAL?« — tako smo se vprašali z mojstrom Čertaličem vred, ki vodi delavnico Splošnega čevljarstva na Prešernovem trgu v Novem mestu. Kaj pravijo novomeški čevljarji o tem, preberite na 6. strani današnje številke našega lista!

Kmetijski strojniki se izpopolnjujejo

Na pobudo kmetijsko-tehnične komisije pri občinskem odboru LT in Društva kmetijskih strojnikov Novo mesto je kmetijsko-tehnična komisija pri okrajnem odboru LT Ljubljana organizirala 2-dnevni seminar iz področja kmetijskega strojništva, organizacije društev kmetijskih strojnikov — traktoristov in kmetijsko-tehničnih komisij, in to za območje okraja Ljubljana. Seminarja se je udeležilo iz obratov skupaj 22 članov. Všteti so tudi štirje člani iz grmske sred. kmetijske šole.

Snov seminarja je bila obsežna in je prvi dan zajela organizacijske probleme in naloge društev kmetijskih strojnikov in kmetijsko-tehničnih komisij pri obč. odborih Ljudske tehnike, tekmovanja društev in predvajanje filmov iz področja kmetijske mehanizacije. Razen tega so si udeleženci seminarja pod strokovnim vodstvom tehnične in prodajne službe Agrotehnike iz Ljubljane ogledali najnovejše stroje. Po ogledu so sledili razgovori in tehnična predavanja strokovnjakov Agrotehnike o servisni službi in tehnični oskrbi kmetijskih strojev. Po predavanju so pozno v noč predvajali najnovejše filme iz kmetijske mehanizacije. Tudi drugi dan seminarja je bil zanimiv in zelo poučen. Predaval je kmetijski strokovnjak o rabi, popravilu in vzdrževanju strojev in traktorjev. Predvajali so tudi nekaj zelo zanimivih tehničnih filmov iz kmetijstva.

Seminar ni bil samo zanimiv, pač pa koristen in poučen za vse, ki imajo opravka s kmetijskimi stroji. Tu ne gre le za pogonske stroje (traktorje in elektromotorje), pač pa tudi za druge kmetijske stroje — priključke, ki jih današnja sodobna kmetijska mehanizacija pozna in uporablja že nad sto. Ti stroji niso samo dragi, pač pa tudi zapleteni in občutljivi, zato potrebujemo zanje tudi izkušene kmetijske strokovnjake, ki pa jih ni moč izvežbati na 3-mesečnih tečajih, pač pa le v 2-letnih kmetijskih strojnih šolah. Kmetijske organizacije in vsi, ki jim je pri srcu napredno kmetijstvo, naj o tem resneje razmišljajo in čimprej sprejmejo sklepe, da bi v bodoče res vsak kmetijski strojnik — traktorist šel skozi strojno kmetijsko šolo. Stroški šolanja se bodo kmalu povrnili in bogato obrestovali.

Na seminarju so sprejeli tudi sklepe o sklicanju občnih zborov društev kmetijskih strojnikov, kamor bodo vabili vse strojnike. Nadalje so bili sprejeti sklepi o področnih in občinskih tekmovanjih. Najboljši trije tekmovalci bodo tekmovali na VII. okrajnem tekmovanju. Republiški festival kmetijskega strojništva in gozdarske mehanizacije bo letos v Novi Gorici, zvezno tekmovanje pa najbrž v Mariboru. Trije najboljši tekmovalci iz Jugoslavije se bodo spopriljeli z najboljšimi traktoristi sveta na svetovnem tekmovanju, ki bo v Avstraliji.

France Račič

Prvo zimovanje otrok v Tržišču

Na pobudo občinske zveze za telesno vzgojo Sevnica je letos prvič DPM v Tržišču organiziralo zimovanje otrok. Mladina si je izbrala ugoden teren, kjer je pod vodstvom Franca Tiholeta iz Sevnice vadila smuk in slalom. Uspeh je bil presenetljiv. Trije najboljši bodo šli na Lisco, kjer bo pripravljalni seminar za okrajno tekmovanje pionirjev in mladine okraja Celje. Edina slaba stran zimovanja je, da so starši pokazali premalo razumevanja za te oblike otroškega varstva.

Gasilci v Tržišču so imeli pred kratkim občni zbor; kjer so dajali obračun dela za preteklo leto in razpravljali o postavitvi gasilskega stolpa, popravilu sirene in vzgoji mladega kadra. Pet članov je bilo poslanih na strojniški tečaj v krmeljsko »Metalno«. Na tem občnem zboru so ponovno govorili o dimnikarstvu, ki postaja vedno bolj pereče zaradi požarnovarnostne službe.

Občni zbor so imeli tudi gasilci na Telčah, kjer so proslavili zgraditev novega gasilskega doma. Gasilci so na novi dom, dograjen v surovem stanju, zelo ponosni, saj so ga zgradili sami z udarniškim delom. Tudi to društvo bo poslalo nekaj svojih članov na tečaj za poklicne gasilce.

M.

VREME

Od 31. I. do 7. II. 1964

Okrog 1. februarja padavine, nato spet suho oz. lepo vreme. Mraz bo šele ponoči, čez dan milo vreme.

Dr. V. M.

Izvršni odbor OO SZDL razpravljal o zdravstvu

V sredo je bila v Ljubljani 9. seja izvršnega odbora OO SZDL Ljubljana, na kateri so obravnavali predvsem problematiko zdravstva in socialnega zavarovanja v ljubljanskem okraju.

Ko je komisija za komunalni sistem pri OO SZDL Ljubljana analizirala stanje v zdravstvenih zavodih domačega okraja in ugotavljala, kako se osnovna načela zakona o zdravstvenem varstvu in organizaciji zdravstvene službe uveljavljajo, je ugotovila, da sta učinkovitost poslovanja in kvaliteta dela še vedno omejena. Po drugi strani pa je svet zdravstvene skupščine okraja Ljubljana že dvakrat razpravljal o zdravstvenih centrih, ki kljub izkušnjam v triletnem delovanju ne kažejo zadostnih uspehov. Vse to je IO OO SZDL privedlo do tega, da je deveto sejo posvetil omenjeni problematiki, organiziral pa bo še širše posvetovanje z vsemi občinskimi odbori SZDL ter predstavniki zdravstvenih ustanov in socialnega zavarovanja.

Uspešno delo ribniške stanovanjske skupnosti

V nedeljo je v Ribnici zasedal svet stanovanjske skupnosti Ribnica. Potrdil je zaključni račun skupnosti, ki je lani ustvarila nad 25 milijonov din prometa, kar je za 9 milijonov več kot leta 1962. Letos se je prvič zgodilo, da je svet skupnosti lahko dodelil v svoje sklade nekaj nad 600.000 dinarjev. Med drugim so tokrat sklenili, da bodo ustanovili gradbeno-pleskarski servis ter servis za pomoč gospodinjstvom. Člani sveta so tudi pohvalili prizadevanja članov kolektiva stanovanjske skupnosti, ki je kljub težavam med letom dosegel razmeroma lepe uspehe.

-r-

ŠE SE ZATIKA

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

Iz prakse pravnih posvetovalnic je znano, da je še zmeraj precej ljudi, ki ne poznajo svojih pravic in dolžnosti. Pride človek, ki so mu v podjetju odpovedali delovno razmerje, in vpraša, kaj mu je storiti. Pokaže, se, da je prišel zadnji trenutek, tako rekoč pet minut pred dvanajsto. Če bi zavlačeval še en dan, bi zamudil rok pritožbe na upravni odbor.

»Nisem vedel,« je dejal. Čutil je, da se mu godi krivica, zato je prišel po nasvet, ni pa vedel, da odločba ni veljavna, dokler ima še možnosti pritožbe. Celo tedaj, če je izrabil vse možnosti v podjetju, kjer mu organi samoupravljanja iz kakršnihkoli razlogov niso nudili pravne zaščite, je tu še sodišče, kjer je mogoče vložiti tožbo, če je očitno, da je odločba nezakonita.

Očitno je, da ljudje pravno niso dovolj razgledani, da bi se vselej sami znašli in si brez kvalificirane pravne pomoči razložili pogosto zelo zamotane predpise. Vzemimo področje socialnega zavarovanja, kjer si sicer ni težko zapomniti, kolikšna je pokojninska doba, težave pa se začno že pri pokojninski osnovi. Pravnemu laiku se je težko »orientirati« v kopici predpisov in lestvic. Kam naj gre po pravno pomoč?

To je vprašanje, na katerega bomo skušali vsaj bežno odgovoriti, seveda ne tako, da bi delili napotke, marveč, da bi opozorili na vrzel v organizaciji službe pravne pomoči. Za začetek drzno primerjavo, ki pa se nam zdi upravičena: *ne poznamo le bolezni telesa, ampak tudi bolezni, ki jih rojevajo družbeni odnosi. Za prvo vrsto bolezni imamo organizirano zdravstveno službo. Če smo bolni, nam že prvi stik s splošnim zdravnikom odpre vrata po vsej zdravstveni mreži do specialistov, če so nam ti potrebni. Drugače pa je v organizaciji pravne pomoči, ki ne tvori enotnega sistema. Nič nenavadnega ni, če odvetnik odkloni pravno pomoč, ker pač ne zmore vsega ali ker ne pozna tega področja. Zdravnik bi nas v primeru bolezni, ki je sam ne more zdraviti, napotil naprej na specialista. Odvetnik tega ne more storiti, ker ni organiziranega enotnega sistema službe pravne pomoči. Če bo dobre volje, nam bo svetoval drugega advokata, ni pa nobenega zagotovila, da bo nekdo moral prevzeti naš primer. Ni namreč dovolj, če zapišemo pravice, ki gredo občanu, treba je zagotoviti tudi njihovo uresničenje.* Ako občan ne ve, kaj je treba storiti, da bi lahko uspešno uveljavil svojo pravico, mu je treba pri tem pomagati. Tudi nova ustava obvezuje družbeno skupnost, da za občane ter delovne in druge samoupravne organizacije organizira pravno pomoč.

Potrebo po hitrejšem razvijanju službe pravne pomoči ne narekuje zgolj nerazvitost privatnega odvetništva, marveč terjajo to tudi drugačni družbeni pogoji. Po vojni in zlasti v zadnjih letih se je neverjetno razširila zakonodaja na področju delovnih razmerij, socialnega zavarovanja, stanovanjskih razmerij in podobno. Obstoječa služba pravne pomoči je premalo orientirana na ta nova področja, zato so tu tudi največje vrzeli. Izhod iz težav je le v nadaljnjem organiziranju službe pravne pomoči kot družbene službe, s perspektivo, ki bo spodbujala mlade pravnike, da se bodo v večji meri odločali za odvetniški poklic. Predvsem pa je potrebna tudi večja specializacija odvetnikov, zakaj univerzalnih poznavalcev vseh pravnih področij bo čedalje manj.

Vrzel na področju delovnih razmerij, osebnih dohodkov in socialnega zavarovanja je do neke mere zamašila odvetniška pisarna — *služba pravne pomoči pri republiškem svetu v Ljubljani. Ker še marsikdo ne ve zanjo, je prav, da povemo nekaj o njej.*

Ko sem se nedolgo tega mudil v pisarni, sem prisluhnil razgovoru o dveh tisočakih. Govora je bilo o tem, ali naj denar počaka, da bo prišel delavec ponj, ali pa mu ga je treba nakazati po pošti. Denar je položil delavec kot akontacijo. Ker se je na sodišču izkazala njegova pravica, je plačalo pravdne stroške podjetje. Zato je sedaj padla odločitev, da je treba delavcu nakazati denar po pošti, in sicer čimprej, ker ga morda nujno potrebuje. — Ta dogodek sem opisal zato, da bi opozoril na višje kvalitete, ki jo kaže ta oblika odvetništva. Presenetil me je zlasti odnos do stranke, ki je tak, da vzbuja zaupanje. *Vsak kontakt s to pisarno je prava pravcata šola, kjer dobi človek dragocen pouk, ki mu bo prišel prav tudi kdaj kasneje. Sodišče ni prvo, kamor napotijo stranko. Najprej poizkusijo vse druge možnosti. Pisarna opozarja tudi na korenine negativnih pojavov. To pa že ni več odvetništvo v klasičnem pomenu besede, marveč višja oblika odvetništva, ki raste iz tal naše stvarnosti — stvarnosti samoupravljanja.*

Še se zatika. Občan ne more zmeraj uspešno uveljavljati svojih pravic, ker mu še ne moremo nuditi učinkovite pravne pomoči. Razumljivo je, da služba pravne pomoči ni edina, ki naj zdravi te vrste bolezni, toda na tej stopnji družbenega razvoja je vsekakor še zelo potrebna. Družbena skupnost mora storiti vse, da bo služba pravne pomoči organizirana kot enoten sistem, s čimer pa niti malo ne bosta okrnjeni samostojnost in neodvisnost odvetnika, pa najsi ima zasebno pisarno ali pa dela v družbeni službi pravne pomoči.

J. B.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Nemirni otok

Ciper se je spet spremenil v nekakšen otok smodnika. Konec lanskega leta je spet začelo vreti: izbruhnili so spopadi med Grki in Turki. Povod za nerede in prelivanje krvi je bilo vandalsko dejanje neznanca ali neznancev, ki so oskrunili spomenik grškega bojevnika iz organizacije EOKA. Toda dejanja, ki so sledila, so dosti bolj oskrunila čast ene in druge skupnosti. Naj navedemo samo dva primera izmed mnogih. V prvem primeru so zločinci Turki. Pred nekim revnim grškim samostanom so s strojnicami pokosili menihe in desetletnega fantiča, siroto brez staršev. Na drugem kraju so spet grški zločinci pobili ženo in otroke turškega zdravnika in jih zmetali v kopalno kad. Svetovno časopisje je objavilo sliko prvega in drugega zločina. Ob teh slikah se vsakdo sprašuje: čemu to sovraštvo?

Toda ta vprašanja ostanejo pač vprašanja, ki se nekako izgubljajo v spletu diplomatskih intrig, vojaških intervencij, izjalovljenih konferenc in razžaljene nacionalne časti.

Predsednik Makarios bi rad vso zadevo predložil Združenim narodom, Britanci, ki so v skladu z ustavo, vsiljeno Cipru pred leti, poslali čete na otok delat red, bi radi spor predložili ali boje rečeno vrgli v naročje vojaški organizaciji NATO. Grki na otoku trdijo, da je samo zunanja intervencija kriva za sedanje stanje na otoku, zastopniki turške manjšine pa trdijo, da je življenje skupaj z Grki na otoku nemogoče, ker jih bodo Grki iztrebili. Zahtevajo razdelitev otoka na dve zvezni enoti, o čemer seveda grška večina na otoku noče nič slišati.

Ciprski kłobčič se je spet tako zapletel, da ga bo zelo težko odmotati. Po najnovejših vesteh je londonska konferenca o Cipru propadla, ker so Turki sporočili, da se je ne bodo udeleževali. To so storili zato, ker so čutili, da se Britanci kot posredovalci nagibajo na grško stran. Potem se množijo poročila o turškem ladjevju, ki baje plove proti Cipru, o stanju pripravljenosti v Grčiji, o tem, da bodo Grki odpoklicali svoje vojaške zastopnike iz glavnega stana NATO za vzhodno Sredozemlje v Izmiru v Turčiji itd.

Trenutno je res nemogoče reči, kako se bodo stvari na Cipru razvijale. Lahko samo upamo, da bo zmagala pamet.

Do kakšnih skrajnosti, smešnih in tragičnih hkrati, lahko pride v deželi, kjer je rasizem vrhovni zakon, nam nudi zgovoren primer Južnoafriška republika. Seveda se pod temi skrajnostmi skriva žalostna resničnost: pretepanje in mučenje po ječah, skonstruirani procesi proti »komunistom«, nečloveško izkoriščanje črnih ljudi in mobilizacija vseh sil za ovekovečenje stanja, ki ga je obsodil domala ves svet.

Ta rasistična »doslednost« pa seveda povzroča preglavice in težave tudi na novo ustanovljenemu odboru cenzorjev, katerih naloga je iztrebiti vsa knjižna dela, filme in slike, ki bi bili kakor koli v nasprotju s teorijo o rasni čistosti in dosledni delitvi na višjo in nižjo raso.

V Južnoafriško republiko je te dni prišel ameriški film »Južni Pacifik«, ki so ga cenzorji tako zrezali, da ga ni več spoznati. V tem filmu, ki je sicer nekakšna melodrama bojev na Pacifiku med drugo svetovno vojno, je tudi opisana ljubezen dveh ljudi: dekle je Američanka z Juga z vsemi rasističnimi predsodki svojega kraja, medtem ko ima človek, v katerega se je zaljubila, otroke s prvo ženo, domačinko, ki mu je umrla. Po mnenju cenzorjev je ta film propaganda za mešanje ras in potemtakem nesprejemljiv.

Na tiskovni konferenci so tuji novinarji pobarali može cenzorje, kaj bodo storili na primer s Shakespearovim »Othellom« ki je črnec, in z »Madam Butterfly«, ki je Japonka. Ali bodo prepovedali ti dve deli, saj tudi ti dve deli sodita v kategorijo propagande za »mešanje ras«. Cenzorji so v zadregi odgovarjali, da oni pač presojajo vsako delo posamič, kakor nanese. To njihovo »posamično delo« je doslej izločilo na tisoče knjižnih del, med katerimi so knjige Zolaja, Hemingwaya, Caldwella in drugih znamenitih piscev.

Spomin nam še seže nazaj v čase, ko so nacisti v Nemčiji javno sežigali dela naprednih piscev po trgih. Dobro so vedeli kaj sežigajo: ideje, ki so jim bile nevarne. Kljub temu jih niso mogli uničiti.

V februarju večerna ESŠ

V organizaciji ljudske univerze se bo v začetku februarja začela v Trebnjem večerna ekonomska srednja šola kot oddelek ustrezne šole v Novem mestu. Predavanja bodo trikrat tedensko. Za šolo se je sprva prijavilo 40 slušateljev, vendar jih je 16 padlo, tako da se bo pouk po vsej verjetnosti začel s 24 slušatelji. Sicer pa je še čas za vpis. Tudi pogoji so dokaj ugodni, saj znaša vpisnina 6000 dinarjev. Če bi se število slušateljev povečalo, pa bi bili stroški še manjši. ESŠ je namenjena predvsem izobraževanju kadrov delovnih organizacij. — V februarju bo ljudska univerza organizirala tudi šolo za življenje v Trebnjem in Velikem Gabru. Če bo dovolj zanimanja, pa bo organizirana tudi šola za starše.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

■ **ZSSR je na ženevski razorožitveni konferenci predlagala** spomenico o sklenitvi sporazuma o umiku čet s tujih ozemelj, zmanjšanju vojaških proračunov, sklenitvi nenapadalnega pakta med članicami NATO in Varšavske pogodbe, vzpostavitvi brezatomskih con itd.

■ **Zunanji minister ZDA** Dean Rusk je v Tokiu izjavil, da ZDA še naprej priznavajo le Cangkajškov režim na Tajvanu in da po njegovem mnenju Kitajska letos še ne bo sprejeta v OZN, čeprav jo je Francija priznala.

■ **Po obiskah** v Parizu, ZDA in Londonu je zahodnonemški kancler Erhard v zadnjih dneh obiskal tudi Rim. Glavne razlike med Bonnom in Rimom so baje v različnih stališčih do vzhodnih držav in ZSSR.

■ **S sovjetskih opazovalnic** so že večkrat fotografirali ameriški satelit »Echo 2«, ki so ga izstrelili v ZDA. To je prvi sovjetsko-ameriški poskus v vesolju. Satelit naj bi bil uvod v vzpostavitev boljših zvez med ZDA in ZSSR po vesolju.

■ **V Severni Rodeziji** je zmagala Združena nacionalna stranka neodvisnosti Kennetha Kaunde. Na množičnem zborovanju v Lusaki je premier nove vlade Kaunda izjavil, da mora vladati v novi državi Zambiji red in da v njej ne bodo nikogar preganjali zaradi političnega prepričanja ali če je tujec.

■ **Britanski premier Home** je napovedal, da se bo prihodnji mesec sestal z ameriškim predsednikom Johnsonom in se z njim pogovoril o najvažnejših problemih zahodnega zavezništva ter odnosov med Vzhodom in Zahodom.

■ **Vsi trije rodovi vojske** so obljubili brazilskemu predsedniku Goulartu podporo pri njegovih načrtih za izvajanje agrarne reforme. Goulart misli v najkrajšem času podpisati dekret, s katerim bo nacionaliziral 50 milijonov veleposestniške zemlje ob železnicah in cestah in na hidromelioracijskih sistemih.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● **Prejšnji teden je bil v Ljubljani plenum CK ZKS, na katerem so govorili o novih idejno političnih nalogah komunistov. Uvodno poročilo — zelo bogato po vsebini — je prebral organizacijski sekretar Albert Jakopič-Kajtimir. V razpravi o poročilu je sodelovalo več tovarišev, zaključno besedo pa je imel sekretar Miha Marinko.**

Na plenumu so poudarili, da so ustavna načela osnovno izhodišče za politično akcijo komunistov. Uveljavljati ustavo, so naglasili, se pravi uresničevati program ZKJ. Da pa bi komunisti lahko uspešno zastavili svojo politično akcijo, je potrebno, da več razmišljajo o svoji vlogi ter o vsebini in oblikah svojega dela. Otresti se je treba škodljivega prakticizma, ker v pogojih samoupravljanja ni mogoče več delati po starem. Dosežena visoka stopnja razvoja postavlja pred komuniste nove idejno politične naloge, to pa pomeni, da je treba delati po novem. Komunisti se morajo venomer vpraševati, ali je delovni človek že dejanski soupravitelj družbe v vseh njenih konkretnih oblikah. Večkrat si je treba zastaviti tudi vprašanje, ali je bilo storjeno dovolj, da bi delovni človek zaživel bogatejše in boljše življenje.

Tovariš Miha Marinko je v zaključni besedi med drugim tudi rekel, da protislovja med preživelim prakticizmom in novimi idejno političnimi nalogami povzročajo stanje, ko ni mogoče več delati po stari praksi in ko marsikje po novem še ne znajo.

● **Gospodarski zbor zvezne skupščine je sprejel priporočilo, v katerem opozarja na nekatere probleme v gospodarstvu in s katerim priporoča nujne ukrepe za njihovo rešitev. V priporočilu je med drugim rečeno, da si je treba prizadevati za dvig kvalitete proizvodnje in da naj bodo oscilacije v proizvodnji v zimskem času čimmanjše. V priporočilu je govora tudi o težavah v preskrbi z električno energijo in o ukrepih, ki jih je treba storiti za premagovanje teh motenj. Gospodarski zbor priporoča več odgovornosti pri izpopolnjevanju pogodbenih obveznosti delovnih organizacij. Zavzema se tudi za stabilizacijo preskrbe z mesom in za pravočasno sklepanje pogodb za preskrbo prebivalstva s povrtnino in zelenjavo.**

NE VEČ PO STARI PRAKSI

● **S 1. februarjem bodo odpravljene carine za kavo, čaj in kakao. S tem ukrepom bo naša država med prvimi prispevala k ustvarjanju ugodnejših pogojev za hitrejši razvoj nezadostno razvitih držav. Istočasno bo odpravljena administrativna prepoved za uvoz avtomobilov za posameznike. V prihodnje bodo lahko uvozili avtomobile posamezniki, ki bodo imeli na računu pri Narodni banki dovolj deviznih sredstev, nadalje Jugoslovani, ki so na delu v tujini več kot 5 let, tuji državljani, ki se bodo zaposlili pri nas, osebe, ki so podedovale avtomobile v tujini itd. Za uvoz avtomobilov je predpisana enotna carina — 80 odstotkov od vrednosti novih avtomobilov. To pomeni, da bo treba plačati carino tudi za uvoz starih avtomobilov, kakor da bi bili novi. S tem želijo preprečiti, da bi naši državljani, ki so na delu v tujini, uvažali stare, pogosto povsem izrabljene avtomobile.**

● **Vsepovsod znani in priljubljeni revolucionar Ivan Regent je te dni slavil svojo 80-letnico v krogu prijateljev in sodelavcev. K jubileju mu je čestital tudi tovariš Tito. Čestitka vsebuje tudi tele tople besede: »Komunisti Jugoslavije visoko cenijo Tvojo neutrudljivo, dolgoletno revolucionarno dejavnost in se s Teboj vesele, da si dočakal uresničenje svojih idealov.« — Jubilantu so v prijateljskem krogu čestitali tudi Edvard Kardelj, Miha Marinko in drugi. Na povratku v Italijo mu je brzojavno čestital tudi generalni sekretar KPI Palmiro Togliatti. Čestitkam se v imenu svojih bralcev pridružuje tudi uredništvo Dolenjskega lista.**

● **Ob 20-letnici tragične smrti 47 mladih komunistov tečajnikov, ki so padli ob fašističnem napadu na partijsko šolo, je bila v nedeljo v Cerknem na Primorskem svečanost, ki so se je udeležile tudi visoke politične osebnosti. Ob tej priložnosti je obudil spomin na žrtve in ponovno ocenil pomen partijskih šol v času narodnoosvobodilne vojne Aleš Bebler, ki je bil takrat inštruktor CK za Primorsko.**

● **Jugoslovansko luko Bakar razširjajo za pristajanje ladij do 100.000 nosilnosti, in sicer v sporazumu z Brazilijo, za katero bodo ta luka »evropska vrata« za izvoz brazilske železne rude v mnoge evropske države. V ta namen razširjajo tudi brazilsko luko Tubaran.**

● **Kolektiv »Politike« je slavil te dni 60-letnico obstoja svojega podjetja. Ob tej priložnosti ga je odlikoval predsednik republike z visokim odlikovanjem — z redom zaslug za narod z zlato zvezdo.**

● **Statistika nam razkriva podatek, da smo lani izvozili iz Slovenije blaga v vrednosti 40 milijard deviznih dinarjev. To je že kar len uspeh, če upoštevamo, da je znašala vrednost izvoza leta 1962 samo nekaj več kot 33 milijard in leta 1961 komaj 24 milijard deviznih dinarjev.**

Boljši promet na sejmišču

Običajni prašičji sejem na novomeškem sejmišču je bil minuli ponedeljek bolje obiskan kot prejšnje krati. Naprodaj je bilo 643 pujskov, prodanih pa 572. Kupci so prišli predvsem od daleč in so plačevali prašičke po 7500 do 11.500 din, kar je nekoliko kanj več od cene na zad-

Beli listi na poti v daljni svet

17. januarja 1964 je Konfekcija papirja v Vidmu-Krškem odposlala v zamejstvo svojo prvo pošiljko — Mali kolektiv se je po enoletnih pripravah pridružil vsem tistim, ki izvažajo, in se vključil v mednarodno delitev dela

Pismenke na papirju služijo človeštvu že več tisočletij za sporazumevanje. Potiskani ali popisani papir je veliko pripomogel k zbliževanju ljudi in narodov vsega sveta. Tiskana in pisana beseda sta našli pot v srca milijonov ljudi in sta iz leta v leto, iz stoletja v stoletje krepili in množili vrste pristašev miru.

Papir, ki ga imamo v mislih, ni ne potiskan in ne popisan. V svet, tja na daljni vzhod, ga je poslal v velikih zavojih kolektiv Konfekcije papirja iz Vidma-Krškega. Ko bo pošiljka prispela v daljne dežele, bodo tam odpirali zavoje temnopolti prebivalci in govorili: »Iz Jugoslavije je! Iz tiste Jugoslavije, ki se je v minuli vojni tako junaško borila! Iz tiste Jugoslavije, ki se tudi danes bori za mir v svetu!« Beli listi, zloženi v zavoje, pa bodo v daljni deželi pomenili nekaj več kot samo blago. Pripomogli bodo k zbližanju med narodi.

Kako so zašli beli listi iz Konfekcije papirja v Vidmu-Krškem v daljne, tuje dežele? Zgodba o tem je dolga in zapletena. Da je lahko sorazmerno majhen kolektiv začel svoje izdelke izvažati, je veliko pripomogla tudi

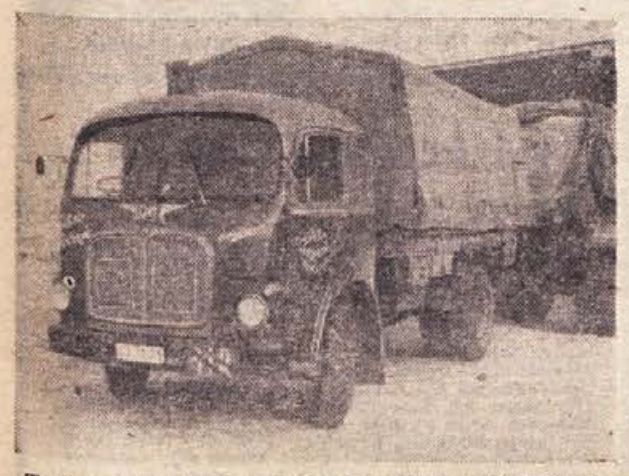

Tale avto-vlak, last podjetja »AVTO KOČEVJE«, je odpeljal v svet prvo pošiljko, ki jo je kolektiv Konfekcije papirja namenil izvozu. Šoferjema Marjanu Volfu in Justinu Kogoju, ki sta pridno pomagala pri nakladanju, želimo srečno vožnjo na vseh cestah!

Tovarna celuloze in papirja v Vidmu-Krškem. Zagotovila jim je prepotrebno surovino in jim ustregla takrat, ko so si skušali s kvaliteto svojih izdelkov pridobiti vstop na tuja tržišča.

Brez potrpežljivosti ne gre...

Prvo pobudo za izvoz je kolektiv dobil na posvetu, ki ga je v avgustu 1962 sklicala nekdanja okrajna gospodarska zbornica v Novem mestu. Priprave za izvoz so stekle kmalu nato. Povezali so se s tremi jugoslovanskimi izvozniki papirja in izvedeli vse, kar je bilo potrebno. Zavedali so se, da mora biti papir kvaliteten in da mora biti poleg tega tudi natančno obdelan. V Tovarni celuloze in papirja so pokazali za njihove prošnje veliko razumevanja. Kolikor so le mogli, so jim pomagali.

V februarju 1963 je konfekcija že poslala izvoznikom prve vzorce. Bili so zavrnjeni, češ da je izdelek sicer dober, cena pa je tako visoka, da ne pride v poštev...

Niso vrgli puške v koruzo in niso izgubili poguma niti tedaj, ko je izvoznik zavrnil tudi drugo ponudbo.

Višja storilnost in nižje cene — to je zaleglo!

Podobnih zavrnitev je v našem gospodarstvu na pretek. Na žalost se večina kolektivov s tem zadovolji in ugotovi: »Poizkusili smo, če ne gre, pa ne gre...« V Konfekciji papirja so mislili drugače. Lotili so se kalkulacij, iskali so vzroke, zakaj je cena previsoka. Z malenkostnimi investicijami so izpopolnili stroje in izboljšali organizacijo dela. Leta 1962 je štel kolektiv 39 ljudi, ki so v eni izmeni predelali 1600 ton papirja in ustvarili za 435 milijonov dinarjev vrednosti. Lani so število zaposlenih povečali na 54 in začeli z delom v dveh izmenah. Izboljšana organizacija dela je pripomogla k temu, da so predelali 2335 ton papirja v vrednosti 494 milijonov dinarjev. Letni plan so presegli za 42 odst.

Kalkulacije so bile vedno bolj ugodne, storilnost pa se je lani povečala za 14 odst. Vzroki za to so bili v boljši organizaciji dela, v boljšem izkoriščanju strojev in v zavestnejšem delu članov kolektiva.

Tretja ponudba ni bila zavrnjena

V tretji ponudbi so lahko navedli nižjo ceno kot v prvih dveh. 16. avgusta 1963 so jo odposlali in kmalu nato jih je izvoznik obvestil, da lahko sklenejo pogodbo. V prvi pošiljki je konfekcija papirja odposlala v zamejstvo 210 ton, v vrednosti 23.000 dolarjev, letos pa bodo vsega izvozili 500 ton papirja, v vrednosti 50.000 dolarjev. 17. januar, dan, ko so prvič poslali svoj izdelek v tujino, bo ostal v analih kolektiva posebej podčrtan.

Pot do uspeha je vedno strma in naporna. Kolektiv Konfekcije papirja iz Vidma-Krškega je ni zlahka premagal. Hkrati s tem, ko slavimo zmago enega kolektiva, slavimo tudi zmago sodelovanja. Brez Tovarne celuloze in papirja in brez njene pomoči in sodelovanja uspeha ne bi bilo. Tega ne gre prezreti, oba kolektiva pa zaslužita javne čestitke!

Ko se je direktor konfekcije tov. Jože Račič oglasil v Zagrebu v večji tovarni, kjer je iskal natron papir za zavijanje pošiljke, namenjene izvozu, so ga vprašali, koliko bodo izvozili. Povedal je, da bodo poslali v tujino 210 ton v prvi pošiljki.« »Odkod vam tako velike količine, ko mi, ki smo res prava tovarna, izvozimo na leto največ 5 do 10 ton papirja?« so ga vprašali začuđeno... Tudi ta pripomba je svojevrstna pohvala in priznanje!

Konfekcija papirja v Vidmu-Krškem se je vključila v mednarodno delitev dela. To je velik uspeh. Dokazali so, da so sposobni proizvajati po enakih cenah kot tovarne v razvitih deželah zahodnega sveta. Želimo, da bi njihovemu zgledu sledilo vedno več naših kolektivov. Papir, ki ga pošiljajo v daljne dežele prek oceana, bo tamkajšnjim prebivalcem pripovedoval o Jugoslaviji in o naših delovnih ljudeh. Želimo, da bi pripomogel k še večjemu zbližanju med narodi in k temu, da bi golob miru še bolj razprostrl svoja krila nad svetom.

Nov zavoj bo zapustil veliko skladovnico, v kateri so naložene tone papirja, namenjene izvozu, in s pomočjo pridnih rok in nakladalnega vozička zdrsnil na kamion, nato pa v širni svet...

Živinski potni list si je treba pravočasno preskrbeti!

Veterinarski in tržni inšpektorji neredko ugotavljajo, da kmetovalci kaj radi priženo živino na metliški sejem brez živinskih potnih listov. Takšni gospodarji nato zahtevajo, naj jim občinski uslužbenec na sejmišču, ki lahko opravi le prenos potnega lista, izda živinski potni list za njihovo živinče. Naj povemo, da je izdajanje živinskih potnih listov na sejmiščih prepovedano z zakonitimi predpisi. Tretja točka 20. člena temeljnega zakona o varstvu živine pred živalskimi boleznimi določa, da mora imeti lastnik, imetnik ali čuvar živine potni list za živino, ki jo odpravlja na sejem. Ta predpis velja tako za parkljarje kot za kopitarje. Predpis torej določa, da mora imeti vsak, kdor pelje živino na sejem, živinski potni list že takrat, ko krene z doma, tako da lahko že medpotoma dokaže, da je njegova živina zdrava.

V bodoče ne bo nihče dobil živinskega potnega lista na sejmišču. Inšpekcijski organi so že ugotovili, da nekateri gospodarji dvignejo živinski potni list šele takrat, ko so živinče prodali, prej pa si ga ne oskrbijo. Prej omenjeni zakoniti predpis določa do 10.000 dinarjev kazni za kršitelje. Inšpekcijski organi bodo v bodoče dosledno kontrolirali živinske potne liste in predlagali v kaznovanje vse, ki

Ortneški grad za turizem?

Ortneški grad, v katerem je bil nekoč že hotel, ima več let v zakupu občina Pulj za okrevališče otrok. V Ribnici razmišljajo, da bi bilo dobro v gradu spet urediti hotel, saj bi koristno služil številnim turistom. Seveda bi v primeru, če bi uredili tu hotel, morali Puljčanom preskrbeti drug prostor, preštudirati pa bi morali tudi, ali bi bile potrebne investicije ekonomske in smiselne in če bi ne bilo bolje graditi novo stavbo.

RAZPIS DVEH TEČAJEV

ŠOLSKI CENTER ZA GOSTINSTVO

prej Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva, Novo mesto, Društveni trg 2,

bo imel ob redni gostinski šoli **oddelek za odrasle** (stare nad 18 let). Gostinski delavci, ki so v rednem delovnem razmerju in še nimajo priznanega izpita za poklic, v katerem delajo, se lahko vpišejo v ta oddelek do 10. februarja 1964.

Rok prijave **za večerni tečaj nemškega in angleškega jezika** za gostinske delavce je prav tako 10. februarja 1964. Tečaj se bo pričel v drugi polovici februarja in bo trajal do konca aprila.

Vsa pojasnila dobite na zgoraj navedenem naslovu.

Tit Doberšek:

3

Poučen obisk nekaterih družbenih posestev

Na vseh obratih uvajajo industrijski način proizvodnje in iz leta v leto izboljšujejo tehnološke procese. Trudijo se, da bi z različnimi izboljšavami zmanjšali proizvodne stroške in da bi izboljšali življenjske pogoje kolektiva. To spodbuja delavce, da razmišljajo o novih izboljšavah. Nekatere novosti (n.pr. opuščanje krmljenja s silažo) sicer nasprotujejo mnenjem in praksi drugih družbenih posestev v Sloveniji, zaslužijo pa, da o teh novostih razmišljajo tudi drugod. Izkušnje v tem oziru bodo brez dvoma koristile vsem ostalim družbenim posestvom.

Poskusno posestvo energetsko-kemijskega kombinata Velenje

V zadnjem času veliko beremo o gradnji energo-kemičnega kombinata Velenje, ki bo v prvem razdobju stala okrog 36 milijard din. Velenjski premog — lignit — ima 53 odst. negorljivih snovi, ki obremenjujejo prevoz. Zato bodo ta premog spremenili v plin in plin po daljnovodih pošiljali 40 velikim potrošnikom v Ljubljani, Kranju, Jesenicah, Mariboru, Rušah, Kidričevem itd. Pri kemični predelavi premoga v plin bodo poleg plina kot glavni kemični proizvod proizvajali umetna dušična gnojila, in to letno 12.000 ton amonsulfata in 46.000 ton sečnine ali, kakor jo tudi imenujejo, urea. Sečnina ima pred drugimi gnojili več prednosti:

1) velik odstotek dušika — okrog 46 odst. Zato so za isto količino dušika manjši transportni stroški;

2) gnojilni učinek je boljši, ker se sečnina v zemlji počasneje razkraja in se manj izpira;

3) s sečnino je možno gnojiti tudi skozi list v času rasti s škropljenjem in mešanjem z drugimi škropivi;

4) sečnino je možno uporabljati kot dodatek h krmi za govedo namesto beljakovin. Nadomestimo lahko do 40 odst. beljakovin z dodatkom sečnine. To je važno zaradi tega, ker beljakovinaste krme vedno primanjkuje;

5) sečnino lahko razen tega uporabljamo še za predelavo v plastične mase, smole, sintetična vlakna in sintetična lepiva.

Nekatere navedene lastnosti sečnine bodo preizkušali na lastnem posestvu, ki je hkrati namenjeno za preskrbo prebivalstva v Velenju z nekaterimi živili.

Vrtnarija poskusnega posestva ima 5.000 m² rastlinjakov, v katerih gojijo več vrst zelenjave, in 3.200 m² toplih gred za vzgojo sadik. Rastlinjake in tople grede ogrevajo s toplo vodo iz toplarne. Solata v rastlinjakih bo v februarju napravila glave in jo bodo dali na trg. Tudi paradižniki bodo v februarju zreli, kumarice so pa bile v cvetju. Vso zemljo v rastlinjakih enkrat letno razkužijo s paro. Investicije za napravo teh objektov so precej visoke, saj znašajo za 5.000 m² rastlinjakov 80 milijonov din, za 3.200 m² toplih gred pa 40 milijonov din.

Hlev poskusnega posestva ima 176 stojišč. Redijo krave sivorjave pasme, ki so jih nabavili v glavnem na Goriškem. Nabavna cena znaša s prevozom vred povpr. 200.000 din za kravo, kar podražuje proizvodnjo, poleg tega so pa živali glede molznosti neizenačene. Stojišča za posamezno žival so dolga le 1,65 m. Hlev je bil grajen kot polodprt, sedaj so pa odprto stran zaprli z vrtnarskimi okni. Naknadno so vgradili tudi strop s heraklitnimi ploščami, ker je hlev brez stropa (samo z ostrešjem) v zimskem času premrzel. Poleti okna snamejo in tedaj je hlev poloodprt. Tlak je iz opeke. Napajanje živine je izvedeno s samonapajalniki. Hrano in gnoj prevažajo z motornimi vozički. Molzejo s strojem alfa-laval. Cevovode za mleko čistijo po vsaki molži z detergenti. Krmijo in molzejo dvakrat dnevno. Na kravo pokrmijo dnevno povprečno 6 kg sena, 3,5 kg močnih krmil ter 22 kg silaže, ki jo sicer živali žro po volji. 176 krav oskrbuje 7 ljudi, od katerih sta dva molzača, drugi so krmilci in čistilci. Povprečna dnevna molznost znaša 8,3 litra mleka na kravo (okrog 3000 litrov letno). Krav v dobi molznosti ne premeščajo, ker premestitev zmanjšuje mlečnost. Le tik pred porodom premestijo krave v poseben hlev — porodnišnico. Poleti pasejo krave na čredinskih pašnikih. Lastna cena mleka znaša zaradi visokih investicij 100 din za liter. Potrošniki plačajo mleko po 70 din liter, posestvo dobi za mleko od mlekarne 65 din za liter, 15 din na liter mleka prejme posestvo na račun marže, razliko pa posestvu krije rudnik. Visoko lastno ceno mleka povzročajo v prvi vrsti draga močna krmila (60 din kg), nadalje visoke investicije ter visoka nabavna cena krav. Delavci v hlevih delajo v dveh izmenah.

*

Z obiskom hleva je bil zaključen ogled poskusnega posestva energokemičnega kombinata Velenje. Ogledali smo si še samo mesto Velenje, ki je popolnoma novo, brez starih hiš, z lepo tlakovanimi ulicami in urejenimi parki, 80 odstotkov stavb ima centralno kurjavo. Pogrešali smo pa mestnega vrveža, značilnega za druga stara mesta. Očitno manjka mestu kmečkega zaledja in okolice in pa prometnih cest, ker teče skozi Velenje le cesta proti Slovenj Gradcu.

Agrokombinat Žalec

nastaja z združitvijo prejšnjih družbenih posestev in kmetijskih zadrug v Savinjski dolini. Kombinat ima tri tisoč hektarov kmetijskih površin, ki jih še povečujejo z nakupi. Zemljo plačujejo po 20 do 22 dinarjev za kvadratni meter.

PISMA UREDNIŠTVU

VANDALIZEM ALI OBJESTNOST?

Tovariš urednik!

Gostinska podjetja si prizadevajo, da bi lokale čim lepše uredili in da bi bila čim boljša postrežba, pričakujejo pa tudi od gostov obzirnega in dostojnega vedenja. Žal pa ni tako! V gostilni »Pri gradu« v Brežicah so komaj uredili sanitarije, pa si jih oglejmo sedaj. Zrcalo je bilo že prvi dan razbito, vodovodne cevi, ki vodijo v školjko za izpiranje, so potrgane in odnesene, prav tako je z brisačami in tudi s toaletnim papirjem ni nič boljše. Kdorkoli to dela, dela ali iz objestnosti, saj od odnesenih predmetov ne more imeti večje koristi.

Prav bi bilo, da bi tudi gostje sami pazili na take objestneže in jih poučili, da se kaj takega v javnih lokalih ne sme delati. Od takega početja nima škode posameznik, temveč družba, ki vlaga veliko denarja v obnovo in zboljšanje gostinskih lokalov in za pospeševanje turizma.

DAMIJAN VAHEN
Kapele

POSNEMAJTE BREŽIŠKE ŠOFERJE!

Že dalj časa sem invalid, zato sem bil močno vesel obiska svojih stanovskih tovarišev ob koncu starega leta. Štirje tovariši iz podružnice ZSAM Brežice so prišli k meni na dom, se zanimali za moje zdravje, mi voščili novo leto, razen tega pa so mi darovali 35.000 din, ki so jih prispevali člani omenjene podružnice.

Ne vem, kako naj bi se dostojno zahvalil odboru in vsem darovalcem za tako lepi odnos do svojih invalidnih članov. Prepričan sem, da bi marsikateri nesrečnež, član te ali one organizacije, bolj vesel dočakal novo leto, če bi tudi njega obiskali kolegi ali če bi mu vsaj poslali skromno čestitko.

Tudi člani lovske družine Globoko so se lepo izkazali, saj so mi dovolili lov kljub skromnemu številu divjadi. S tem so mi skrajšali veliko žalostnih ur. Vsega tega pa ne pišem zaradi tega, ker sem dobil denar, ali zato, da bi ga dobil še v bodoče, hočem le spodbuditi ostala društva in organizacije, da bi posnemali brežiške šoferje.

Še enkrat se najiskreneje zahvaljujem vsem članom ZSAM Brežice in jim želim srečno vožnjo, globoškim lovcem pa želim še mnogo lovskega užitka.

FRANC KRŽAN
Mali vrh 22

KRIVEC JE ALKOHOL!

Res je življenje družine Pahinger tako, kot je opisano v Dolenjskem listu 17. januarja 1964. Vendar pisec sestavka ni bil dovolj seznanjen z vsemi problemi družine, zlasti ne z vzroki nevzdržnega stanja te družine, še posebej otrok.

Krivdo za to nosita oba, oče in mati. Oba sta vdana pijači. Ko dobita denar, je v hiši vsega preveč, ko denarja zmanjka, pa ničesar, niti najbolj nujnih življenjskih potrebščin. Ob takih priložnostih pride do prepirov in pretepov. Pahinger je imel svojo hišo, pa je ni vzdrževal. Sorodniki iz Amerike so mu poslali obleko in denar za popravilo hiše. Denar je zapil, obleko pa prodal tudi za pijačo. V tem času je bil zaposlen pri GG, obrat Črmošnjice, pa je delo zapustil, ko je dobil denar. Potem je šel v Novo mesto iskat podporo. To se je zgodilo že večkrat.

Sovaščani so mu ponudili pomoč pri popravilu hiše. Dali bi mu les in drugo gradivo in so nekaj tudi že dali. Ko pa so uvideli, da sam ne kaže nobene volje, da bi si izboljšal stanovanje, so vaščani menili, češ zakaj bi podpirali lenuhe. Ni točno, da do sedaj ni nihče ničesar storil za to družino. Na mnogih sestankih je bilo govora o njej, in kot povedano, je bila tudi velika pripravljenost, da bi ji pomagali, če bi bil vzrok revščine drug, in ne alkohol. Tako pa se jezijo tudi na RK, ker daje pomoč takim, ki bi se lahko s svojim delom dostojno preživljali. Oba sta še mlada, čeprav je on že upokojen. Imata tudi nekaj zemlje. Če bi jo v redu obdelovala, bi jima tudi kaj dala.

Po našem mnenju bi moral občinski socialnovarstveni organ postaviti družini varuha in predvsem skrbeti za otroke.

Krajevna organizacija
SZDL Poljane

ZABELEŽENO

»Zakaj imamo pa blagajno?«

V neko novomeško prodajalno stopi stara ženica. Njene roke so drobne, prepredene z modrimi žilicami. Gotovo so v življenju mnogo delale. Starkina obleka, ruta in plašni pogled kažejo, da mesta ni vajena. V desnici krčevito drži denar, njene oči pa begajo sem in tja, kajti ljudje so ji docela neznani. Ko pride na vrsto, ženica iztegne predse roko z denarjem ter potiho pove, kaj bi rada. Za prodajno mizo pa stoji zelo mlado dekle. Nič kaj prijazno in nekam zviška gledajo njene oči ponižno starko in zdi se, da komaj posluša njene besede. Nenadoma se dekletove ustnice razvlečejo in iz njih je slišati neprijazne razpotegnjene besede:

»Ja, zakaj imaaamo paa blagaaaajnooo!?«

Starka se v hipu zdrzne, njena postava je na mah še bolj drobna, glava se ji povesi. Nikakor ne more razumeti, ali so vzvišene, rezke besede v resnici namenjene njej. Le zakaj? Ženica namreč ne ve, da moraš v tej prodajalni najprej blago pri blagajni plačati in šele ko dobiš blok, smeš z njim k prodajni mizi. Nič čudnega, pri njih na deželi je to še po starem ... Vidim, kako ženici šine kri v glavo, kako ji je nerodno, kakor da so jo zalotili pri nedovoljenem dejanju ...

Natanko tako se je zgodilo tisti dan in vsem, ki smo to videli, je bilo grenko pri duši, da smo se samo spogledali. In ker me prav od takrat dekletovo neprijazno ravnanje peče, bi ji rad zdajle zastavil samo kratko vprašanje:

»Mlada tovarišica, ali res še nikoli niste slišali tiste preproste trditve, ki jo že zdavnaj pozna naše ljudstvo in je prav zato tudi v naši današnji družbi veljavna, namreč da moramo biti prijazni z vsakomer, še posebno pa s tistim, čigar roka je stara, nebogljena, zgarana od dela!?«

Ne bi šlo tudi brez tavanja po cestah?

Pred mesecem dni je občinski komite ZMS v Črnomlju razpisal v večerni politični šoli anketo. Na vprašanje »Kako preživljaš, tovariš, svoj prosti čas?« je pravzaprav večina porazno odgovorila: Tavam po cestah ... — Se sprehajam ... Se pogovarjam ... — Igram biljard v gradu. Bolj redki mladinci preživljajo proste ure na koristnejši način: berejo in se izobražujejo. Iz vseh odgovorov pa je čutiti razumljivo željo po zabavi.

Vprašanje občinskemu komiteju: »KAJ NUDITE MLADINI?«

Lojze Šterk, predsednik občinskega komiteja ZMS Črnomelj, ni bil ob zastavljenem vprašanju prav nič v zadregi. Povedal je, da je na območju občine 1600 mladincev in mladink vključenih v organizacijo v posameznih aktivih in da nikjer nimajo ugodnih pogojev za delo, še manj za zabavo. Mnogi mladinci prihajajo z dežele na delo v črnomaljske tovarne

Lojze Šterk

tudi po 10 km daleč, zato so dostikrat bolni, posebno pozimi. Rešitev?

— Samska stanovanja bi jim morali nuditi, pa jih nimamo. Le »Belt« in »Begrad« imata nekaj sob, drugje pa o tem ne razmišljajo kaj več. Občinski komite bo po podjetjih začel z akcijo za zidavo stanovanj. To je vse, kar lahko storimo.

V pogovoru o družabnih prostorih za mladino smo zvedeli, da je lani po večletnem jadikovanju mladina v Črnomlju vendarle dobila dve mali sobici, kjer pa še ni opreme. Le televizor in šah.

— Mladina nima v Črnomlju druge zabave kot kino. Zabave prirejajo včasih aktivi sami, ker kakega centralnega mladinskega plesa ne moremo prirediti. Če bi organizirali tak ples, bi nanj prišlo vsaj 150 ljudi, zato bi prišla v poštev le večja dvorana. Te pa v Črnomlju enostavno ni. Pohvaliti pa moram vaško mladino, ki nima nič ugodnejših pogojev, pa vseeno več dela. Med najboljšimi mladinskimi aktivi v občini je aktiv ZMS v rudniku Kanižarica, od vaških pa sta najboljša aktiva v Butoraju in na Talčjem vrhu.

Prosti čas pa bi lahko mladina tudi brez plesnih zabav koristneje preživljala kot s tavanjem po cestah in igranjem biljarda. Dobrega čtiva pri nas ne manjka, razen tega pa se mladina lahko izživlja v športu. Prav na tem področju pa ni pravega zanimanja, zato pripravljamo razširjen posvet s predstavniki športnih društev in mladine. Moramo najti možnosti in način, da bi mladino pritegnili v šport.

Vprašanje mladinskemu aktivu v BETI: »KAKO SE ZABAVATE?«

Večletna predsednica mladinskega aktiva **Ivica Rajgelj**, ki je funkcijo šele pred nekaj tedni predala Slavki Župančičevi, je kratko in jedrnato odgovorila:

— Za zabavo tekmujemo v produktivnosti. Razen tega se poleti skoro vse naše mladinke »zabavajo« na poljih,

Ivica Rajgelj

kjer morajo po službi pomagati staršem. Radi bi plesali, pa nimamo kje. V podjetju še toliko ni prostora, da bi lahko delili toplo malico, kaj šele za ples. Na mladinskem plesu še nikdar nisem bila! Jaz igram rokomet in se v tem izživljam, druge pa še te zabave nimajo.

Vprašanje gimnazijskemu aktivu: »KJE PREŽIVLJATE SOBOTNE VEČERE?«

V šoli smo imeli vsako soboto plesne vaje, dokler niso pred kratkim to navado ukinili. Zdaj lahko plešemo le enkrat na mesec. V šolo se vozim iz Metlike, zato prosti čas preživim doma. V Metliki se je mladina bolj znašla, tam večkrat plešemo. Rada hodim tudi v kino, se sankam in berem. — Tako **Barbara Urh**, predsednica dijaške skupnosti črnomaljske gimnazije.

Njen kolega osmošolec **Janez Slapnik** pa je povedal:

— Ob sobotah zvečer je najbolj pusto. Mladina se nima v Črnomlju kam dati. Če kdo zavije v gostilno, je storil največji greh! Vsaj plesne vaje bi nam lahko pustili, saj je vedno navzoč kdo iz profesorskega zbora. Devet let sem živel v Beogradu. Tam je bilo vse drugače. Ne

Barbara Urh

govorim o pogojih, jasno, da so tu slabši, mislim na razumevanje s strani profesorjev. Na tej šoli ima mladinska organizacija le z redkimi tesne stike.

Da bi ustvarili vsaj malo povezave z delavsko mladino, smo se odločili za obiske v kolektivih Belt in Belsad, v kratkem pa bomo obiskali tudi semiško Iskro. Na teh srečanjih se dijaki seznanjamo s proizvodnjo in pretresamo mladinske probleme, zatem pa imamo ples. Tudi z dijaki srednje usnjarske šole iz Domžal smo v dobrih odnosih. Bili so že pri nas v gosteh. Tekmovali smo v športu, poslušali smo predavanja v okviru krožka OZN, najbolj pa nas je zbližal zabavni večer. Za podobno srečanje se dogovarjamo tudi z gimnazijo iz Karlovca.

Mladina pogreša zabave, predvsem ples. Dvorane Črnomelj nima in je tudi tako kmalu ne bo imel. Če ni mogoče organizirati mladinskih plesov, bi bilo treba poskrbeti za družabno življenje mladine na drug način. Mladinski klub in šport sta dve možnosti, tretja je v kvalitetni folklorni skupini, ki bi lahko bila zelo pomembna na bodočih belokranjskih prireditvah in v razvijajočem se turizmu. Morda pa so še druge možnosti. O njih naj razmislijo mladinski aktivi sami, kakor tudi vodstvo občinskega komiteja mladine.

Janez Slapnik

Kri, ki rešuje življenja

Predzadnji teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Tončka Mihalič, Anton Heci, Vida Jakše, Majda Jenškovič, Pepca Kovačič, Franc Župan, Franc Trščinar, Polda Zupančič, Janez Blatnik, Martin Zulič, Pepca Maznik, Terezija Grgovič, Marija Strajnar, Slavko Novak**, člani kolektiva Iskra, obrat Šentjernej; **Erno Sali, Simen Culina, Jožefa Bukovec, Urška Pavle, Terezija Vitosovič, Marica Golob, Slavka Šimenc, Jože Pirc, Anton Pavlič, Jože Bobnar, Franc Mlakar, Polde Dolinar, Franc Bukovec, Ivan Pirh, Alojz Jakše, Florjan Šiška, Silvo Kramaršič, Valentin Zupančič, Anton Aš, Jože Vidmar, Silva Benkovič, Ivanka Nampelj, Anica Škantar**, člani kolektiva Novoles, Straža; **Alojz Žnidaršič**, posestnik iz Šmalčje vasi; **Neža Šimc**, delavka iz Hrušice; **Ignac Škoda**, član kolektiva Vodna skupnost, Novo mesto; **Jože Zagorc, Ignac Zagorc, Karel Hribar, Justi Bernardič, Franc Kovačič, Francka Medle, Franc Benedik, Franc Pirnar**, člani kolektiva »Podgorje«, Šentjernej; **Polde Švalj**, krojač iz Šentjerneja; **Janez Božič**, posestnik iz Šmarij; **Vinko Stemberger**, posestnik iz Šentjerneja; **Jože Pirnar**, posestnik iz Šentjakoba.

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Anton Zagorc**, član kolektiva Podgorje, Šentjernej; **Marinka Smale**, član kolektiva Krka, Novo mesto; **Marija Ljubi, Marija Boh, Angela Pečjak, Jože Drobnič, Fanika Pršina, Anton Bobnar, Anica Fink, Danica Peciga, Milena Kljun, Štefka Petan, Marija Šiška, Milka Fifolt, Frančiška Levstik, Štefka Zadravec, Ivan Štine, Marija Štine, Alojz Springer, Filip Avbar, Valerija Petan, Marija Plut, Marija Debeljak**, člani kolektiva Novoles, Straža; **Edi Lesjak**, član kolektiva Mesarija, Novo mesto; **Lado Janc**, član kolektiva Novoteks, Novo mesto; **Anton Božič**, posestnik iz Orehovice; **Jože Prhne**, posestnik iz Orehovice; **Frančiška Jakše**, gospodinja iz Orehovice; **Franc Judež**, posestnik iz Pristave; **Rezka Zagorc**, gospodinja iz Orehovice; **Janez Gorenc**, upokojenec iz Šmalčje vasi; **Ana Učjak**, gospodinja iz Orehovice; **Jože Zagorc**, član kolektiva Kmetijsko posestvo Novo mesto; **Tončka Rangus**, gospodinja iz Orehovice; **Janez Turk**, posestnik iz Dolnjega Vrhpolja; **Martin Andrejčič**, posestnik iz Dolnjega Mokrega polja; **Ana Gorenc**, gospodinja iz Cerovega loga; **Janez Štrbenc, Majda Kegljevič**, člana kolektiva osnovna šola Šentjernej; **Marija Zupančič**, gospodinja iz Cerovega loga; **Anton Radešček**, upokojenec iz Hrastja; **Angela Erjavec**, gospodinja iz Cerovega loga; **Ana Božič**, gospodinja iz Tolstega vrha; **Marija Zagorc**, gospodinja iz Cerovega loga; **Aleksander Drazič**, vojak iz VP 4979, Novo mesto; **Franc Bradula**, delavec iz Cerovega loga; **Marija Šiško**, delavka s Tolstega vrha; **Ana Bratkovič**, gospodinja iz Cerovega loga; **Karolina Zagorc**, gospodinja s Pristave.

Izboljšanje zdravstvene službe

23. januarja, je imel republiški sekretar za zdravstvo Stane Šelih tiskovno konferenco z novinarji radia, časopisov in televizije, kjer je tekla beseda v glavnem o delu zdravstvenih centrov in izboljšanju zdravstvene službe v korist občana.

Kljub temu da ima Slovenija zdravstveno službo dosti boljše razvito kot ostale republike SFRJ in da imajo več zdravnikov, naš občan marsikdaj še vedno po več ur čaka na zdravniško pomoč, čeprav čakanje ne bi bilo potrebno.

Zdravstveni domovi in druge ustanove, ki skrbe za zdravje občanov, naj bi na sejah ne razpravljali le o upravljanju in ekonomskih odnosih, temveč naj bi več kot doslej govorili o možnostih za izboljšanje organizacije dela zdravstvene zaščite, ki so je deležni zavarovanci in drugi občani. Veliko govorimo o prosti izbiri zdravnika in nagrajevanju po delu, vendar sta obe načeli marsikje na dokaj šibkih nogah.

Vse to naj bi zdravstveni centri skušali izboljšati, razen tega pa naj bi zdravstveno službo preusmerjali bolj v preventivno zdravljenje. Navzlic velikemu številu bolnišnic ljudje težko pridejo do postelje v bolnici, ker jih je kljub vsemu premalo. Novih bolnišnic in postelj pa ne moremo graditi v nedogled, saj jih imamo že zdaj precej več kot znaša jugoslovansko povprečje, zato bi se kazalo bolj zavzemati za preventivno zdravljenje ljudi.

Posteljni fond v bolnicah bi lahko precej razbremenili tudi z zdravljenjem na domu, kar imajo uvedeno že v mnogih zelo razvitih državah, pri nas pa te možnosti še nismo preizkusili. Prav gotovo bi vsak bolnik, ki ima urejeno stanovanje in tako bolezen, ki dopušča zdravljenje na domu, raje ostal doma v oskrbi zdravnika, kot da mora v bolnico.

Ugotovljeno je tudi, da pavšali v zdravstveni službi in cena oskrbnih dni bolnišnic ne spodbujajo k temu, da bi bolnika čim prej odpustile, ampak obratno. Razmišljati bi bilo treba o plačevanju uslug po storitvah, kar je poizkusila mariborska bolnišnica in se je po sedanjih podatkih dobro obneslo. Pri sklepanju pogodb med zavodi za socialno zavarovanje in zdravstveno službo pa ni čutiti posebnega zanimanja za tak način plačevanja.

O nekaterih novostih v zdravstvu bi morali bolj razmišljati in iskati možnosti in novih oblik dela, da bi zdravstveno zaščito izboljšali in poenostavili. Tudi dejstvo, da se 60 odst. ljudi gnete v ambulantah samo zato, da bi dobili od zdravnika podpis ali štampiljko, kaže, da je v tem poslovanju veliko nepotrebne birokracije.

Dober gospodar ljubi svoj gozd

Naš bralec I. Š. iz Ambrusa nam je poslal pred kratkim pismo z naslednjo vsebino:

»Tovariš urednik!

Kmete v Suhi krajini, verjetno pa tudi drugod, težijo govorice o podržavljanju gozdov. Koliko je v tem resnice, nihče ne ve, dejstvo pa je, da ljudje zaradi tega veliko sekajo, tudi drevje, ki je v najlepši rasti. Dober gospodar, ki ljubi gozd, tega ne počne in ne verjame takim vestem, toda takih je malo. Nihče pa ne pomisli, kako veliko škodo delajo s takim ravnanjem sebi in naslednjim rodovom. — Prosim, če bi mi odgovorili, kaj pravi o tem naša ustava in koliko je v teh govoricah sploh resnice?«

Odpiramo novo rubriko v Dolenjskem listu, ki smo ji dali naslov ODKRIT RAZGOVOR — in naj bo tovariš I. Š. iz Ambrusa prvi, ki mu v njej odgovarjamo. Bralce in naročnike našega tednika vabimo, da naj se z zaupanjem obračajo na naše uredništvo tudi v najbolj kočljivih vprašanjih; vedno bomo poskrbeli, da bodo dobili točen in ustrezen, vedno pa odkrit odgovor.

Uredništvo Dolenjskega lista

Nikakršnega podržavljanja ne bo. To zagotovilo je bilo že nič kolikokrat dano, a zmeraj se spet najde kdo, ki zlonamerno bega ljudi z govoricami o podržavljanju, zavedajoč se pri tem, da je to nekaj, kar vedno znova razburja ljudi. Občutek lastništva je pač še tako zakoreninjen v ljudeh, da neodgovornim posameznikom res ni težko razplamteti vznemirjenosti. Največkrat nasedajo lahkoverni ljudje, ki so sploh nagnjeni k temu, da kar naprej vlečejo na ušesa nepreverjene govorice, in ki se najraje »oskrbujejo« z novicami, prispelimi po poti šušljanja.

Radi verjamemo, da so med tistimi, ki veliko sekajo, celo tudi drevje, ki je v najlepši rasti, predvsem slabi ljubitelji gozdov. Govorice, čeprav jim morda sami ne verjamejo, so jim prišle prav kot pretveza, češ reši, kar se rešiti da. V resnici pa bi radi spremenili gozd v denar, ne da bi se zavedali posledic. Ne gre samo za kazni, ki bodo gotovo sledile, saj skupnost ne more molče mimo velikanske škode, ki jo delajo ti ljudje. V takem početju je tudi velika sebičnost in kratkovidnost. Ne mislijo, da je gozd dolgoročna dobrina, ki si jo morajo rodovi pravično razdeliti. Ali tako, kot pravite vi: ne pomislijo, kako veliko škodo delajo s takim ravnanjem — sebi in naslednjim rodovom.

Res je: dober gospodar, ki ljubi gozd, tega ne počne. Tega ni počel ne pred desetletji in ne počne danes. Pred tistimi, ki venomer — huje kot smrt — redčijo drevesa, pa gozd ni bil nikoli varen. Ljudje take baže so zmeraj našli pretvezo, da so lahko pustošili po gozdu, ker jim je šlo le za trenutne koristi. Taki ljudje vidijo v gozdu samo možnost za kupčije, nočejo pa vedeti za širši gospodarski pomen gozdov. Vseeno jim je, če bi slovensko gričevje pokrivale goličave namesto bujni gozdovi. Radi bi, da bi delili usodo tistih držav, ki so tudi brez gozdov, ker so prepozno spoznali, kakšen neprecenljiv zaklad so gozdovi.

Kaj pravi nova ustava o lastništvu gozdov?

»Kmetom je zajamčena lastninska pravica na obdelovalnem kmetijskem zemljišču v izmeri največ deset hektarov na gospodarstvo.«

Nova ustava torej zagotavlja kmetu pravno stabilnost položaja njegovega gospodarstva. Nihče ne streže po njihovi lastninski pravici v mejah zemljiškega maksimuma. Če bo hotel, se bo povezoval z zadrugo v obliki kooperacije ali kako drugače ali pa bo delal sam. Naši družbi ni potrebno, da bi v perspektivi spet zmanjšala ali celo povsem odpravila zemljiški maksimum. Nikakršna nacionalizacija ne pride v poštev. **Ni še dolgo tega, kar je o tem vpraševal tovariša Kardelja dopisnik nekega japonskega časopisa. Povzetek iz tega razgovora je objavil tudi naš časnik. Kdor ga je pazljivo prebral, se je lahko spet ponovno prepričal, da se naša pot razvoja kmetijstva zaradi zgodovinskih in drugih posebnosti razlikuje od sovjetske in kapitalistične. Posebnost naše poti je v istočasnem obstoju in vzajemnem sodelovanju družbenega in zasebnega sektorja kmetijstva, seveda s prevladujočim vplivom družbenega sektorja, ki se nenehno krepi in ki z uporabo sodobne agrotehnike pospešuje prek kooperacije in drugih oblik tudi proizvodnjo na zemlji v zasebnem sektorju.**

Seveda družbi ne more biti vseeno, kako je obdelana zemlja v kateremkoli sektorju lastništva. Ustava določa, da je zemlja dobrina splošnega pomena. V dani družbi ne živijo samo kmečki ljudje, marveč tudi delavci in nameščenci brez zemlje, ki jim je potreben kruh, kakor kmetje ne morejo biti brez oblačil in druge industrijske robe. Industrijskega in mestnega prebivalstva je čedalje več, kar pomeni, da je potrebno čedalje več kruha. Zato je treba iztisniti iz zemlje čim več, uporabljajoč tudi sodobna agrotehnična sredstva. **Zato določa ustava, da je vsako zemljišče treba izkoriščati v skladu s splošnimi, v zakonu določenimi pogoji, s katerimi se zagotavljajo racionalno izkoriščanje zemljišča in drugi splošni interesi.**

Zemljiški maksimum vključuje tudi gozdove. **Toda tudi gozdovi so dobrina splošnega pomena.**

Danes skoraj ni industrijske panoge, ki ne bi bila odvisna od tega izredno pomembnega vira surovin. Ker pa ta vir ni neomejen, potrebe industrije pa bodo čedalje večje, je potrebno smotrno, pametno in varčno gospodarjenje z gozdovi. To ne more biti prepuščeno zgolj lastnikom, ker ti nimajo splošnejšega pregleda nad vsemi potrebami narodnega gospodarstva. Zato določa ustava, da so gozdovi in gozdna zemljišča pod posebnim, z zakonom določenim varstvom. Lastninsko pravico na gozdovih in gozdnih zemljiščih ureja zakon.

Podružbljanje proizvodnje ni nacionalizacija

Gozdne proizvodnje ni mogoče prepustiti posameznikom, zakaj na majhnih parcelah sploh ni mogoče dobro gospodariti. Potrebno je kompleksnejše gospodarjenje, ki lahko zajame velike površine in vse faze — od gojenja do izkoriščanja. Le tako kompleksno gospodarjenje z gozdovi se lahko vključi v planiranje splošnega gospodarskega razvoja. Danes že približno vemo, koliko lesa bomo potrebovali čez pet ali deset let. Ni pa dovolj samo vedeti, treba je zagotoviti tudi ukrepe, da bomo lahko zagotovili povečane potrebe. Do večjega prirastka v gozdovih in dodatnega pridelovanja na plantažah lahko pridemo le v okviru kompleksnega gospodarjenja, ne pa tako, da bo vsak gospodaril na svoji parcelici kakor bo vedel in znal, nekateri z ljubeznijo do gozdov, drugi pa s sekiro.

V Sloveniji je 580.000 hektarov zasebnih gozdov. Velika površina, kajne? Toda vedeti je treba, da je ta površina razdeljena kar med 175.000 gozdnih posestnikov, med katerimi je 60 odstotkov takih, ki imajo manj kot 3 ha gozda. Rezultat dosedanjega

ODKRIT RAZGOVOR

gospodarjenja pa ni nič kaj razveseljiv. V Trebnjem, kjer je na področju trebanjske kmetijske zadruge 13.050 ha zasebnih gozdov, je kar 40 odstotkov degeneriranih gozdnih površin. To pomeni, da so gozdovi tako oslabljeni, da jih ne moremo več šteti med gospodarske gozdne površine.

Problem razdrobljenosti gozdov na tisoče parcelic in zato tudi nekompleksnega gospodarjenja ni samo naš. **Tudi v drugih težavah se ubadajo z njim. Povsod iščejo ustrezne rešitve, vse v težnji, da bi prilagodili gospodarjenje v zasebnih gozdovih širšim družbenim koristim. V Švici so sprejeli posebne zakone, po katerih izboljšujejo gospodarjenje s komasacijo sto in sto manjših parcelic v strnjene gozdne posesti. Tudi v tej kapitalistični deželi se morajo podrediti interesi posameznikov širšim nacionalnim koristim.**

Pri nas rešujemo ta problem s podružbljanjem zasebne gozdne proizvodnje. **Podružbljanje proizvodnje — to ni nacionalizacija gozdov. To pomeni, da so vsi gozdovi ne glede na lastništvo deležni družbene skrbi za njih napredek in načrtno izkoriščanje. Podružbljanje zasebne gozdne proizvodnje pomeni, da so vse faze dela v zasebnih gozdovih — od gojenja pa do izkoriščanja — pod strokovnim vodstvom in nadzorstvom gozdnogospodarskih organizacij. Šele tako kompleksno gospodarjenje omogoča načrtno in strokovno pravilno, gospodarno gojenje in izkoriščanje gozdov. Sedanji prirastek, ki znaša 3,3 milijona m³, je treba v dveh desetletjih povečati na 5 milijonov.** Torej ne samo sekati, marveč tudi gojiti! To pa ne bo zadoščalo za kritje čedalje večjih potreb. Potrebno bo še dodatno pridelovanje na plantažah. Proizvodne zmogljivosti gozdov je treba torej uskladiti s čedalje večjimi potrebami lesne industrije.

Kaj pa še ostane od lastništva?

Dober gospodar, ki ljubi gozd, ne bo v ničemer prizadet. Ta tako in tako tudi doslej ni brezglavo sekal. Tudi v pogojih podružbljene zasebne gozdne proizvodnje bo lastništvo dajalo določene prednosti:

- **vsak lastnik bo dobil določene količine lesa za svoje potrebe;**
- **imel bo pravico do 50 odstotkov vrednosti lesa na panju;**
- **imel bo pravico pri izvajanju vseh del v svojem gozdu, se pravi, da bo sodeloval pri delitvi dohodka, kolikor bo sodeloval tudi s svojim delom.**

Med lastniki gozdov in gozdnogospodarskimi organizacijami bodo morale biti sklenjene kooperacijske pogodbe, po katerih bodo lastniki pristali na pogoje podružbljanja zasebne gozdne proizvodnje v okviru gozdnogospodarske organizacije, kolikor je ta usposobljena za to, in s katerimi bodo zagotovljene pravice lastnikov samih. Med temi bo, kot rečeno, tudi njihova prednostna pravica pri izvajanju vseh del v svojih gozdovih, toda pod strokovnim vodstvom in nadzorstvom gozdnogospodarske organizacije.

V govoricah, ki se širijo v Suhi krajini, ni torej sploh nič resnice. **Dejansko gre samo za podružbljanje zasebne gozdne proizvodnje, kar nekateri hote izkrivljajo in zlonamerno izenačujejo z nacionalizacijo oziroma podržavljanjem, kar je čisto nekaj drugega in kar pri nas sploh ne pride v poštev.** So pa seveda tudi taki ljudje, ki preberejo v časopisu sestavek o podružbljanju proizvodnje, ker pa tega pojma ne ločijo od pojma podržavljanje, ga kratko malo prebero kot podržavljanje.

Cenjeni tovariš I. Š., hvala vam za poslano pismo in opozorilo. Upamo, da smo zadovoljivo odgovorili na vaše vprašanje in smo s tem ugodili tudi vsem drugim, ki jih zanima to vprašanje.

RAZGIBANA DEJAVNOST V CELJSKEM OKRAJU

Z nosilci in izvajalci predvidenih nalog v družbenih načrtih se je treba pogovarjati o vseh problemih

S približevanjem širokih razprav o družbenih načrtih občin celjskega okraja tako v delovnih organizacijah kot na terenu se stopnjuje dejavnost vseh političnih organizacij. Za razliko od prejšnjih let tokrat ne govorijo o odstotkih — to prepuščajo sestavljavcem družbenih načrtov — temveč o tistih problemih, ki tako ali drugače vplivajo na izpolnitev predvidenih nalog v prvem letu 7-letnega programa. Odločno se zavzemajo, da ne bodo dopustile formalnih sklicevanj zborov občanov in proizvajalcev ter formalnih potrjevanj družbenih načrtov. Če so sestavljavci družbenih načrtov lahko več mesecev delali na teh načrtih brez širšega sodelovanja občanov in proizvajalcev, potem — tako menijo politične organizacije — je prav, da zdaj občani in proizvajalci kritično in temeljito obravnavajo vse, predvsem pa tiste probleme, ki nje tarejo, ter se dogovarjajo o tem, kaj je res potrebno in kaj ni, katere naloge so najvažnejše, kako jih bodo reševali in kaj še lahko počaka.

Morda bodo marsikaj spremenili in predlagali boljše gospodarjenje z razpoložljivimi sredstvi in boljše rešitve, kot so predvideli sestavljavci družbenih načrtov, verjetno bodo izpopolnili predvsem nekatera pomanjkljiva predvidevanja glede tistih dejavnosti, ki neposredno vplivajo na življenjsko raven, razpravljali o nadaljnjem razvijanju delavskega in družbenega upravljanja, na kakšen način izboljšati gospodarjenje, kako ustvariti pogoje za prehod na skrajšan delovni čas in za odpravo zaslužkov pod 25.000 dinarjev.

Politične organizacije poudarjajo, da bodo družbeni načrti le takrat uspešno izpolnjeni, če se bodo za izvedbo nalog zavzeli nosilci in izvajalci teh nalog. V bistvu gre za to, da so pri obravnavanju in sprejemanju prispevale k vsebinskemu izboljšanju statutov.

Po dosedanjih podatkih je v celjskem okraju izdelalo statutarne teze 144 gospodarskih organizacij, o osnutkih statutov je razpravljalo 95 gospodarskih organizacij, 11 gospodarskih organizacij je statute že sprejelo, medtem ko v 58 še niso ničesar napravili. Še slabše je v delovnih organizacijah družbenih služb, kjer se je za sestavo statutov zavzelo le 61 odst. vseh teh delovnih organizacij.

Na plenumu so govorili še o problemih sezonskih delavcev in poudarili, da so doslej premalo skrbeli za te delavce in da so jih premalo vključevali v družbeno politično aktivnost. Kakšno je to stanje, nazorno prikazuje podatek občinskega sindikalnega sveta v Celju. Na območju te občine je zaposlenih približno 2000 sezonskih delavcev, izmed njih pa je le eden v organu delavskega upravljanja in eden v odboru sindikalne organizacije.

V celjskem okraju prejema približno 18 odst. vseh zaposlenih manj kot 25.000 dinarjev zaslužka na mesec. Poudarili so, da je odpravljanje zaslužkov pod 25.000 dinarjev treba povezovati z boljšim gospodarjenjem in nadaljnjim izpopolnjevanjem delitve dohodka, kar velja tudi za uvajanje skrajšanega delovnega časa.

Mladi ljudje bi morali biti najbolj zainteresirani za nadaljnji razvoj

Na sobotni seji Okrajnega komiteja ZMS v Celju so povezovali ugotovitve s preteklih občinskih mladinskih konferenc s prihodnjim delom mladinskih org. in zlasti s sedanjimi nalogami, da se mladi ljudje aktivno vključijo v razprave o družbenih načrtih in statutih. Poudarili so, da bi se zlasti mladi ljudje morali zavzemati za nadaljnji razvoj delovnih organizacij, samoupravljanje, skrajšanje delovnega časa, uveljavljanje proizvajalca in človeka ter za izobraževanje. Če še ni pogojev za skrajšanje delovnega časa in odpravo zaslužkov pod 25.000 dinarjev, je prav zdaj čas, da razpravljajo o tem, kako ustvariti pogoje za uresničitev teh teženj.

Pretekle občinske mladinske konference so bile glede vsebinskih priprav in razprav doslej najboljše in so nakazale, da morajo prihodnji programi mladinske dejavnosti sloneti na potrebah, težnjah, željah in pripravljenosti mladih ljudi občin in okraja, ne pa na programih mladinskih vodstev. Tudi naj mladi ljudje razpravljajo o svojih problemih tam, kjer nastajajo, le tam jih bodo lahko konkretno reševali in se izognili tako imenovanemu kritikastrstvu, kot je v razpravi dejal predsednik CK ZSM Tone Florjančič.

Občinske konference in seja OK ZMS so pokazale, da bodo mladinske organizacije morale spremeniti dosedanje oblike in način dela ter da mladinska vodstva ne bodo mogla uspešno delati brez upoštevanja dejanskih potreb in teženj mladih ljudi.

Uspeh je odvisen od skupnih prizadevanj

Podobno kot na sejah okrajnih političnih organizacij razpravljajo v teh dneh tudi na vseh sestankih in sejah političnih organizacij v občinah. V zvezi z vprašanjem, kako v te razprave o družbenih načrtih vključiti vse ljudi, se povsod zastavljajo tudi vprašanja oblik in načinov dela političnih organizacij, kako organizacije organizacijsko utrditi in ustvariti predvsem tesnejše stike z vsemi člani. Vse to prispeva k temu, da se politična aktivnost po lanski ustavni razpravi in volilni dejavnosti nadaljuje in da se hkrati res uveljavljajo ustavna načela o pravicah in dolžnostih občana in proizvajalca.

Srečko Pratnemer

Kdo bo pa čevlje popravljal?

■ čevljarji izumirajo, čevljev pa je vedno več;

■ predstavniki iz obutvene industrije naj bi, takole vsakih 14 dni enkrat, obiskovali čevljarske delavnice, da bi videli, kakšen je industrijski čevelj, ko prestane preizkušnjo na potrošnikovi nogi;

■ za občana bi bilo najugodneje, ko bi lahko hodil bos, pa najsi bo zima ali poletje (nežnemu spolu prepuščamo svobodno odločitev!)

Te ugotovitve sem zbral, ko sem one dni obiskoval čevljarske delavnice v Novem mestu. Nagib je bil oseben: oba z ženo sva v službi, v družini pa sta razen naju še dve doraščajoči hčerki. Mnogo časa izgubimo v dirki od delavnice do delavnice, s ponošenimi čevlji in v rokah s prošnjo: »Popravite hitro! Mudi se!«

Vse čevljarje iz Novega mesta prosim, naj mi ne štejejo v zlo neizpolnjene obljube, da bo ta sestavek objavljen v novoletni številki.

Pred 25 leti je živelo v Novem mestu 2500 ljudi. Na voljo jim je bilo 9 čevljarskih delavnic, v katerih je delalo 92 čevljarjev. Če je imel vsak Novomeščan po dva para čevljev, je bilo takrat v rabi 5000 parov čevljev.

Danes šteje Novo mesto okoli 7500 prebivalcev. Za jezo in »živciranje« imamo štiri čevljarske delavnice, v katerih dela 17 čevljarjev. Brez strahu lahko rečemo, da ima povprečni Novomeščan danes po štiri pare čevljev, kar pomeni, da je v rabi okrog 30 tisoč parov čevljev.

Mojster Čertalič pripoveduje

Neredko se jezi. Odgovarjati za tisoč dvesto parov čevljev, vedeti, kaj je treba popraviti na njih, vedeti, čigavi so, in pri tem uporabljati zgolj »blajštift« in slino, prav gotovo ni majhna reč. Mojster Čertalič ima čudovit spomin. Ko sem nekoč debelo uro premetaval grmado čevljev v delavnici, nisem našel svojega para. Kadar je veliko strank, dovoli mojster Čertalič »pol samopostrežbo«, kot pravi v šali... Ko pa je postregel stranke, je mojster Čertalič že po nekaj minutah potegnil iz kupa čevljev moje, rekoč: »Ti bodo ta pravi!« In res, moji so bili!

Nerad je začel razgovor, preiskujoče me je pogledal in končno le spregovoril:

— Poglejte to starino! Poglejte to delavnico! V takem se ne da delati, pa človek le mora! 50 vajencev smo izučili po vojni v našem podjetju, zdaj nas je 6 čevljarjev v njej! Eno k drugemu, material je ves zanič, kar ga dobimo. Najslabše je s podplati: redkokdaj dobimo dobre, krivi pa smo vsega mi.

»Ali sem mogoče k vam prinesel...«

— Čevlje popravimo v dnevu ali dveh, če so ljudje sitni; na splošno pa se, zato ker ni delavcev, popravilo zavleče na 14 dni, tri tedne, pa tudi mesec!

Veliko je takšnih, ki prinesejo škarp in se jim strašansko mudi. Mi jih popravimo, lastnikov pa ni leto dni po čevlje... Tudi takšni so, ki se zaletijo sem in vprašajo: »Čujte, kaj nisem prinesel k vam čevljev v popravilo?«... Nato iščemo med to starino.

Pa to še ni vse: ko bi vi vedeli, kaj vse prinašajo ljudje sem! Torbice, aktovke, da, celo kovčke prinesejo in milo prosijo: »Popravite!« Kakšni so prostori, to vidite sami, ni da bi vam pripovedoval! Temačno je, vlažno, zatohlo in premajhno. Kar dovolj bo za slabo oceno!

Tako je končal mojster Čertalič, ki je med najinim pogovorom odpravil še kopico strank, sprejel za nekaj mrež čevljev v popravilo in sproti s svinčnikom zapisoval imena lastnikov na oslinjeno površino čevljev.

Mojster Čertalič pripada stari gardi čevljarjev. Prenekateri čevelj je že vzel v roke, zdaj na starost pa mu gre težko, ko z jezo na obličju prebira stotine parov čevljev, razvrščenih na policah in na kupih v premajhni delavnici

Zmogljivost od vrat do vrat

— Ta zadeva s čevlji je huda reč, sem premišljeval, ko sem po takšnem razgovoru zapuščal **delavnico Splošnega čevljarstva na Prešernovem trgu.** (V tistih nemogočih prostorih domuje že 8 let!)

V njej je zaposlenih 6 čevljarjev, ki popravijo približno 6 tisoč parov čevljev na leto in naredijo okoli 300 parov novih čevljev. V delavnici je bilo po policah in v kupih po tleh kakih 1200 parov starih čevljev. Kaj pa ostale delavnice?

■ V delavnici stanovanjske skupnosti Center na Prešernovem trgu delajo trije čevljarji. Na leto popravijo po 1400 parov in izdelajo 120 parov novih čevljev. V popravilu so imeli okoli 300 parov čevljev.

■ V delavnici stanovanjske skupnosti Kandija so 3 čevljarji, ki popravijo na leto okoli 1800 parov in izdelajo okoli 150 parov novih čevljev. Konec decembra so imeli v popravilu približno 200 parov.

■ V delavnici v Bršlinu, ki spada pod stanovanjsko skupnost Center, so 3 čevljarji, ki popravijo v letu dni približno 1400 parov starih in izdelajo 120 parov novih čevljev. V popravilu so imeli okoli 250 parov.

■ Edini zasebni čevljar v Novem mestu je mojster Jože Moškon. V njegovi delavnici dela poleg njega še en čevljar. Na leto popravita 900 parov in izdelata 50 parov novih čevljev. V popravilu jih je bilo kakšnih 80 parov.

Vse delavnice pa so enako temačne, enako vlažne in zatohle in — vse premajhne...

Od 26 jurjev navzdol...

Kako so plačani pomočniki in mojstri, ki čepe na nizkih trinožnikih, zabijajo žeblje ob brleči svetlobi električne žarnice, se dušijo v vlažnem in zatohlem zraku, vlečejo dreto in krpajo to, kar marsikdaj ni več vredno naziva čevelj?

»Najboljši« med njimi zaslužijo od 23 do 26 tisočakov na mesec (poslovodje), tisti, ki delajo nove čevlje, po 20 do 22 tisoč, oni, ki se ukvarjajo s starino, pa od 7 do 17 tisoč na mesec. Ni torej čudno, če čevljarji bežijo iz svoje stroke.

Polistajmo malce po matičnih knjigah vajenske šole v Novem mestu! Po vojni se je v novomeški občini izučilo čevljarske obrti 174 mladih ljudi. Zdaj, v začetku leta 1964, dela v občini Novo mesto v vseh 11 čevljarskih delavnicah 25 čevljarjev (v Novem mestu 17, na podeželju 8). Od leta 1946 pa tja do leta 1960 se je vsako leto v čevljarsko obrt prijavljalo 10 do 20 vajencev. Leta 1961 so se prijavili 3, leta 1962 nobeden, leta 1963 pa eden. Sušo v zadnjih letih je deloma povzročila tudi uredba, ki predpisuje za uk čevljarske obrti popolno osemletko.

Mojster Jože Moškon je ponosen na obrt

— Ponosen sem na to, da sem edini zasebni čevljarski mojster, ki v Novem mestu ni odpovedal obrti. Vse življenje sem trdo delal, in dobro vem, da se z delom lahko preživiš. Čeprav bi rinil po štirih — obrti ne bom odpovedal, ker vem, da ljudje čevlje potrebujejo in da nikdar ne bo zmanjkalo strank! Koliko je samo takšnih, ki si čevlja v trgovini ne morejo kupiti, ker ni številke zanje ali pa zato, ker imajo nogo deformirano. Mar naj hodijo bosi? Čevljarskega kruha pri nas ne bo kmalu zmanjkalo!

Pa še to naj povem: če bi mi danes ponudili družbeno čevljarsko delavnico za 20 delavcev, bi jo prevzel takoj in jo pošteno vodil! Za lenuhe v njej ne bi bilo prostora. S poštenim delom bi se čevljarji v njej pošteno preživljali in nikogar ne bi bilo sram, ko bi nesel prvega svojo plačo družini!

Z mojstrom Moškonom nisem razpravljal, na tihem pa sem mu dal prav. Za čevelj v trgovini dam 5 tisočakov. Če ga ne odnesem k čevljarju, da ga okuje, se bom najpozneje v 14 dneh izbosil. S 120 dinarji, kolikor veljajo

Eden izmed udeležencev naših pogovorov o čevljarstvu je bil tudi pokojni mojster Franc Kek iz Splošnega čevljarstva v Novem mestu; poročali smo že, da se je prejšnji teden smrtno ponesrečil. Decembra pa nam je povedal, da »je šef in ni šef« — njihov prejšnji poslovodja je delavnico zapustil, novega pa še ni bilo. Mojster Kek s tem ni bil zadovoljen, saj je moral opravljati dvojno delo: krojil je usnje sodelavcem, hkrati pa je tudi sam delal, saj naročil nikoli ni zmanjkalo

ščitniki, podaljšam življenjsko dobo čevlja za nekajkrat in s tem prihranim precej tisočakov. Prav to velja tudi za templjanje čevljev in vsa ostala popravila, tako sem razmišljal. Kar nehote se mi je vrinila misel: Mar niso čevljarji prepoceni?

Kaj pa obutvena industrija

Ko greš mimo izložbe trgovine s čevlji, ti zastane dih! Prelepi čevelji so tam notri! Nekoliko drugače je, ko obiščeš čevljarja, ki je to lepoto dobil v roke, potem ko jo je potrošnik nekaj časa nosil na nogah. Kolikor vem, obstajajo predpisi, po katerih mora industrija zagotoviti potrošniku popravila svojih izdelkov. S čevlji je najbrž nekoliko teže, in vrag vedi, če ta predpis velja tudi za obutveno industrijo. Nekaj pa bi se dalo kljub temu storiti. Mislim na gumarice, ki so pri nas zelo v modi. Gumijast podplat se zelo rad odlepi in obrtniško popravilo mu ni kos. V prodajalnah, kjer takšne čevlje kupite, vam postrežejo zgolj z lepo besedo (ali pa še to ne!), če jih prinesete nazaj. Pet, šest ali sedem tisočakov pa človek le ne pobere na cesti, kaj mešite?

Čevljarji so povedali, da jim ljudje prineso največ gumaric izdelka Astra, sledijo jim izdelki Peko, medtem ko dobijo gumarice tvrdke Borovo zelo redko v roke. Potrošniki povedo, da pri Borovu, če vrnete po krivdi tvrdke poškodovan čevelj, takoj dajo nove in se vljudno opravičijo. To je lepo, še lepše pa bi bilo, ko bi takšne navade vpeljali tudi pri Astri in Peku.

Nihče jim ni mogel tega braniti. Ko se vrnejo z dela v tovarni, pokrpajo kak par čevljev, pa tudi kakšnega novega naredijo. Jih kdo preganja? Uradna pravica ima v tem primeru grenko nalogo; grenko zato, ker je v vsej novomeški občini le 11 registriranih čevljarskih delavnic... Včasih, ko so pošteni čevljarski mojstri sami preganjali šušmarje zato, ker so jim odjedali kruh, sta imeli pravica in oblast lažje delo. Danes pa je, kot je videti, nezakonitost postala očitna potreba, vsaj kar se šušmarjev v čevljarski stroki tiče...

Šušmarstvo v čevljariji je dandanes neizogibno

174 čevljarjev, ki smo jih vzgojili po vojni, prav gotovo ni umrlo. Zapustili so stroko in si poiskali boljši kos kruha.

Pogled — dokaj žalosten, kot vidite — v čevljarsko delavnico današnjih dni. Katera je na posnetku, ni važno, saj so si vse zelo podobne...

Za konec še ščepec statistike

V vsej novomeški občini je okrog 45 tisoč prebivalcev, ki imajo na voljo v 11 čevljarskih delavnicah 25 čevljarjev. Izven Novega mesta so čevljarji v Mirni peči, Gor. Šmarjeti, Šmarjeti, Praprečah pri Žužemberku in Šmarju pri Šentjerneju ter še družbena delavnica v Straži. V občini je bilo lani prodanih 63 tisoč parov čevljev, vsaj 15 tisoč pa so jih občani prav gotovo kupili v ostalih potrošniških središčih, ker primernih doma niso našli. Če ima vsak občan samo po dva para čevljev, je v občini v rabi 90.000 parov. 25 čevljarjev je za tolikšno število čevljev premalo.

■ Obrt izumira: izumirajo ■ kolarji in hkrati z njimi ■ vedno manj vprežnih voz; ■ izumirajo tudi kovači in ■ sedlarji, ker je vedno manj ■ konj toda zakaj dopuščamo, ■ da izumirajo čevljarji, ■ ko je v rabi vedno več ■ čevljev, naš standard pa ■ še ne zmore tega, da bi ■ potrošnik ponošeni čevelj ■ zavrgel brez popravila?!

MILOŠ JAKOPEC

Tretja stolpnica v Kočevju je oživela

21. januarja je bila tehnično prevzeta tretja 32-stanovanjska stolpnica ob Rinži v Kočevju in v naslednjih dneh so se vanjo že vselili stanovalci. Trem lepim stolpnicam, ki so temeljito spremenile podobo Kočevja, se bo verjetno letos pridružila še četrta, katere gradnjo bo financiral stanovanjski sklad občine. S tem pa ta predel mesta še ne bo dokončno urejen; v bližini bosta v naslednjih letih zrasla še dva 24-stanovanjska bloka (taka, kot je blok Trgoprometa), zgradili bodo garaže, otroškovarstvene ustanove in ostala komunalna dela. S tem bo zamočvirjeno zemljišče ob Rinži in hkrati vse Kočevje dobilo popolnoma drugačno podobo.

■ »Elektromedicina« iz Ljubljane je izdelala po domačem patentu prvo elektromagnetno avtomobilsko zavoro v naši državi. S pomočjo te je možno vozilo ustaviti v 0,3 sekunde.

■ Podjetje »Crvena zastava« bo za potrebe in po naročilu jugoslovanskih komunalnih bank izdelala posebna vozila, ki se bodo uporabljala kot »leteče« ekspoziture.

88 senovskih rudarjev za kvalifikacijo

Izobraževalni center v senovskem premogovniku pripravlja izobraževalni tečaj za pridobitev kvalifikacije kopača ter tečaj za 8-letno osnovnošolsko izobrazbo. To sta hkrati prva tečaja, ki ju prireja domači izobraževalni center. Pouk žal ne bo v novi stavbi centra, ker v njej še ni urejena centralna kurjava. Dobavitelj je ne more dokončati, ker manjkajo nekateri deli, ki jih uvažamo. Na razpis izobraževalnega centra se je prijavilo kar 86 rudarjev. 25 prijavljencev bo obiskovalo tečaj za kopače, preostali pa bodo obiskovali tečaj za osemletno osnovnošolsko izobrazbo, ker je ta za kvalificirane kopače predpisana. Ta skupina bo pridobila kvalifikacijo v naslednjem tečaju za kopače, ki ga bo priredil center. Zelo veliko število prijavljenih dokazuje, da se rudarji za strokovno izobrazbo močno zanimajo in da se zavedajo, kolikšnega pomena je znanje v sodobni proizvodnji.

„Ni toliko bolan, kolikor je hudoben...“

Požigalec Stanislav Lavriha iz Dol. Vrha pri Trebnjem obsojen na 2 leti strogega zapora — Pred okrožnim sodiščem v Novem mestu se je razkrilo, zakaj je v vasi gorelo in čemu so vaščani Lavriho pretepli

57-letnega Stanislava Lavriho, kmeta iz Dol. Vrha pri Trebnjem, z 12 hektari zemlje in očeta 6 odraslih otrok, ki je lani 29. septembra ob 12.30 zažgal svoje gospodarsko poslopje, od koder pa se je ogenj razširil na posest drugih vaščanov, so ljudje ocenili takole:

— Takoj smo vedeli, da je zažgal Lavriha, saj je večkrat grozil, da bo vso vas zažgal. Pred leti je res podtaknil ogenj v gospodarskem poslopju Terezije Zupančič, ker jo je osumil, da mu je vzela češnjevo drevo. Živčen je res, ni pa toliko bolan, kolikor je hudoben...

— Vaščane je vedno zmerjal z »ravbarji« in »prasci«. Vsi so se ga izogibali, ker je vedno izzival prepire. Tudi doma ni bilo vse v redu...

— V kuhinji je večkrat razbil vse, kar je bilo pripravnega. Otroci so vsi odšli od hiše zaradi očetovih nemogočih odnosov. Rad je pil žganje in ga spil tudi po liter na dan, če ga je dobil...

Vaščanka Anica je kritičnega dne videla Lavriho letati okoli hiše, medtem ko je vpil...

»Naredil bom svoje, da otroci ne bodo imeli kam priti!«

Kmalu zatem so se slišali klici:

»Bodinov pod gori!«

Vaščani so zagledali ogenj na Lavrihovem, poleg pa gospodarja s kolom v roki. Najprej je z drugim kolom požigalca zbil na tla sosed Zupančič, za njim ga je udaril Kic, nato so se zbrali okoli ležečega Lavriha še drugi in vpili:

»V ogenj s požigalcem! Bo vsaj mir v vasi!«

Nekaterim razsodnejšim je vendarle uspelo ljudski bes pomiriti. Lavriho so spravili v posteljo, od tam pa v bolnišnico.

Ogenj je naredil v vasi na več poslopjih in pri več lastnikih za 5,733.500 din škode. Nekateri niso imeli stavb zavarovanih. Pred sodiščem se nihče od vaščanov, celo domačih nobeden, ni potegoval za obtoženca. Preveč jim je storil hudega! Senat pod predsedstvom sodnika Toneta Beleta pa je moral razen izjav vaščanov upoštevati tudi mnenje docenta dr. Leva Milčinskega:

»Obtoženec je storil dejanje z naklepom, zmožnost razumevanja tega dejanja pa je bila bistveno zmanjšana zaradi duševne zmedenosti, verjetno pod vplivom alkohola.«

Za kazniva dejanja, ki jih store manj prištevne osebe, pa so določene milejše kazni. **Dve leti zapora bosta požigalca verjetno spametovali, da mu prasketanje vnete slame ne bo več užitek. Prav pa bi bilo, da se odreče tudi žganju, ki je imelo precej zaslug za tako vedenje Stanislava Lavrihe.**

Nižja kazen za Iljaža

V zadevi bivšega direktorja podjetja Vino Brežice Stanka Iljaža in soobtoženih Milana Petrovića ter Ljuba Belogrlića je vrhovno sodišče SR Slovenije v pritožbenem postopku nedavno izrečene kazni za nekatera kazniva dejanja deloma znižalo, za nekatera pa sodbo razveljavilo in odredilo ponovno obravnavo.

Med nadaljevanjem razprave proti Stanku Iljažu in Ljubu Belogrliću je senat okrožnega sodišča v Novem mestu 27. januarja oprostil Iljaža kaznivega dejanja podkupnine, ki naj bi jo dajal soobtoženemu Belogrliću. Sodišče je zavrnilo tudi tisti del obtožbe, ki bremeni Iljaža v zvezi z uvozom kavnega stroja. Po spremenjeni obtožbi pa je sodišče spoznalo Iljaža za krivega pri prikrivanju denarja, ki je bil pridobljen na nezakonit način. **Za potrjeni del sodbe in to kaznivo dejanje je bila Iljažu izrečena enotna kazen tri leta zapora.**

Obtoženega Belogrlića je sodišče oprostilo kaznivega dejanja pri sprejemanju podkupnine, ker je rok za pregon tega dejanja zastarel. Sodbo, ki jo je v prvi razpravi izreklo novomeško okrožno sodišče **Petroviću**, je vrhovno sodišče SRS potrdilo, kazen pa znižalo na 1 leto in 6 mesecev zapora.

Osamljeni fant je kradel

Na 4 mesece zapora, pogojno za 3 leta, je okrožno sodišče v Novem mestu pred kratkim obsodilo mladoletnika N. N. iz okolice Slavonske Požege, ker je iz zaprte ročne blagajne vzel nekaj tisočakov.

Omenjeni je lani prišel v naše kraje in dobil zaposlitev pri gradbenem podjetju Sava, Videm-Krško, delal pa je na gradilišču Novoteks v Novem mestu. Bil je precej osamljen. Očeta mu je nekdo z vilami ubil, zaslužek je pošiljal bratu, ki je prevzel posestvo, sam pa je bil skoro brez denarja v tujem kraju. Videl je, da njegovi sodelavci posedajo vsaj v gostilni, on pa ni mogel z njimi, ker ni imel denarja.

Ko je 15. decembra potrošil zadnjih 800 din, se je spomnil, da je videl delovodjo Ribičiča, kako je denar spravljal v železno blagajno v baraki. Tako se je lotil naklepa tatvine.

Istega dne zvečer je prišel v barako, odrinil vrata, zabojčka pa ni mogel odpreti, zato si je v kuhinji izposodil kuhinjski nož. S tem pomagalom je prišel do denarja. Se isti večer je zapravil tri tisočake...

Sodišče je pri izreki kazni upoštevalo vse okoliščine, ki so fanta privedle do kaznivega dejanja, zlasti pa to, da je bila nastala škoda do razprave že v glavnem povrnjena.

Od kod le 36-letnemu Jožetu Zupančiču, zidarskemu delovodji pri »Remontu« (Mirna peč) toliko denarja, da je v nekaj letih kupil in popravil hišo v Žužemberku, kmalu zatem kupil hišo ob morju, poleg tega še avtomobil »Simco«, ki sodi v svetu med aristokratska vozila. Takole so ugibali ljudje, dokler se ni začelo šušljati, da je Zupančič pri Remontu le zaradi lepšega, v glavnem pa dela zase.

Ko je dalj časa bival v Vrsarju v Istri, kjer je gradil počitniški dom za »Krko«, mimo tega (pravzaprav niti ne tako mimo!) pa obnavljal in popravljal hiše nekaterih novomeških (in drugih) petičnih zasebnikov, si je tako opomogel. Na Vrsar pa ga niso priklenili le zidarski posli — zacvetela je tudi trgovina.

V Vrsarju je kupoval vino in ga prodal v Ljubljani; v Ljubljani je kupil deske in jih preprodajal v Vrsarju; v okolici Žužemberka je nakupil 2000 kg

V kratkem hišo, vikend in »Simco«...

krompirja po 10 din in ga v Vrsarju prodal po 18 din. Da bi nazaj grede ne vozil prazen, je v Vrsarju kupil grozdje, napravil vino in ga »odstopil« žužemberški gostilni z velikim dobičkom.

Zupančičevi posli so bili sila zamotani, zato je imelo sodišče obilo dela, preden je razvozlalo kopico njegovih kaznivih dejanj. Razprava, ki je bila v začetku januarja pred novomeškim okrožnim sodiščem, pa je pokazala, da je Jože Zupančič od leta 1957 do 1961 opravil 35 gradbenih del v glavnem za svoj žep in z delavci podjetja Remont. Prejemal je večje vsote denarja, le del tega je vknjižil pri podjetju, nekaj je porabil za delavce in material, vseeno pa je njemu še precej ostalo.

Obsojen je bil na dve leti strogega zapora, razen tega bo moral vrniti neupravičeno pridobljeno premoženje v znesku 1,200.000 dinarjev (kolikor je dokazano!). **Sodišče pa je zoper prevejanega delovodjo izreklo tudi varnostni ukrep prepovedi opravljanja poklica, ki je zvezan s samostojnim razpolaganjem družbenega premoženja.**

NESREČE

Požar na prikolici

Na avtomobilski cesti blizu Ruhne vasi se je 24. januarja ob 0,35 vnela prikolica tovornjaka PU 15-50, ki ga je vozil Jovo Davidović. Davidović je potoval proti Ljubljani, med vožnjo pa se je na prikolici zlomila os in zatem so se spraznile tudi prve zračnice. Zaradi močnega trenja, ki so ga povzročile prazne gume, se je prikolica vnela. Požar se je kmalu razširil, vendar pa ga je vozniku in njegovemu sopotniku s pomočjo novomeških gasilcev uspelo pogasiti. Škodo so ocenili na okrog 700 tisoč dinarjev.

Avtomobil je poškodoval mostno ograjo

Na poledeneli avtomobilski cesti je 25. januarja ob 20. uri zaneslo osebni avtomobil VR 107918 (Fiat 1500), ki ga je vozil italijanski voznik Renato Pinbello, na mostu čez železnico pri Ponikvah, da se je vozilo najprej odbilo od betonskega roba, nato pa trčilo v železno ograjo na desni strani in tam obstalo. Nesrečo je pospešil tudi sam voznik, ko je med zanašanjem zaviral vozilo. V avtomobilu je bilo več italijanskih državljanov, vendar ni bil nihče ranjen. Pri nesreči je bilo poškodovane 6,8 metra mostne železne ograje, škodo na vozilu pa so ocenili na blizu 200 dinarjev.

Smrt pod ledom v Kočevju

26. januarja ob 14.30 je v Rinži blizu odtočnega kanala kemične tovarne v Kočevju utonil 25-letni kleparski pomočnik Ivan Debevc iz Kočevja. Debevec je bil poročen in je imel tri otroke.

Pokojni je s kolesom po zamrznjeni Rinži vozil svojega 5-letnega sina. Blizu odtočnega kanala se je led udrl, oči in sin pa sta padla v vodo. Nesrečo je opazil Jože Rogale, skočil v vodo in rešil otroka. Po 15 minutah so gasilci in miličniki iz vode potegnili tudi otrokovega očeta. Krajevni zdravnik je poskušal utopljenca obuditi z umetnim dihanjem, vendar mu ni uspelo.

Z zbora volivcev na Vinicah

Pred kratkim je bil na Vinici pri Sodražici zbor volivcev za vasi Vinice in Zapotok. Volivci so razpravljali o predlogu družbenega plana občine Ribnica za leto 1964. Volivci so se zanimali za posamezna vprašanja v zvezi z razvojem gospodarstva, kmetijstva, turizma in drugih področij. Na kraju so dali več predlogov. Tako na primer, naj se dodelijo večja sredstva za ureditev poti, za povečanje sredstev šoli v Sušju itd. Predlagali so tudi, da bi pred zadružnim domom v Sušju odprli avtobusno postajo, ki bi bila blizu vaščanom Sušja in Zapotoka.

—r—

»Aufbiks« še vedno povzroča hudo kri

V bližini Škrljevega se je lani oktobra zgodilo nekaj nenavadnega, o čemer so vaščani še dolgo govorili. Kaj se je 6. oktobra v resnici pripetilo, pa je te dni ugotovilo novomeško okrožno sodišče:

Pavel Zgonc, njegov brat z ženo in še neki moški so se proti večeru vračali iz zidanice v Okrogu. Med potjo so zaslišali, da nekdo vpije »aufbiks«, pa so se tudi oni v šali oglasili na enak način. V bližini hiše Leopoldine Pustove so trčili ob Stanota Prelesnika in njegova dva prijatelja. Zaradi omenjenih klicev se je začel prepir in pretep. Tedaj pa je Prelesnik skočil k hiši, pograbil pred kletjo stoječo debelo lato in z njo Pavla Zgonca tako udaril po glavi, da je obležal nezavesten. Vsa družba se je zatem zbrala okoli negibnega Zgonca, kmalu nato pa mu je napadalec sam nudil prvo pomoč z umetnim dihanjem in ga spravil k zavesti. Poškodovanega Zgonca so spravili v hišo, od tam pa v bolnico.

Na sodišču je obtoženec krivdo zanikal in se nikakor ni mogel spomniti, da bi bil držal v roki kol, čeravno so priče to videle. Hudo kri med razpoloženo družbo, ki se je sicer poznala in ni bila v sovraštvu, so povzročili le izzivalni klici »aufbiks«. Sodišče je vročekrvnemu Stanetu Prelesniku prisodilo 6 mesecev zapora.

Vinjeni mopedist na zatožni klopi

Okrožno sodišče v Novem mestu je na razpravi sredi januarja **kaznovalo s 6 meseci zapora, pogojno za 2 leti, Karla Škofa iz Cerovega loga,** ker je lani julija povzročil hudo prometno nesrečo. Z mopedom se je peljal po cesti Šmarjeta—Novo mesto. Kar na lepem se je znašel sredi ceste in trčil z mopedistom Kazimirjem Frantarjem. Oba sta obležala hudo poškodovana.

Škofu so odvzeli kri in jo poslali v analizo inštitutu za sodno medicino v Ljubljani. Odgovor je bil takle: »V krvi 3,12 promila alkohola, kar pomeni tako hudo vinjenost, da onemogoča upravljanje kakršnega koli vozila na javni cesti.«

Škof je sodnikom trdil, da je spil le 2 dcl vina in poldrugo steklenico piva, kar pa seveda ni bilo res. Dejanje je priznal, o nezgodi pa ni vedel kaj dosti povedati, ker je bil preveč vinjen. Nesreča pa je toliko hujša, ker je Kazimirju Frantarju pustila posledice — duševne motnje.

Mopedist z 2,28 promila alkohola

Mesec dni pred nesrečo je Frano Kosten dobil vozniško dovoljenje, 9. oktobra pa se je precej opil, vzel na motor še sopotnico M. K. in zavil na cesto Štefan—Trebnje. Malo pred ovinkom je hotel menjati brzino. Ročica za plin je bila pokvarjena, zato je moral z eno roko poiskati drugo v spodnjem delu motorja, z drugo pa je držal krmilo. Vinjenost in okvara na motorju (za katero je že prej vedel) sta pripomogla, da je mopedist zapeljal na sredo ceste, pri tem pa trčil v naproti prihajajoči osebni avtomobil. Oba potnika na mopedu sta bila pri nesreči huje poškodovana, odvzem krvi pa je pokazal pri Francu Kostenu 2,28 promila alkohola.

Na razpravi, ki je bila te dni na okrožnem sodišču v Novem mestu, je obtoženec krivdo priznal in obžaloval svojo lahkomišljenost. Kaznovan je bil s 5 meseci zapora, pogojno za 2 leti, in z odvzemom vozniškega dovoljenja za eno leto.

Josip Jurčič: SIN KMEČKEGA CESARJA 4

Svetokriški fajmošter, častitljiv starček, bil je ravno odvečerjal in svojo molitev opravil.

Videti je možu kakih sedemdeset let, skrb in žalost se mu bere z obličja. Večkrat vzdihne, potem pa glavo pobesi in sedi tiho. Kaj je pač staremu možu? Morda ga misel obhaja, da je na pragu v večnost, da so njegova leta potekla in se bo moral ločiti od tega sveta in težak odgovor dajati večnemu ostremu sodniku? Tega ne. Vse njegovo življenje je čisto, pripravljen je pred sodnika stopiti.

Spomin drugih reči mu navdaja bridkosti in mu teži srce. On je brat nesrečnega Ilije, kmečkega cesarja. Oče njegov, bogat, svoboden kmet, je bil dal njega in njegovega brata v neki klošter v šolo. Ilija je ostal po očetovi smrti gospodar, on je dokončal učenje in postal duhovnik.

Pač je kmalu sprevidel, že zgodaj sprevidel, kake nesrečne misli goji njegov brat Ilija. Zdelo se mu je, da namerja vzdigniti se zoper gosposko. Opominjal ga je večkrat lepo, očetovsko, naj si iz glave izbije take misli. Pravil mu je, da sveto pismo in cerkev zapoveduje pokorščino postavljeni oblasti, ne samo dobri, temveč tudi preostri in hudi.

Toda vse je bilo zastonj.

Tako je moral pred letom doživeti strašnih dogodkov, njegov brat je strašno smrt storil. Ali mu je bog na onem svetu odpustil greh? Za to je stari duhovnik molil, ali zagotoviti mu tega ni mogel živ krst.

Stričnik njegov, Baltazar, Ilijev sin, ta je pregnan, ubežen, brez doma, izgubljen!

Kaj čuda, da je mož potrt in pobit, da vidno hira.

Te reči so fajmoštru po glavi rojile. Da bi se razmislil in tolažbe našel, jame brati iz svetega pisma. Komaj začne, ko zasliši, da nekdo trka, in kmalu, da gre njegova dekla odpirat.

Misleč, da bo treba iti h kakemu bolniku, zapazi šele, da je vihar in dež zunaj, vendar pravi: »Naj bo, božja volja je, dolžnost je sveta.«

Zdajci stopi Kosoman v sobo. Bil je ves premočen.

Bodisi da je imel fajmošter že slabe oči od starosti ali ker je bil Kosoman nenavadno oblečen in je poraslo brado nosil, stari bratovega sina ni spoznal.

»Kaj bi radi pri meni?« vpraša ga.

»Prenočil bi rad pri vas, stric!« odgovori mladi mož.

Duhovnik ostrmi.

»Baltazar!«

»Ali me niste poznali? Da, dve leti je že, kar sem bil nazadnje pri vas. Postarali ste se.«

Fajmošter vstane in prime Kosomana za roko. Solza se mu utrne iz očesa. Usedeta se.

»O, prepozno prihajaš, ljubi moj, prepozno. Kaj je s teboj! Dve leti, praviš? Koliko nesreče v teh letih! Da bi tega ne bil doživel! Pa povej mi, od kod prihajaš? Kaj počneš? Ali si odpuščanje dobil od gosposke, od boga?«

»Odpuščanja od gosposke, katero vi mislite, nisem iskal in ga ne bom, če se do smrti po gorah klatim,« odgovori Kosoman.

»Še zmerom tak kakor oče! Ne, tako ne smeš govoriti. Jaz vem, da ne smeš očitno pokazati se, skrivati se moraš, kajne?«

»Najbolj varno je.«

»No, vidiš, to ne gre. Prav je, da k meni prihajaš, ljubi moj! Morda ti bom kaj pomagal. Jaz ne morem in ne smem zate prositi. Glej, ker sem brat tvojega nesrečnega očeta — bog se usmili njegove duše! — ne morejo me lahko videti. Pa imam prijatelje, ki bodo prosili zate; opat v Kostanjevici veliko premore. Obljubi, da se poboljšaš, in vse se bo naredilo. Kajne, da ti je žal, da si očeta poslušal, ki te je napak učil?«

»Prositi ni treba zame.«

»Mora se, mora. Sicer se boš ves izgubil. Rešiti moram tebe, sicer bom težko umrl. Ko bi ti vedel, kako hudo je meni, kako me srce boli za tvojega očeta.«

Stari ni mogel izgovoriti.

»Tudi meni, stric, je hudo. Ta reč ni še končana niti pozabljena. Ko bi tega ne bilo, če bi že prav prosili zame, zdaj je zastonj in nepotrebno. Nočem milosti od tistih, ki je niso nikdar poznali,« pravi Kosoman jezno in oči se mu nekako čudno oživé.

»Ni zastonj! Kdor trka, temu se odpre. Ti si mlad, oče tvoj te je zapeljal. Če bodo videli gospodje, da se češ vrniti na pravo pot, radi ti bodo prizanesli in postal boš zopet pošten človek. In morda ti bo bog življenje pustil, da boš spoznal, kako zelo si bil zašel. Prosi ga za to.«

»To se bova še vse zmenila, stric! Storil bom pa, kar sem si namenil.«

»Kaj si namenjen storiti?«

»K vam sem prišel prosit nekoliko denarja.«

»Kolikor imam, vse ti dam, Baltazar, samo poslušaj me.« Rekoč fajmošter vstane in odpre omarico.

»Vzemi, kolikor hočeš, veliko nimam.«

Kosoman vzame nekaj malega.

»Zdaj povej, kaj misliš storiti! Ali bo tako, kakor jaz pravim?«

6. januarja je brigada odšla na novo ozemlje. Mimo Semiča, Dol. Toplic, Hinj in Žvirč je odšla k Sv. Gregorju nad Ribnico. Tako je bila tudi neposredno vključena v sestav 15. divizije, ki ji je doslej pripadala samo organizacijsko, drugače pa je bila pod poveljstvom Glavnega štaba. Imela je nalogo braniti Belo krajino pred napadi iz kočevske in karlovške smeri. Sredi novembra 1943 pa je bil znova ustanovljen Belokranjski odred, ki je prevzel to nalogo. V času, ko je bila 15. brigada poslana na novo ozemlje, je bila 18. divizija vezana s težkimi boji na Gorski Kotar, 14. divizija pa se je odpravljala na pohod na Štajersko. Pohod 15. brigade iz Bele krajine v okolico Ribnice pomeni največjo prelomnico v vsej njeni zgodovini. Šele takrat je brigada namreč zgubila zadnje lastnosti odreda — navezanost na določeno ozemlje. Zato je ta pohod pomenil za vodstvo in za borce največjo moralno-politično preizkušnjo. Vprašanje je bilo, če bodo šli Belokranjci, navezani na svojo ožjo domovino, daleč proč v neprimerno težje pogoje borbe. Toda tudi to preizkušnjo je mlada brigada srečno prestala, saj je bilo beguncev samo nekaj desetin pri številčnem stanju brigade okoli 1300 borcev. Pa še tisti, ki so se potuhnili, so se kasneje skoraj vsi vključili v druge enote ali so se vrnili v brigado. Vsekakor je to velik uspeh in spričevalo politične zrelosti belokranjskih borcev v tistih časih, saj so nekatere enote svoje matično ozemlje zapustile skoraj prepolovljene.

9. januarja 1944 je brigada prispela na položaje pri Ortneku. Že naslednji dan je zletel v soteski blizu graščine v zrak nemški kamion. Pet Nemcev je bilo mrtvih in orožje zaplenjeno. Brigadni minerji so namreč že ponoči zakopali v cestišče nekaj italijanskih topovskih granat, preurejenih v mine. Naslednje dni se je brigada borila z nemškimi preskrbovalnimi kolonami, ki so prevažale med Ljubljano in Kočevjem hrano in strelivo. Ponoči je navadno prekopala cesto, minirala mostove in škarpe, podnevi pa so Nemci, kar je bilo poškodovanega, popravili, seveda med bojem.

15. januarja se je brigada nastanila v vasi Veliki Osolnik pri Turjaku. 17. januarja ponoči je brigada napadla nemško-domobransko postojanko na Rašici pri Velikih Laščah. Napad je trajal vso noč, vendar ni uspel. 20. januarja je brigada zasedla položaje ob turjaški cesti. Ob zori se je spopadla z močno avtomobilsko kolono, ki je šla iz Kočevja. V koloni je bilo čez 30 kamionov vojaštva, oklopni avtomobili itd. Že v začetku spopada je uspelo Nemcem neopaženo priti brigadi za hrbet, da se je ta morala umakniti na višje položaje. Pri tem je junaško padel sekretar SKOJ 3. čete 2. bataljona in mitraljezec Karel Kotar iz Bana pri Kostanjevici. Bil je težko ranjen in obkoljen in še kljub večkratnim pozivom in obljubi, da ga ne bodo ubili, ni hotel vdati. Naslednje dni se je v brigadi govorilo, da so ga Nemci zato na Raščici pokopali z vojaškimi častmi. Borba pa je trajala s presledki skoraj ves dan. Proti večeru je Rudi Pušenjak s skupino prostovoljcev izvršil protinapad in zaplenil nekaj orožja od treh mrtvih domobrancev, ki jih je pobila mina iz minometa. V mraku so se domobranci umaknili v Velike Lašče in na Raščico, Nemci pa so se od-

RUDI PUŠENJAK-URAGAN: „Belokranjska brigada" 4

peljali proti Ljubljani. Ceni se, da je sovražnik imel okoli 20 mrtvih, brigada pa 6.

21. januarja je brigada prekoračila cesto Kočevje — Grosuplje in se nastanila v vaseh Velike in Male Lipljene. Naslednje dni je napadala sovražnika, ki je začel popravljati železnico med železniškima postajama Predole in Čušperk. 27. januarja je bil odbit močan napad iz Grosupljega, s katerim je sovražnik hotel osvoboditi progo stalnega pritiska brigade. Rušenje proge se je nadaljevalo kljub skrajno primitivnemu orodju. Tako so npr. borci ruvali vijake s krampi, vijakom na spojnicah pa s kladivi odbijali glave. Pragove so nato zložili na kupe, čeznje položili tračnice ter pragove zažgali. V ognju se je jeklo razkalilo in tako postalo za tračnice neuporabno. Tako delo je zahtevalo seveda ogromne napore. Čestokrat so bile podnevi borbe, ponoči pa delo pri 15. stopinjah pod ničlo. Tudi hrana je bila zelo pičla in navadno zmrznjena, saj so jo kuharji morali v kotlih nositi z Ilove gore. 29. januarja je sovražnik zopet napravil močan izpad iz Grosupljega. Uspelo mu je priti na Ilovo goro in tam napasti štab brigade. Zato so bataljoni izgubili zvezo med seboj in se posamič umikali v dolino Krke. Po nekaj dneh se je sovražnik pod pritiskom umaknil nazaj k železnici, v Vidmu na Krki pa je pustil postojanko s posadko nemški policijski bataljon, ki pa je imel zelo malo ljudi (okoli 100).

31. januarja je brigada napadla ta bataljon v Vidmu. Med jurišem je padla težka mina v skupino borcev in oficirjev, ki so vodili juriš. Ubitih in ranjenih je bilo blizu 20 tovarišev. Nemci so izkoristili nastalo zmešnjavo in zastoj ter se prebili iz postojanke. Kasneje se je zvedelo, da je do nesreče prišlo zaradi zmrznjene zemlje.

Plošča brigadnega minometalca namreč na zmrznjeni zemlji udarca ni ublažila, temveč se je premaknila; tako se je premaknila tudi cev, in mina je padla tja, kamor ne bi smela. Brigada pa je zaplenila nekaj orožja in opreme ter ujela nekaj nemških ranjencev.

Nekako v tem času se je vrnil v sestav brigade tudi 4. bataljon, ki je bil že od srede novembra 1943 pod neposrednim poveljstvom Glavnega štaba Slovenije. Zadrževal se je v okolici Kočevja in na Hinjah. Ostali trije bataljoni so bili zaradi neprestanih bojev in zime precej razredčeni. Zato je bil 4. bataljon razpuščen, borci pa vključeni v druge bataljone.

PROF. JANKO JARC: Pred sto leti v Novem mestu 4

4. da predloge, od tega odbora za nujne označene, takoj v posebnih, preje javno razglašenih sejah obravnava.«

Ta oklic in predlog sta zbudila v Novem mestu dosti velik odmev, saj ga je podpisalo preko osemdeset meščanov, med njimi skoraj vsi občinski odborniki, vsi kanoniki s proštom Arkom, frančiškani in mnogo trgovcev, obrtnikov in uradnikov. Spomenica je bila še v novembru 1862 izročena občinskemu odboru, ki pa je o

Stari leseni most s pogledom na »s krčmami blagoslovljeno Kandijo« (J. Trdina)

njej prvič razpravljal šele 1. marca 1863 in sklenil, da se je treba glede prošnje za dovoljenje dobrodelne loterije obrniti najprej na zastopnika mest v deželnem zboru dr. A. Suppana za mnenje, kako bi bilo to stvar mogoče izvesti v čim večjo korist mesta. On da je namreč v stikih z različnimi dunajskimi trgovskimi hišami, katerih ena bi morda prevzela izvedbo dobrodelne loterije. Suppan naj bi tudi razmislil, če bi ne bilo mogoče vse zadeve mesto po deputaciji predložiti na najvišje mesto kar po zakoniti poti preko deželnega zbora.

Občinski odbor ni na tej seji torej niti omenil osnovne točke vloge številnih občanov in o postavitvi kakega pripravljalnega odbora za prireditev jubilejnih svečanosti ni spregovoril niti besedice. Kar je pa zadevalo deputacijo, do katere je predlagateljem toliko bilo in zaradi katere se je pozneje prelilo toliko tiskarskega črnila, je odbor že iskal poti, kako bi se ji izognil. Na seji 20. aprila je občinski odbor razpravljal o odgovoru poslanca dr. Suppana (pismo samo kot skoro vsi akti, razen računskih prilog in deloma zapisnikov sej, od štirideset let prejšnjega stoletja, pa skoro do najnovejšega časa v mestnem arhivu niso ohranjeni) in sklenil po njegovem nasvetu, da se obrnejo na tvrdko C. J. Sothen na Dunaju glede načina in sredstev za izvedbo loterije.

To dosti počasno obravnavanje novembrske spomenice, ki so jo podpisani meščani označili za zelo nujno, je tu pa tam v mestu pa tudi v občinskem odboru samem zbujalo nevoljo. Župan Jelovšek vitez Fichtenau, za katerim sta kot najodličnejša člana odbora stala prošt Jernej Arko in Fr. V. Langer pl. Podgoro je imel opozicijo v A. pl. Lehmannu in sod. svetniku R. Zhubru in je po vsej verjetnosti pritisku te opozicije pripisati, da je občinski odbor, ko je na seji 23. maja 1863 razpravljal o odgovoru dunajske tvrdke, sklenil, da naj občina **po deputaciji** izroči cesarju prošnjo za dobrodelno loterijo. Obenem je v to deputacijo poleg župana imenoval tudi prošta J. Arka in pl. Langerja ter okrajnega komisarja Wagnerja. Ker so nekateri imenovanih izjavili, da so pripravljeni vse potne stroške kriti sami iz svojega, se je čutil občinski odbor z ozirom na slaba gmotna sredstva občine dolžnega izjaviti vsaj to, da bo vsem članom deputacije v primeru uspeha in srečne izvedbe loterije vse potne stroške povrnil.

Neprestano jadikovanje o slabih finančnih razmerah mestne občine in kar malo netaktna izjava, da le v primeru ugodnega uspeha loterije, se pravi iz nje dobička, ki je bil namenjen popolnoma za druge stvari, povrne članom deputacije stroške, meče vsaj v tem trenutku na občinski odbor dosti čudno luč, zakaj ravno na tej seji je bila že skoro zaključena kupčija med mestno občino in trgovcem di Cento za 2000 hrastovih dreves iz občinskega gozda v Rasnem, kar je bilo malo kasneje tudi sklenjeno in je vrglo mestni blagajni okrog 6 tisoč goldinarjev.

Prepir okoli petstoletnice se ostri

Ko pa po tem sklepu tedne in mesece ni bilo iz mestne hiše čuti nobenega glasu ne o deputaciji ne o kakem odboru, ki naj bi se pobliže pečal z vsemi jubilej zadevajočimi vprašanji, se je zganila tudi opozicija v mestu in se po svojem glasniku, sodnem uradniku Francu Zorku, podpisniku in sestavljavcu novembrske spomenice, zatekla v stolpce ljubljanskega časnika Laibacher Zeitung, odkoder je mesec za mesecem z najbolj jedkimi pšicami in ujedljivimi zabavljicami obstreljevala župana in občinski odbor ne samo zaradi zanemarjanja jubilejnega vprašanja, temveč tudi zaradi nekaterih bolj kočljivih zadev, ki so se tikale ravnanja z občinskim premoženjem in podobno. Dopisnik Zorko se je podpisoval s šifro A. R. in ta »pod firmo A. R. zedinjena napredna stranka«, ki je v občinskem odboru poleg A. pl. Lehmanna imela še nekaj »maloštevilnih resnično liberalnih in neodvisnih« zastopnikov, je bila v besedah vsa prežarjena od idej konstitucionalizma in navdušena spoznavalka liberalizma, obenem pa vsa topeča se v lojalni navdušenosti za dinastijo. Občinsko avtonomijo je ozkosrčno pojmovala celo tako, da je kljub svojemu bojnemu razpoloženju proti županu zagovarjala njegovo odločitev, ko je ta ob priliki požara v bližnji vasi Brod prepovedal odpeljati mestno brizgalno na pomoč — iz ozirov varnosti mesta samega! Ko pa je dopisnik Zorko izvedel, da so brizgalno kljub temu odpeljali, vzklika ves ogorčen: »Če se govorice o tem potrdijo, bi bilo to v imenu dobrega principa le obžalovati. Zakaj občinska avtonomija je preglboka resnica, preveč nepremakljiv aksiom svobode, da bi jo v današnjih časih na tak način preslepili in napravili samo za iluzijo.« Do zadnje nitke vnet pristaš ustavnosti je dopisnik tudi v patriarhalnem Novem mestu, kjer so se vse osebne ali javne stvari opravljale pravzaprav za prijateljskimi omizji in so bile seje tu in tam res samo nujno potrebne formalnosti, hotel imeti na magistratu kar nekak mali parlament z desnico, centrumom in levico ter z občinstvom na galerijah, ki s ploskanjem in protestom posega v debate. Bil je po vsej priliki tako vnet oboževalec velikih parlamentarcev svoje dobe in vztrajen bralec njih blestečih govorniških erupcij, da je ves srečen pokadil tudi svojemu novomeškemu idealu A. pl. Lehmannu, »ki je na vsaki seji žel največ lovorik in bil odlikovan z ‚bravo' klici«.

Redkokdaj je dopisnik Zorko v tem času namočil svoje pero, da bi se še po tako zvitih vijugah ne zavihtel na svojega ustavnega konjička in na ves glas ne zatrobil na svoj liberalni rog, kličoč v zbor zbegane novomeške ovčice in hoteč jim po sili vliti zavest suverenega ljudstva, ki mora, če treba, tudi s pritiskom uveljaviti svoje javno mnenje in pregnati vsako senco absolutističnih nagnenj, pa če bi se v še tako skromni obliki, resnični ali namišljeni, pojavili magari samo na novomeškem rotovžu. In ker se jubilejno vprašanje, katerega vsaj soiniciator je dopisnik bil, res nekako ni hotelo premakniti z mrtve točke, je razumljivo, da so se stolpci v Laib. Ztg. polnili z vedno daljšimi in bolj strupenimi dopisi iz Novega mesta.

Prvega je napisal 9. julija 1863 in ga je Lajbaherica prinesla na 613. strani. Ko na kratko razloži dosedanji potek jubilejnega vprašanja in pohvali odbor, da je vendar sprejel predlog meščanstva in se izjavil, da ga izvede, potoži, da je »kljub temu marsikdo v našem mestu, ki prav pomenljivo maje z glavo in ne verjame, da bi taka loterija za naše mesto bila kdaj dovoljena.« S prizanesljivim nasmehom nadaljuje, da dobri ljudje menda iz same skromnosti ne vidijo, da je proslava petstoletnice mogoča šele **po 500 letih** in da taka doba obsega že lep kos zgodovine in da je zato vsekakor redka in upoštevanja vredna. In ti dobri ljudje menda pri vsej svoji lojalnosti pozabljajo, da je ustanovitelj njihovega mesta »praded prejasne vladarske hiše in že zato najmogočnejši protektor Novega mesta!« Pričakujoč in prepričan, da bodo te slavnosti tudi v kronovini našle veliko odmeva, ne more razumeti obotavljanja občinskega odbora čeprav ve, da je po starem pregovoru za vse dobre stvari treba mnogo časa, ker si občinski odbor iz pietete do vsega starega le preveč k srcu jemlje in se preveč po tem ravna!

Novo mesto okoli 1865: Glavni trg s starim rotovžem in deloma že z zazidanimi arkadami

Božidar Jakac v ameriški reviji

Novomeški rojak akademik Božidar Jakac je bil zadnje čase prikazan v angleškem članku mladinske revije »The Voice of Youth«. Dobil sem jo pravkar, in se mi zdi prav, da spregovorim nekaj besedi o tej reviji, pa tudi o našem slavnem dolenjskem rojaku Božidarju Jakcu.

Članek je objavljen v oktobrski številki, v roke pa mi je prišla številka šele v decembru. Časniki prihajajo iz Amerike z večmesečno zamudo, ker jih prevažajo s tovornimi ladjami. The Voice of Youth (Glas mladih) je ameriško-slovenska mladinska revija. Izdaja jo največja slovenska izseljenska organizacija v ZDA »Slovenska narodna podporna jednota« (SNPJ) ki ima sedež v Chicagu. V tem mestu ima glavni urad in tiskarno, kjer tiska svoje uradno glasilo »Prosveto«; ta je zdaj edini slovenski dnevnik v Ameriki. Vsako sredo ima Prosveta še posebno številko v angleščini, ki je uradno glasilo SNPJ. Ta organizacija ima nad 60.000 članov, od tega v mladinski sekciji 20 tisoč.

Za najmlajše člane, ki so že tretja ali četrta generacija slovenskih izseljencev in bolj težko obvladajo jezik svojih staršev oziroma dedov, izdaja SNPJ posebno mladinsko glasilo »The Voice of Youth«. Tudi ta lepa revija izhaja v Chicagu. Njen urednik je Louis Benigar, priseljenec iz Ilirske Bistrice, upravnik pa je marljivi dolenjski rojak Milan Medvešček, po rodu iz Žabje vasi, ki ima največ zaslug, da je Prosveta tako dobro gospodarsko podprta. Stalno skrbi za vire za izdajo Prosvete in mladinske revije ter nove naročnike. The Voice of Youth ima zdaj kakih 20.000 izvodov naklade, kar je za list majhnega naroda, ki bije poslednje ure v daljnem svetu, kaj lepo število.

Vsaka številka mladinske revije ima največ angleških člankov, pa tudi nekaj slovenskih prevodov in nekaj izvirnih slovenskih člankov. V letošnji oktobrski številki je med drugim Aškerčeva pesem »Mi vstajamo« v prevodu pokojnega ameriško-slovenskega pesnika Ivana Zormana, pod naslovom: Our Day Is Come (Naš dan je prišel). Oktobrska številka obsega 32 strani. V reviji je med drugim izvirna slovenska pravljica »Zgodba o snežaku«, ki jo je napisal Manko Golar. (Manko je ravnatelj gimnazije v Gornji Radgoni in sin slovenskega pesnika Cvetka Golarja.) Na zadnji strani te številke je ena stran posvečena skladbam: objavljeni sta dve kompoziciji ljubljanskega profesorja Pavla Rančigaja »Včasih je luštno b'lo« in »Majhna sem bila«.

Najmlajši Slovenci v Ameriki imajo več glasbenih šol. Zelo radi igrajo harmoniko in prepevajo slovenske narodne pesmi.

V oktobrski številki je poleg članka o Božidarju Jakcu tudi angleški sestavek o Janku Kersniku. Napisal ga je urednik Benigar. Ta napiše domala za vsako številko svoje revije članek o kakem vidnejšem slovenskem kulturnem delavcu in tako načrtno seznanja angleško govorečo mladino slovenskih staršev o naših pisateljih, pesnikih in drugih javnih delavcih.

Članek o Božidarju Jakcu pripoveduje, da je slikar-grafik med najpomembnejšimi slovenskimi umetniki. Naglaša, da išče izviren stil in tehniko. Barve so mu sredstvo za umetniški izraz.

Potem pripoveduje avtor kako je Jakac začel s slikarskim delom že v mladosti, nakar je odšel na Akademijo v Prago. Tam so ga zaradi izborno opravljenega izpita in njegovih dovršenih slikarskih izdelkov sprejeli kar v drugi letnik Akademije.

Članek našteva tudi mnoga Jakčeva potovanja, kjer si je izkristaliziral svoj življenjski in umetniški nazor, potoval je po zahodni Evropi, bil v Afriki in Ameriki. Leta bivanja v Ameriki so rodila ob pomoči pesnika Mirana Jarca znano knjigo »Odmevi Rdeče zemlje«. Ob zaključku navaja pisec članka, da je Jakac portretiral mnogo pomembnih osebnosti doma in v tujini, zlasti pa ima bogato skicirko iz časov osvobodilne borbe, ko je bil delegat v Jajcu in je tudi sodeloval v partizanskih borbah.

Seveda je v razpravi o Jakcu navedenih še več drugih zanimivih podatkov, med katerim tudi Jakčevo sodelovanje na razstavah, družbene časti in položaje, ki jih je zavzemal doslej kot rektor Akademije za upodabljajočo umetnost, kot član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Božidar Jakac pa bi še bolj stopil pred angleške bralce mladinskega mesečnika v Ameriki, če bi objavili v listu tudi nekaj njegovih ilustracij in portretov, pa tudi pokrajinskih slik iz Dolenjske, posebno iz njegovih map o rojstnem kraju Novem mestu. V članku ni nikjer omenjeno, da je Jakac doma iz metropole ob Krki, pa bi starše mnogih izseljencev gotovo zanimalo, da je ugledni in po mnogih predelih Amerike znani slikar doma iz Novega mesta pod Gorjanci, od koder je po vsej Ameriki zelo mnogo naših izseljencev.

JOŽE ŽUPANČIČ

Božidar Jakac: Slovenska farma v Ohiu (detajl)

Rudarski dom v Kočevju je že premajhen

Rudarski dom v Kočevju, ki so ga zgradili pred nekaj leti, je zaradi razgibanega družbenega življenja že premajhen. Čeprav so s samostojno kulturno-prosvetno dejavnostjo rudarjev prenehali in jo vključili v dejavnost tovrstnih društev in organizacij v Kočevju, je v Rudarskem domu dan za dnem toliko sestankov, posvetov in razgovorov, da vsi, ki bi radi, le stežka pridejo na vrsto... Dom je očividno že premajhen. To je razumljivo, saj se v njem poleg rudniškega družbenega življenja odvija še vsa družbena dejavnost okoliškega terena. Rudnik je od nekdanjih kulturno-prosvetnih ustanov zadržal le glasbeno sekcijo v kateri deluje znana rudarska godba na pihala. V Rudarskem domu imajo za mlajše člane televizijski krožek ter lepo urejeno knjižnico in čitalnico. Zlasti zdaj, v zimskem času, pa so prostori doma močno pretesni.

Glasbena sekcija rudarskega doma pri kočevskem rudniku pridno vadi, saj mora biti rudarska godba vedno nared za razne proslave in nastope. Domačini pa so na svojo »pleh muzko«, kot ji pravijo po domače, upravičeno ponosni, saj je svojo kvaliteto dokazala na mnogih nastopih.

Izseljenski koledar za 1964

»Koledar pošljemo v 34 držav. Želimo mu srečno pot med vas, dragi njegovi bralci, vam pa želimo prijetno razvedrilo ob lepi slovenski besedi. Naj vam prebiranje koledarjevih listov prikaže vso lepoto vaše rojstne dežele in prikaže podobo Jugoslavije v njeni bujni rasti...«

(Iz Uvodne besede)

V zgoraj navedenih besedah sta v bistvu zajeta ves pomen in namen koledarja, ki ga za naše rojake na tujem izdaja Izseljenska matica. To je pravzaprav vsakoletna čitanka za naše izseljence in novoletni pozdrav domovine. Po obsegu in vsebini je to vsakoletni zbornik, ki daleč preseže običajni pojem koledarja. V 34 državah obišče naše izseljence, zato terja nadvse smotrno ureditev, pretehtano gradivo in tudi solidno grafično izdelavo, da mu tudi v tem pogledu na tujem ni treba »povešati očí«. Tudi letošnji koledar je zvest kvaliteti vsebine in opreme, ki smo je pri njem že vajeni. Že po zunanji podobi (barvne reprodukcije fotografij Ljubljane in Kopra) je tak, da ga človek z veseljem vzame v roko. Zelo učinkovit, prijeten in zanimiv je letos koledarski del mesecev z duhovitimi folklornimi risbami akad. slikarja M. Tršarja, pod katerimi so teksti in notni zapisi slovenskih ljudskih pesmi, ki so povzete po izvirnih magnetofonskih posnetkih in tu prvič objavljene.

Po svoji vsebini ima koledar neenako dva dela: domači del in izseljenski del. Precej gradiva v prvem delu je posvečenega 20. obletnici nove Jugoslavije in kočevskemu zboru odposlancev slovenskega naroda, novi jugoslovanski ustavi, sindikalnemu gibanju pri nas, razvoju naše industrije, kulture, jezika, filma in umetnosti. Posebna članka sta posvečena obisku predsednika Tita državam Latinske Amerike in ZDA ter potresni katastrofi v Skopju. Zanimiva je reportaža o prekmurskem človeku in njegovi kulturi. Veseli so spomini na pašo v Beli krajini. V drugem delu je poročilo o delu Slovenske izseljenske matice v letu 1963, zanimiva fotoreportaža »Doma v letu 1963« (obiski rojakov), nadalje članki o argentinskih, kanadskih in ameriških Slovencih, tehtni prispevek o deležu ameriških rojakov v slovenski književnosti in za nameček še prgišče hudomušnih zgodb. Več člankov je v španščini, angleščini in francoščini, vse gradivo pa bogato dopolnjeno s fotografijami ljudi, krajev, naravnih lepot, gospodarskih objektov, turističnih postojank in podobno.

Za oči in duha bogata paša, pravcati album dogodkov in življenja v domačem kraju. -n

»BALZAC« pri Cankarjevi založbi

Zbirka Bios Cankarjeve založbe prinaša tokrat obširno študijo o življenju in delu francoskega realističnega pisatelja H. de Balzaca, ki jo je napisal Stefan Zweig. Zweig je delo pisal več let in zelo dobro prikazal Balzacovo osebnost kot osebnost, kateri so bila lastna vsa protislovja, ki se lahko opazijo pri človeku. Zato je to delo vzorno biografsko delo, ki se v nobenem primeru ni pregrešilo zoper objektivnost: nazorno prikazuje vse značilne Balzacove napake, hkrati pa tudi vso veličino tega francoskega pisatelja.

Iz programa Prešernove družbe

Prešernova družba v Ljubljani pripravlja za leto 1964 naslednjo knjižno zbirko: Prešernov koledar 1965, roman Emila Zolaja »Tereza Raquin«, mladinsko povest »Enajstorica živih« izpod peresa Antona Ingoliča, potopisne slike E. E. Kirscha z naslovom »Odkritja v Mehiki«, Cirila Cvetka »Glasba in mir« ter »Zelenje v našem okolju« inž. D. Ogrina. Vse knjige bodo bralci dobili za letno naročnino 900 dinarjev.

Izobraževanje naj bo dostopno vsakomur

(Iz skupščinskega ekspozeja Janeza Vipotnika o šolstvu) (3)

Od reševanja virov sredstev za financiranje šolstva in izobraževanja v mnogočem zavisi v praksi realizacija delitve dohodka v izobraževalnih ustanovah. Ta delitev naj predvsem spodbudi učne kadre za večje prizadevanje pri delu. V nadaljnjem obdobju je ena izmed osnovnih nalog, kjer je treba delati in spodbujati izobraževalne institucije, nagrajevanje učnega kadra glede na količino in kvaliteto dela. S tem v zvezi se odpirajo novi problemi odnosov izobraževalne delovne organizacije in tistega, ki financira šolo. To zadeva predvsem iskanje ustrezne metodologije za določanje cene šolanja.

Tovariš Vipotnik je v svojem ekspozeju dejal, da je treba poudariti, da so učni kadri v ogromni večini izvrševali naloge, ki jih je predpisje postavljala družba. Njihovi rezultati se vidijo v realizaciji reforme, v reševanju notranjih problemov šole, v utrjevanju samostojnosti in podobno. Toda to ne pomeni, da niso potrebni nadaljnji napori za neprestano usposabljanje učnega kadra, posebno v strokovnem smislu, da bi se tako formirali v kar najboljše pedagoge ustvarjalce, ki bi se otresli administrativnih in tehničnih poslov in se kar najhitreje osvobodili uradniške mentalitete. Poudaril je potrebo po sodobnosti pouka in dejal: treba je resno računati, da se giblje mladina v okolju, v katerem imajo rezultati civilizacije, kot so televizija, radio, tisk in film, vedno večji vpliv. Sodobno izobraževanje vse bolj zahteva integracijo teh sredstev v izobraževalni sistem, toda ne tako, da ta sredstva morejo nadomestiti učni kader, temveč nasprotno, da se ob prizadevanju predavateljev in drugega učnega kadra s pomočjo televizije, radia, filma, tiska in drugih sredstev boljša kvaliteta pouka.

Ta interes ima korenine v splošni družbeni nalogi, da osnovna šola v doglednem času zajame vse generacije v starosti med sedmim in petnajstim letom. Tovariš Vipotnik je dejal, da smo pred neposredno uresničitvijo te naloge. Dejal je, da bo treba obravnavati probleme enotne osemletne šole na ozemlju vse države in o razlikah šol na nerazvitih in razvitih področjih, o poklicnem usmerjanju, zlasti na kmetijskih področjih, o proučevanju možnosti za podaljšanje osnovne šole, o možnostih in potrebah za tako rešitev, in pri tem omenil, naj bi fizlognomija podaljšanega osnovnega šolanja ne bila usmerjena proti gimnaziji, temveč proti strokovnemu izobraževanju. Omenil je, da postaja vse bolj akuten problem, kako zajeti učence, ki so končali osnovno šolo, pa nimajo možnosti za šolanje na drugi stopnji, ker je premalo teh ustanov. Treba je mnogo bolj kot doslej — posebno v nerazvitih področjih razvijati krajše oblike izobraževanja, kot so na primer tečaji za daktilografe, za kader v gostinstvu, transportu, trgovini, turizmu, kmetijstvu in podobnem. Področje terciarnih dejavnosti odpira velike možnosti za vključevanje novih kadrov.

Ob koncu je tovariš Vipotnik poudaril, da bi bilo pri povezovanju izobraževalnih institucij z neposrednim praktičnim delom treba vse bolj prakticirati tudi nasprotno pot: da se omogoči vsem mladim ljudem, ki že delajo, ki imajo torej prakso in žele razširiti svoje znanje, da gredo v šole, bodisi kot redni, bodisi kot izredni študentje. Praktična uporaba njihovega znanja bi mnogo hitreje in učinkoviteje prišla do izraza po njihovi vrnitvi na delovno mesto, kot pa po nasprotni poti.

V Toplicah vendarle od besed k dejanjem?

Prosvetno društvo »Maks Henigman« je na zadnji seji razpravljalo tudi o tem, kako naj bi se v bodoče razvijalo kulturno življenje v kraju in kako vanj pritegniti čimveč mladine. Menili so, da bi bilo treba poživiti delo v prosvetnem društvu, razen tega pa poskrbeti za več gostovanj, tako gledaliških, kot tudi glasbenih.

V Toplicah je le dvorana v prosvetnem domu primerna za tako delovanje, uporabljajo pa jo tudi vse množične organizacije. Odškodnina za uporabo dvorane je bila doslej tako majhna, da sploh ni vredno besede, zato je odbor sklenil, da bo moral v prihodnje vsak, kdor bo dvorano uporabljal, plačati primerno vsoto, s katero bodo vsaj delno krili stroške vzdrževanja.

V najkrajšem času bodo uredili tudi malo dvorano, ki bo primerno opremljena, popravili bodo televizor, potem bo klubsko življenje bolj zaživelo. V klubski sobi bo poslej tudi več pripomočkov za izobraževanje in zabavo, vanjo pa se bo, kot kaže, preselila tudi knjižnica. D. G.

IVO ANDRIĆ: Poti, obrazi, pokrajine

Pred kratkim je izšla pri DZS v Ljubljani deseta Andrićeva knjiga »Poti, obrazi, pokrajine«, ki jo je prevedel Jože Stabej. Zaradi izrednega zanimanja za to delo je knjiga izšla v večji nakladi. Deseta Andrićeva knjiga je zbirka novel, skic v prozi, potopisov in esejev, vendar sama po sebi zaključena celota.

Spoznajte svojo ožjo domovino! Veliko boste o nji zvedeli v knjigi naših znanih geografov: **»Dolenjska zemlja in ljudje«.** Izdala Dolenjska založba

Robert Merle

SMRT JE MOJ POKLIC

7

»...in jo tudi našel. Dal sem dno jarka na eni strani dvigniti, narediti odtočne žlebove in zgraditi rezervoar, v katerega se steka maščoba.«

Rekel sem:

»Herr Standartenführer, videl sem, da jetniki to maščobo zajemajo v vedra...«

In zmagoslavno se je nasmehnil:

»Da, prav to je interesantno«

Roke je položil ploskoma na mizo in pogledal sila prijazno.

»Jetniki z maščobo polivajo trupla. To je neke vrste premetenost. Da, z delom maščobe, ki jo dajejo trupla, ta trupla spet polivam... Zakaj?«

Privzdignil je desnico:

»Vidite, veliko maščobe izgorevanje ovira, malo maščobe pa izgorevanje pospešuje. V deževnih dneh je takšnole polivanje še posebno dragoceno.«

Odprl je svojo zlato tobačnico, jo ponudil meni, ponudil Setzlerju ter obema prižgal. Potem je še sam vzel cigareto, ugasnil vžigalnik, ga znova ukresnil in se s cigareto v ustih približal plamenčku.

Rekel sem:

»Herr Standartenführer, kakšen je učinek takšnegale jarka v štiriindvajsetih urah?«

Nasmehnil se je:

»V štiriindvajsetih urah! Ampak vi res gledate na te stvari z velikimi očmi!«

Pogledal me je izpod čela, obraz se mu je zresnil in rekel je:

»Vidite, pri meni ne gre za učinek v štiriindvajsetih urah. Nikoli nimam v postopku posebno veliko kosov. Lahko pa vam povem, kakšen je moj učinek na uro: od tristo do tristo štirideset kosov. Tristo v suhem vremenu, tristo štirideset v dežju.«

Izračunal sem in rekel:

»Osem tisoč kosov v štiriindvajsetih urah!«

»Mislim, da bo držalo.«

»Vašo zamisel je kajpada moč poljubno prevzeti, ali ne?« sem rekel malo nato.

»Kajpada.«

Morilec je zadovoljen

Umolknil sem in pogledal Setzlerja.

Obdobje tipanja in strahu je bilo za mano. Z zatupanjem sem lahko gledal v prihodnost. Zdaj sem bil prepričan, da bom dosegel in celo presegel učinek, ki je bil preračunan v načrtu.

Kar je zadevalo mene, bi se bil skoraj lahko zadovoljil samo s pečmi. Če bi jih imel dvaintrideset v vsega skupaj štirih velikih poslopjih, ki bi jih bilo treba zgraditi še posebej, bi se moj učinek globalno povzpel do osem tisoč enot v štiriindvajsetih urah, se pravi, samo za dva tisoč enot manj, kot jih je zahteval Reichsführer. A teh preostalih dva tisoč enot bi lahko požgal v pomožnem jarku.

Po pravici povedano, mi jarki niso bili kdo ve kako pri srcu. Postopek se mi je zdel zelo prostaški, primitiven, nevreden našega velikega industrijskega naroda. Za peči sem se odločil z zavestjo, da je ta proces modernejši. Razen tega so imele peči še eno prednost: bolj so lahko ohranjevale tajnost, kajti sežigal si lahko med štirimi stenami, ne pa zunaj, kakor so zahtevali jarki. Od vsega začetka se mi je judi zdelo nujno, da bi bile vse faze, potrebne pri specialni akciji, opravljene na istem prostoru. Veliko mi je bilo do uresničitve te zamisli, ki je, kakor sem lahko sklepal po pismu, zapeljala tudi Reichsführerja. Da, človeku je bilo zares prijetno pri srcu, če je pomislil, da vsa operacija — od trenutka, ko se za dvatisočglavo kolono Židov zaprejo vrata slačilnice, pa do trenutka, ko se vsi ti Židje spremenijo v pepel — poteka lepo mirno, brez spodrsljajev in na istem kraju.

Ko sem to misel razčlenjeval, sem spoznal, da bi bilo treba podobno kakor v tovarnah ustvariti nekakšen tekoči trak, ki bi enote, namenjene uničenju, v kar najkrajšem času iz garderobe dovajal v plinsko celico in iz plinske celice v peči. Ker je bila plinska celica pod zemljo in ker bi morali biti pro stori s pečmi v gornjem nadstropju, sem prišel do sklepa, da bi bil transport iz enega obrata v drug mogoč samo z mehaničnimi napravami. Človek si zares ni mogel zamišljati, kako bi mogli ljudje iz Sonderkommanda na stotine in stotine trupel zvlačiti po stopnišču ali pa samo po gladkem, strmem hodniku! Izguba časa bi bila velikanska. Svoj prvotni primitivni načrt sem torej zavrgel in sklenil, da dam vgraditi štiri velika dvigala, vsako približno za petindvajset trupel. Preračunal sem, da bi potem takem bilo potrebno samo dvajset voženj, da bi iz celice odstranili dva tisoč trupel. Ta nova naprava naj bi bila v gornjem nadstropju izpopolnjena z vozički, ki bi pri dvigalih prevzemali pošiljke materiala in ga potem vozili prav do peči.

Toliko sem torej spremenil svoj prvotni načrt in za reichsführerja napisal novo poročilo. Obersturmbannführer Wulfslang je bil spet za posrednika in osemštirideset ur pozneje mi je že prinesel Himmlerjev odgovor: moj načrt je bil v celoti sprejet, odobreni so mi bili visoki krediti in imel sem se lahko za lastnika vsega gradbenega materiala, ki je bil potreben za zgraditev objektov.

V reichsführerjevem sporočilu je bil tudi pripis, da morata biti dve od štirih poslopij godni za obratovanje »najkasneje do 15. julija 1942«, ostali dve pa do 31. decembra istega leta. Imel sem torej na razpolago nekoliko manj kot celo leto, da dokončam prvo fazo del.

Nace Kurent za Dolenjski list:

Ribniški kozmonavt že dve leti v vesolju

Tudi dobro voljo so Ribničanje verjetno prinesli s seboj iz stare domovine, izpopolnili pa so jo še bolj potem, ko so hodili za kruhom širom po svetu in s svojo suho robo »obžirali« ne le domače kraje, ampak zašli tudi prek meja.

Ribniški Kurent (ki so ga zadnja leta krstili za Naceta) spada prav gotovo med najstarejše običaje, prav tako pustne »šeme«. Karneval je mlajšega datuma. Na pustni torek je v Ribnici vse živo. Že dolgo prej poka pod večer po trgu Gelzetov bič, »burovž« pa poziva s svojim gromkim zvonjenjem Ribničane k veselosti in jih opozarja, da bo kmalu god vseh »ta neumnih«. Tudi sedaj Gelze že dalj časa poka po trgu, oglaša se »burovž«, tisti torek pa se bo po glavni ulici zvrstil dolg sprevod maškar in kdo bi vedel česa še. Ker nas je zanimalo, kako bo, smo se obrnili naravnost do Naceta Kurenta, ki ga bodo na pepelnično sredo z velikim ceremonialom »pokopali« — sežgali na kamnitem mostu in vrgli v Bistrico (v Ribniški dolini je bila sežgana zadnja čarovnica na Slovenskem!). Toda Kurent, kakor vsako leto umre, oživi v predpustu, sprosti s svojo prešerno veselostjo človeška srca in potem, ko je najbolj veselo, umre.

— Povej, Nace, kako je bilo na dosedanjih karnevalih in kako bo letos?

— Ja, vajš, prajšnja lajta je blu strašnu vesjelu, toku de skoraj njab muoglu b't b'l. Pred dvaj'm lajt' smo Ribnčanje spüstl' u zrak našga pruga astronauta, k še zdaj kruož okul zemlje in ne vajm, kdaj se buo kruota spraula dol. Majnde se glih z'rad dauku njače - prou ima. Pol smo se šl' lansku lajtu razorožitu. Smo djal', če se drug njačjo, se buomo pa mi; tapametnejši odnjeha. Pa smo se r'zroužl', obdržal' smo samu naš lončjen' kanuon, če b morde še kdaj tajl' združ't našo občino. Lan' je blu še dost' drug'h stvari, veliku larf je pa zjalu u nas s trotoarju in z ok'n. Ane larfe so ble tüd od televizije, k so nas posnjele in spraule u ane škatle.

Koku buo pa lajtas,t' ne buom pa n'č povajdou,k'b' use u cajt'nge dau...

Čez čas pa, ko je malo razmislil, je pomežiknil in se sklonil k meni: — Naj t' buo, k' s' glih ti: za Dolajnsk' list kot našo dotacijo buomo prvu povajdal, kaj buo lajpga n' karneval', ampak šele 1. februarja...

Na karnevalu sodeluje vse, »kar lajze inu grjes«; če ne nastopajo, pa gledajo, in tudi to je nekaj. Ribniški karneval je nekaj posebnega in posamezne skupine vneto tekmujejo med seboj. Tako je skupina iz Inlesa napovedala tekmovanje doslej najboljšim karnevalskim skupinam (Kovinarji, Kaprol iz Sodražice), k sodelovanju in tekmovanju pa vabijo vsakogar, ki bi se v teh dneh rad poveselil in pozabaval na svojevrsten ribniški način.

Res je, ribniški karnevali postajajo znani in priljubljeni. In še nekaj je pri tem pomembno: karneval združi ribniške sile, kakor nobena druga stvar ne. Tako, kakor morda le združevanje občin, kakor je nagajivo dejal Nace Kurent, ko je govoril o tem.

F. Grivec

Lojze Serini, startna številka 8, ki je v veleslalomu moških dosegel med dolenjskimi tekmovalci, ki so se udeležili nedeljskega V. republiškega smučarskega tekmovanja gozdarjev, lesarjev in lovcev v Črmošnjicah, najboljši čas dneva, je pravkar zvozil zadnja vratca in se bliža cilju

UČITELJ UBIL UČENCA

Čeprav je telesna kazen v italijanskih šolah prepovedana, je učitelj Angelo Pollini iz Voghere v preteklem oktobru izgubil življe in udaril enajstletnega učenca Giovanija Dalero v obraz. 24 ur pozneje je bil otrok mrtev. Polinija so aretirali in ga obdolžili, da je z udarcem povzročil otrokovo smrt.

DOLENJSKI LIST v vsako hišo Bele krajine, Spod. Posavja in Dolenjske!

Srečanje na neprimernem mestu

Ko so 22-letnega Carla R. zaprli zaradi kraje avtomobila v Aquinju, ta še slutil ni, da bo v kazilnici srečal svojega očeta. Doslej ga tudi ni poznal. Kot nezakonski otrok je odrasel pri svoji materi, ki se je kmalu po njegovem rojstvu omožila z drugim. Carlo ni vedel, kako se njegov oče piše. Zaporniki imajo navado, da obujajo spomine in si jih pripovedujejo. Tudi oče in sin sta povedala svoji zgodbi in se tako spoznala. Na očetovo prošnjo bo jetniški duhovnik poiskal zaposlitev za Carla, ko bo ta spet prost.

Milo vojaško sodišče v Münchnu

Vojaško sodišče v Münchnu je obsodilo ameriškega narednika Benjamina Goodmana Ashforda (34) na devet mesecev zapora in 450 dolarjev globe. Izreklo je tudi sodbo, da se obsojeni degradira v navadnega vojaka. In vzrok? Vojak se je 20. oktobra 1963 med vožnjo z avtomobilom spri s svojo spremljevalko Erno Starr (22) in jo zadavil.

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na svoj naslov!

Zvonko Voljčič:

DEČEK DUB V VESOLJU

10. »Že proti osmo uro moramo biti na newyorškem letališču,« je dejal Dufov oče. »Potujemo namreč z raketo »Orion«, ki odhaja natanko ob osmih.« — »Mislim, da ne bo zamude,« je sodil pilot. »Če pa bi se za kakšno minuto zakasnili, bomo po radiu naprosili kapetana »Oriona«, naj vaju počaka.« Leteči krožnik se je pognal kvišku v stratosfero, kjer je bil redkejši in ne nudi tolikanj upora. Pred njimi se je raztezala ameriška celina.

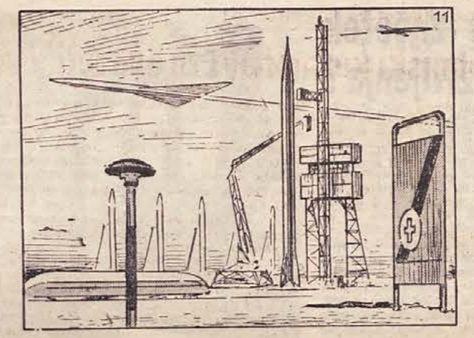

11. Raketna ladja »Orion« je opravila svoj petnajsti polet na Mesec in se vrnila na Zemljo. Po prometnih pravilih astronavtike je ne bodo več uporabljali za medplanetarne vožnje, ampak bo prevažala potnike na Zemlji, s celine na celino. Ker pa je vesoljska ladja, bo opravljala to pot deloma po vesolju. V vesolju ni zraka niti trenja zraka ob letalo, zaradi katerega bi bila hitrost manjša. — »Orion« je gladka črna raketa, vitka in dolga spominja na obelisk.

12. »Orion« je pripravljen za prvi polet okrog Zemlje. Njegov kapetan je Indijec Mahatma Memnon. Poveljstvo na »Orionu« je zanj le počitek, preden se bo odpravil na dolgo pot na Mars, za katero bodo potrebovali dve leti in pol. Že doslej pa je kapetan več kot desetkrat poletel do Meseca. Na zaslonu televizijskega telefona se je pokazala slika dežurnega člana posadke Poljaka Strzalkowskega. »Vsi potniki so na svojih mestih,« je poročal, »razen dveh. Ju bomo počakali?«

VSAKO LETO 600 DO 700 NOVIH ZDRAVIL V ZAHODNI NEMČIJI

Ko celo lekarnarje zapusti spomin...

Po nedavno objavljenih statistikah je v Zvezni republiki Nemčiji v prodaji 55 tisoč raznih zdravil. Niti ena lekarna ne more več razpolagati s tako velikim skladiščem, v katerem bi lahko hranila vse te proizvode, in čisto razumljivo je, da lekarnarji ne morejo več vedeti na pamet imen vseh teh zdravil.

V nasprotju z veliko ponudbo zdravil pa v Zahodnemčiji često primanjkuje posebja za 9200 lekarn. Nekaj manj kot 2600 lekarniških podjetij nenehno proizvaja te količine zdravil, od katerih jih je ena četrtina namenjena izvozu.

Statistiki so izračunali, da bi bili vsak zahodnonemški dajalan (skupno jih je 55 milijonov) letno okoli 30 nemških mark za nabavo zdravil. Celotni letni promet zdravil v Zahodni Nemčiji cenijo danes na 2,7 do 2,8 milijona mark. Od tega odpade 55 odst. na recepte socialnega zavarovanja, 20 odst. na recepte zasebnih zdravnikov in okoli 25 odst. na tako imenovano »ročno prodajo« oziroma na razna zdravila, ki jih je mogoče kupovati svobodno, brez zdravniškega predpisa.

Na podlagi posebnega zakona o zdravilih morajo vsi proizvajalci zdravil od leta 1961 dalje vsak novi proizvod prijaviti s točnim popisom kemijske sestave zveznemu ministrstvu za zdravje zaradi registracije in kontrole zdravilnega učinka. Zdravilo registrirajo šele potem, ko ga strokovnjaki temeljito pregledajo v kemijskem, lekarniškem in medicinskem pogledu. Ker ta postopek zahteva mnogo časa, je izredno veliko število zdravil, ki čakajo, da jih bodo uvedli v prodajo.

»Milanska stolnica bo zletela v zrak«

»Pod oltarjem milanske stolnice bo med 7. in 8. uro zjutraj eksplodiral peklenski stroj, kar bo povzročilo katastrofo.« To sporočilo je predzadnji torek zvečer poslal neznanec neki milanski časopisni redakciji. Ta je obvestila policijo in milansko stolnico so pregledali od temeljev do vrha. Toda o bombi ni bilo ne duha ne sluha.

Kmalu po napovedanem času se je neznanec po telefonu zopet oglasil. Sporočil je, da čaka na policijo v bližini stolnice. Ko so ga prijeli, je izjavil, da je hotel z eksplozijo kaznovati katoliško cerkev zaradi papeževega potovanja v »sveto deželo«.

Trebanjska zimska razglednica iz teh dni

Ceste so prevozne, plugi pa spet čakajo, da jih bodo ob morebitnem novem snegu vpregli in zorali ceste. (Posnetek je iz Trebnjega)

Elektronski pisalniki

V laboratorijih podjetja ISKRA pripravljajo načrte za izdelavo novega proizvoda — elektronskega pisalnika. To je popolnoma transistorizirana elektronska naprava, ki posreduje avtentične, z roko pisane zapise, sporočila, skice, načrte, krivulje itd. drugemu sprejemniku oziroma skupini sprejemnikov. Sprejemna naprava tako rekoč v hipu odtisne original spet na zaslonu. Daljava med sprejemnikom in oddajnikom je neomejena, uporabljena linija je lahko telefonska ali pa tudi brezžična, radijska.

Transistorizirani pisalniki so najnovejši tehniški dosežek na področju telekomunikacij in mnogo prikladnejši od konvencionalnih mehanskih ali elektronskih teleprinterjev, ker ne prenašajo tiskanih črk pisalnega stroja, temveč vse s posebnim kemičnim svinčnikom vtisnjene zapise, skice itd. Le-te predstavljajo za sprejemnega naročnika hkrati tudi dokumentacijsko vrednost.

»ISKRA« bo proizvajala elektronske pisalnike skupno z neko svetovno znano ameriško tovarno. Aparature so namenjene v glavnem za izvoz v zahodnoevropske države. V podjetju pričakujejo, da bodo že ob koncu prihodnjega leta proizvedli 2000 do 2500 teh naprav

LONDON: čaj proti pijanosti

Angleški poljedelec jugoslovanskega porekla Karel Knez, stanujoč v Dittonu (Lancashire), je odkril rastlino, iz listov katere je mogoče pripraviti čaj, ki je precej grenak, je pa zato koristen. Glavna lastnost tega čaja je namreč v tem, da preženе pijanost v nekaj minutah. Rastlino poznajo v Veliki Britaniji pod imenom wormwood (artemisia obsinthium). Pred kuhanjem čaja je treba liste razrezati na drobne koščke.

F. VIBE:

UDAREC PO BOGU

Kaj takega se v tovarni še ni zgodilo; Anfinogenova, delavka v delavnici modelov, je zagrešila religiozni obred. S preprostejšimi besedami — dala je krstiti sina.

Namestnik direktorja tovarne Jurij Serafimovič Kazakov je sklenil začeti neusmiljen boj proti glavo vzdigujočim religioznim ostankom preteklosti.

Najprej se je v tovarniškem parku kulture in oddiha sestalo mladinsko srečanje na temo: »Proč z religiozno kugo!« Toda Anfinogenova se je odločno odrekla srečanja na osnovi te — zanjo tako koristne — teme. Tedaj je Jurij Serafimovič osebno povabil predavatelja z univerze, ki je kar na delovnem mestu prebral Anfinogenovi privlačno lekcijo: »Integralni račun in religija«. Anfinogenova je reagirala — s fanatičnim nasmeškom.

»Brez vizualne egitacije ne bo šlo!« je sprevidel Kazakov.

»Kakšne otroške jasli neki, hudiča,« je po telefonu kričal načelniku odelka za kapitalno izgradnjo. »Vam je to menda dražje, capini, kot pa nravstveno zdravje kolektiva? Mar veste, da je delavka Anfinogenova dala krstiti sina? Pleskarje je treba takoj razrešiti dela v jaslih in jih usmeriti v proizvodnjo antireligioznih gesel. Naša dolžnost je pošteno udariti po bogu, da mu ne bi še kdaj padlo v glavo, vtikati nos na ozemlje naše tovarne.«

Sekretarko pa je Jurij Serafimovič poprosil:

»Prinesite mi iz knjižnice nekaj antireligioznih brošur. Zvečer bom malo pobrskal po njih. Jutri pa mi pokličite Anfinogenovo.«

Drugega dne je v pisarno Kozakova vstopila mlada, sinjeoka ženska, se prijazno nasmehnila in dejala:

»Zdravo. Jaz sem Anfinogenova. Ste me klicali?

»Sedi,« je predlagal Jurij Serafimovič, ki si je z grobostjo prizadeval skriti rahlo zmedenost. »Veš, Anfinogenova, nimam časa za znanstvena predavanja. Priprave na zimo in tako dalje. No, povem ti kar naravnost: religija — to je kuga. Recimo, ali je mar mogoče verjeti, da Zemlja sloni na treh kitih?«

»Kako, na kitih?«

»Nikar me ne imej za norca,« je dejal Jurij Serafimovič. »Rajši mi odgovori, kaj bi bilo z Zemljo, če bi eden od kitov zbolel?«

»Kdo bi zbolel?«

»Kit.«

»Kako... zbolel?«

»Navadno; šel na bolniški dopust. No, kje bi tedaj po tvojem Zemlja slonela? Kam bi se oprla? Vidiš, prav tako ne more religija dati pametnega odgovora tudi na drugo vprašanje: kje je raj? No, kje je pravzaprav raj?«

»Jurij Serafimovič,« je zaskrbljeno rekla Anfinogenova, »morda bi bilo boljše, če bi odšli domov. Poklicali bi zdravnika...«

Kakšno minuto sta sobesednika preiskujoče strmela drug v drugega. Potem je Kazakov vprašal:

»Zakaj si dala krstiti sina?«

»Kriva sem,« je temno zardela Anfinogenova. »Nisem hotela, toda otroških jasli ni, Jurij Serafimovič. Babica je rekla: če ne daš krstiti sina, ne bom pazila nanj. No, pa sem se odločila. Jasli gradimo že štiri leta.«

Ko so se vrata pisarne zaprla za Anfinogenovo, je Kazakov dvignil telefonsko slušalko in poklical načelnika odelka za kapitalno gradnjo.

»Ste pleskarje že premestili?« je vprašal. »Ne še? Prav, jih ni treba. Naj delajo! V ponedeljek se bom pošteno lotil otroških jasli.«

SMEH STOLETIJ

Louis XIV. je vprašal svojega dvornega norca:

»Kako bi ti kaj ugajalo, če bi bil ti francoski kralj, jaz pa tvoj norec?«

»Zelo bi se sramoval,« odgovori norec.

»Kako? Ti bi se sramoval, če bi bil francoski kralj?«

»Ne tega! Sramoval bi se svojega dvornega norca.«

34

G. Simenon:

MAIGRETOV MRTVEC

»Saj njej ravno pripravljam kavo.«

»Pogrnite mizo za dva.«

»Ste eden njenih prijateljev?«

»Seveda. Kaj pa drugega.«

In zares je bil njen prijatelj. Vse je šlo čisto preprosto. Ko se ji je predstavil kot policijski komisar, se je malo zbala, vendar ji je nadvse prijazno rekel:

»Saj dovolite, da prigriznem skupaj z vami?«

Na rdeče kariranem prtu pred oknom je bilo pogrnjeno za dva, krožniki in skodelice iz debele fajanse. V skodelicah se je kadila kava. Maslo je imelo okus po lešnikih.

Seveda je škilila, škilila je celo strašno. To je vedela in če si se zastrmel vanjo, se je zmedla, postalo jo je sram in je pojasnila:

»Ko sem bila stara sedemnajst let, me je mama dala operirati, ker mi je levo oko gledalo navznoter. Po operaciji pa je gledalo navzven. Kirurg mi je ponudil, da me operira še enkrat zastonj, vendar sem odklonila.«

No, čez nekaj časa si to komaj še opazil. Razumel si celo, da se človeku prav lahko zazdi skoraj čedna.

»Ubogi Albert! Ko bi ga poznali! Tako vesel, tako dober človek, zmerom je rad vsakogar razvedril...«

»Bil je vaš bratranec, kajne?«

»Zelo oddaljen mali bratranec.«

Njen naglas je bil tudi po svoje prijeten. Posebno pa si pri njej čutil, da ji je neznansko potrebna nežnost. Ni je zahtevala zase, pač pa je nežnost razlivala okrog sebe.

»Bilo mi je skoraj trideset let, ko sem ostala brez staršev. Bila sem stara devica. Starši so imeli nekaj premoženja in nisem nikoli delala. Prišla sem v Pariz, ker mi je bilo dolgčas sami v naši veliki hiši. Alberta sem komaj poznala. Največ sem o njem slišala. Šla sem ga obiskat.«

Kajpa. Maigret je razumel. Tudi Albert je bil sam. Gotovo je bila do njega vsa skrbna v najmanjših rečeh; česar ni bil vajen.

»Ko bi vedeli, kako sem ga imela rada! Nisem hotela, da bi me imel rad, saj razumete? Dobro vem, da bi to ne bilo mogoče. Vendar me je hotel prepričati. In jaz sem se delala, kot da verjamem, zato da je bil zadovoljen. Bila sva srečna, gospod komisar. Prepričana sem, da je bil srečen. Zakaj naj bi ne bil, ali ni res? In ravnokar sva slavila obletnico poroke. Nič ne vem, kaj se je zgodilo na tekmah. Pustil me je na tribuni, kadar je šel k blagajniškemu okencu. Enkrat pa se je vrnil ves zamišljen in od tistega trenutka se je začel ozirati okoli sebe, kot da kar naprej koga išče. Hotel je, da se vrneva s taksijem, in se ves čas obračal. Pred hišo je rekel vozaču, naj pelja naprej. Ne razumem, čemu. Pripeljali smo se na trg de la Bastille. Izstopil je, se prej pa mi je naročil: »Vrni se domov kar sama. Pridem čez uro ali dve.« To je bilo zaradi tega, ker so ga zasledovali. Ker se ni vrnil. Telefoniral mi je, da bo doma drugega jutraj zjutraj. Potem, drugi dan, me je dvakrat telefoniral po telefonu...«

»V sredo?«

»Da. Drugič mi je le povedal, naj ga ne čakam, ker gre v kino. Ker nisem marala, me je začel sledit. Skoraj razjezil se je. Potem sem šla. Ali ste jih videli?«

»Razen enega, ki nam bo prišel v roke prej ali slej. Mislim, da čisto sam najbrž ni nevaren, posebno ker vemo, kdo je, in ker imamo njegov opis.«

Maigret ni vedel, kako prav je povedal. Ob isti uri je neki inšpektor z nravstvenega oddelka ujel Cécilja Madoka v nekem bordelu, kjer se je skrival prejšnjega dne zvečer in od koder trmasto ni mogel oditi.

Ta se ni upiral. Bil je popolnoma otopel, na smrt bled in so ga morali odnesti v policijski avto.

»Kaj boste storili zdaj?« je mehko povprašal Maigret in si natlačil pipo.

»Ne vem. Gotovo se bom vrnila v domači kraj. Ulnice ne morem voditi čisto sama. In nimam denarja več.«

Te zadnje besede je ponovila in se ozrla okrog sebe, kot da išče koga, na katerega bi prenesla svojo nežnost.

»Ne vem, kako naj živim naprej.«

»Recimo, da bi posvojili otroka?«

Vzdignila je glavo, sprva je bila nejeverna, potem se je nasmehnila:

»Mislite, da bi lahko... da bi mi zaupali... da bi...?«

In ta ideja je v njenem duhu, v njenem srcu oživela tako naglo, da se je Maigret tega kar zbal. Četudi nikakor ni spregovoril kar tjavdan, pa je vendar samo hotel potipati, kako bi bilo s tem. Ta misel mu je padla v glavo v taksiju, ko je prihajal, ena tistih čudnih, drznih misli, s kakršnimi se igraš v polspanju ali kadar si hudo utrujen, drugi dan pa spoznaš, kako so nespametne.

»O tem se bomo že še pogovorili. Ker vas bom še obiskal, če mi dovolite... Sicer pa moram z vami še poračunati, ker smo kar sami odprli vašo točilnico.«

»Ali veste za otroka, ki...«

»Saj veste, gospa, da živi neki otrok, ki čez nekaj tednov ali čez nekaj mesecev morebiti ne bo več imel matere.«

Močno je zardela in zardel je tudi on, zdaj je bil jezen sam nase, da je to stvar po neumnem načel.

»Dojenček, kajne?« je zajecljala.

»Da, še čisto majcen.«

Bo pomenek o kulturi res začetek organiziranega kulturnega življenja?

Razgovor o kulturi v komuni, ki ga je pred kratkim sklical občinski odbor SZDL Brežice, je bil dobro obiskan. Potekal je v prijetnem klubskem vzdušju in je nakazal osnovno problematiko za obravnavo iste teme na bodočem skupnem plenumu Socialistične zveze ter sveta Svobód in prosvetnih društev. Za izhodišče razprave je tovariš Deržič navedel dvoje: ugotavljanje kulturnih potreb in ustvarjanje pogojev za kulturno politiko v komuni.

Besede številnih diskutantov bi pravzaprav lahko strnili v en sam naslov: **Delovni človek in kultura. Nanizanih je bilo vrsta misli, ugotovitev in predlogov o vsebini, namenih in oblikah kulturne dejavnosti, ob katerih se naš delovni človek vzgaja, izobražuje in zabava.**

Tovariši, ki so razpravljali o vlogi kulturno-prosvetnih društev, so menili, da moramo poživiti dramsko in pevsko dejavnost ter bolj paziti na kvaliteto. Amaterizem živi predvsem na vasi, treba ga je podpirati in zanj zainteresirati že šolske otroke. Tam, kjer vključujejo v dramske sekcije in pevske zbore pionirje, zanimanje za to dejavnost ne upada. Privzgojena potreba po aktivnem kulturnem udejstvovanju tudi pozneje združuje mladino v društvih. Bolj bi morali skrbeti za usposabljanje režiserjev in pevovodij, ker teh skoraj ni več. Tudi mladino premalo usmerjamo. Lani je 14 aktivov uprizorilo razne igre, ki žal niso bile vse primerne za oder. Tečaji za režiserje in pevovodje so torej nujno potrebni.

Dramske sekcije lahko pomagajo tudi pri pospeševanju turizma. Zadnje čase povsod poudarjamo, da je turizem za občino važna gospodarska panoga, ki jo moramo razvijati. Prosvetna društva bi na primer lahko naštudirala obred pustovanja, jurjevanja in še kaj ter vse te tradicionalne običaje krajevno obarvala. Takšne prireditve bi prav gotovo privabljale tujce.

Prosvetna društva, ki sicer opravljajo pomembno kulturno poslanstvo, danes le delno zadovoljujejo potrebe našega človeka po kulturnih dobrinah. Kulturnega udejstvovanja ne moremo meriti več z istimi merili kot nekdaj, saj imamo radio, televizijo, kino, časopis in avtomobile, ki zbližujejo razdalje med kraji in dogodki.

V Brežicah so bila pred leti dobro vpeljana gostovanja poklicnih ansamblov. Na to obliko tudi zdaj ne bi smeli pozabiti, čeprav so organizatorji večkrat v strahu, da ljudje ne bodo napolnili dvorane. Med tradicionalne prireditve lahko prištejemo kulturne revije, ki so se že uveljavile med občinstvom. Ta oblika je privlačna, vendar zelo draga. Morda bi kazalo navezati boljše stike z društvi sosednjih občin in jih večkrat povabiti na naš oder.

Potem je tu še razstavna dejavnost, ki tudi lahko veliko pripomore k oblikovanju notranje podobe in estetskega okusa človeka. Za vse to bo treba občinstvo šele vzgojiti. Več tovarišev je omenilo s tem v zvezi važno vlogo, ki naj bi jo imel pri širjenju kulture radio Brežice.

Kulturna dejavnost v občini mora biti organizirana. Pobudnik in usmerjevalec lahko postane Zavod za razvoj prosvete in kulture ob dobrem programskem vodstvu ter širokem krogu sodelavcev. Za opravljanje vseh teh nalog mu bo treba zagotoviti ustrezna finančna sredstva. To ne bo težko, začetno pot si je zavod že utrl in v družbenem planu za preteklo leto je bilo jasno zapisano: **zavod za ustanovljen zato, da bi se kulturno življenje razvijalo bolj organizirano. V ta namen je bil ustanovljen tudi sklad za kulturno-prosvetno dejavnost. Delo zavoda se bo lahko razmahnilo šele tedaj, ko bo točneje opredeljena njegova vsebina in ko bomo vedeli, kakšne oblike so za naše razmere najbolj primerne.**

Udeleženci so predlagali, naj posebna komisija analizira, katere zvrsti in oblike kulture so našemu občanu potrebne in kako ga napraviti dovzetnejšega za sprejemanje in razumevanje najrazličnejših kulturnih dobrin. Na tej osnovi naj spregovori o kulturni politiki tudi občinski statut. Poudari naj, da smo za njeno rast, za njen standard v dobi samoupravljanja vsi odgovorni. **Jt.**

BREŽIŠKE VESTI

Iz dnevnika politične šole

V večerno politično šolo, ki jo organizirata občinski komite ZK in delavska univerza Brežice, je vpisanih letos 30 slušateljev. Predavanja so enkrat tedensko po ves dan. Program obsega 90 ur in bo predelan do 20. februarja.

Predavateljski kolektiv je tudi letos odločil, naj bi slušatelji pisali seminarske naloge. Teme oziroma naslove nalog so predavatelji pripravili vsak za svoje področje, slušatelji pa bodo med njimi svobodno izbirali. Rok za oddajo nalog je 15. marec. Zaključni izpiti bodo predvidoma 20. marca. Uprava delavske univerze bo oskrbela slušateljem potrebno literaturo za študij in pomoč pri pisanju nalog.

Načrti brežiškega Partizana

V petek, 19. januarja, je TVD Partizan Brežice podal na letni skupščini obračun svojega dela.

V telovadnici so se zbrali pripadniki vseh sekcij, vendar je bilo več mlajših kot starejših članov. Društveni predsednik dr. Anton Glušič je v uvodnih besedah besedah lepo orisal pomen telesne vzgoje za razvoj človekovih telesnih in duševnih sposobnosti. Sledila so poročila o delu posameznih sekcij ter razprava o poročilih.

Najdelavnejši so bili pripadniki rokometa, saj moški tekmujejo v štajerski rokometni coni, ženske pa tekmujejo v republiški ligi. Sedaj so mnogo boljši pogoji za razvoj rokometa, ker je končano dolgo pričakovano igrišče. Ko so ga letos asfaltirali, je bilo tam živahno kot na mravljišču, ko je bilo igrišče končano, pa je postalo zbirališče brežiške mladine. Upamo, da bodo uspehi rokometašev letos še boljši.

V telovadnici vadijo moški in ženski oddelki, vendar število telovadečih ne zadovoljuje. Želimo, da pride v telovadnico več mladine, saj je osnovna telesna vzgoja temelj vsem ostalim športom.

Moška in ženska odbojkarska ekipa ter košarkarji se pripravljajo za tekmovanja v okrajni oz. republiški ligi. V zadnjem času so se nam pridružili tudi pripadniki kegljaškega kluba »Radoslav Razlag«. Velike težave so imeli tudi nogometaši, ki so bili precej časa osamljeni in brez pravega vodstva. Upamo, da se bo vse to sedaj uredilo.

Člani so sprejeli bogat tekmovalni program v vseh panogah, odobrili pa so tudi predlog proračuna za 1964 leto. Izvolili so upravni in nadzorni odbor ter disciplinsko komisijo. — Novemu odboru in članom tekmovalnih ekip želimo mnogo uspehov!

Iz brežiške porodnišnice

Predzadnji teden so v brežiški porodnišnici rodile: Rozalija Petan iz Sromelj — Darka, Ljudmila Molan iz Gornjega Lenarta — Romana, Martina Cizelj iz Bukovška — Darka, Antonija Jurečič iz Črešnjic — Stanislava, Frančiška Prišelj iz Brezjega — Marijo, Marija Zupančič iz Bukovja — Romana, Rozalija Hajšen iz Opahove gore — Bojano, Ana Lapuh iz Brezine — Tatjano, Pavlina Lazanski iz Vel. Doline — Antonijo, Justina Gramc iz Žejnega — Marijo, Marija Benkoč iz Sel — Janeza, Štefka Ivanjšek iz Nove Rese — Renato.

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Hermina Bogovič iz Vel. Kamna — Marijo, Marija Pinterič z Bizeljskega — Ervina, Ljubica Zupančič iz Brezine — Renata, Ana Ciglar iz Bregane — Darinko, Štefica Kruščin iz Ključa — Sonjo, Jožefa Fridl iz Artič — Marijo, Jožica Kopina iz Rese — Bojano, Ivana Jurečič iz Černeče vasi — Frančiško, Ivana Cunk iz Velike vasi — Franca, Jožefa Zupan iz Silovca — Jožico, Alojzija Gunčar s Creteža — Marijo, Antonija Trampuž iz Zadovinka — Zvonka, Albina Jalovec iz Bleda — Danico, Jožefa Žarn iz Vrhpolja — Jožeta.

Klene in umetniško napisane partizanske zgodbe imate v knjigi **»Ljudje z rdečim cvetom«**. Avtor Toše Seliškar. Ilustracije Vlado Lamut. Izdala Dol. založba

Čimveč neposrednih stikov z mladino!

Občinski komite zveze mladine Brežice je na sobotnem plenumu obravnaval naloge mladinske organizacije in predloge za njeno nadaljnjo krepitev. V razpravi je sodeloval tudi predsednik občinskega odbora SZDL tovariš Vlado Deržič in poudaril, da je treba vnesti v delo ZMS več konkretnosti. Plenum naj analitično spremlja družbene potrebe mladega človeka in na podlagi tega daje priporočila občinski skupščini, družbeno političnim organizacijam ali drugim pristojnim organom oziroma ustanovam. Pri tem je še posebno važna vloga komisij, ki se omejujejo na posamezna delovna področja in jih zato lahko temeljiteje proučujejo. Plenum je imenoval komisijo za delavsko in družbeno samoupravljanje, organizacijsko komisijo, komisijo za splošno in strokovno izobraževanje, komisijo za mladinske delovne brigade ter kadrovsko in idejnovzgojno komisijo.

Živahnejše brežiško sejmišče

Na sejem v Brežicah je bilo dne 25. jan. pripeljanih 610 prašičev, starih do 3 mesece, in 50 prašičev, starih več kot 3 mesece. Prodanih je bilo 400 odojkov in 30 večjih prašičkov. — Odojke so prodajali po 500 dinarjev kg, starejše prašičke pa po 350 do 400 dinarjev za kilogram.

Sejmišče je bilo v soboto mnogo bolj živahno kot pred tednom dni, ker je popustil mraz, ugodnejše vreme pa je takoj privabilo več prodajalcev in več kupcev.

SPODNJE

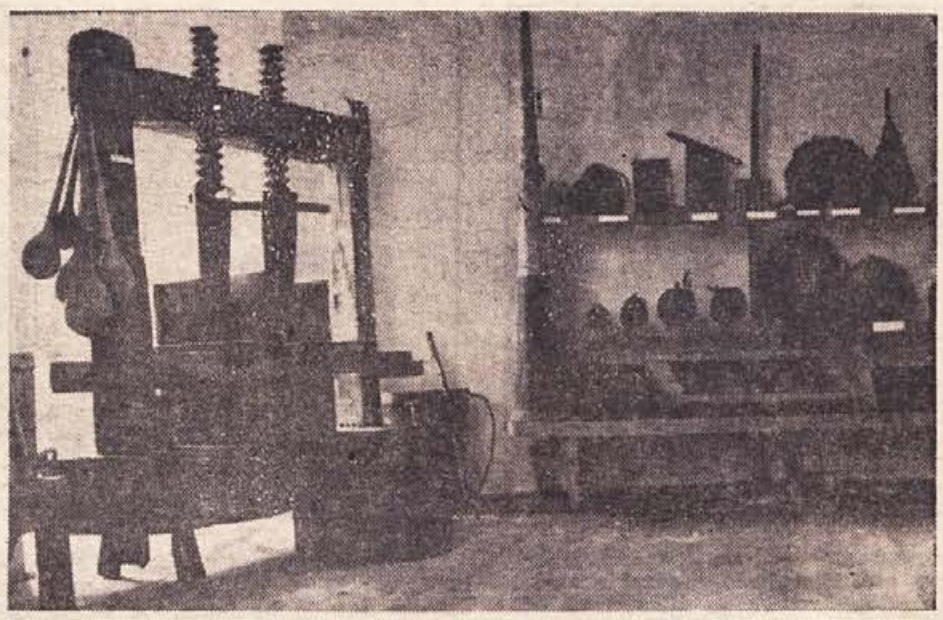

Detajl iz vinogradniške zbirke etnografskega oddelka v Posavskem muzeju

Pri „Metalu“ v Jesenicah na Dol.

Izdelki obrtne nabavno-prodajne zadruge »Metal« iz Jesenic na Dolenjskem so res pestri. Kaj vse najdete tam! Vsakovrstne predmete, uporabne kot okras in hkrati pripomoček v vsakem gospodinjstvu, razne sestavne dele, ki jih potrebuje industrija, in še marsikaj drugega delajo obrtniki, člani zadruge.

Do konca septembra lani so ustvarili za okroglo 85 milijonov dinarjev vnovčenega iztržka. To je precej, če upoštevamo, da so 1962 vse leto imeli za 70 milijonov dinarjev prometa. Lanski plan prometa v znesku 100 milijonov dinarjev so presegli za 8 milijonov. V »Metalu« dela tudi proizvodni obrat za kovinoplastiko, ki je naredil lani za 17 milijonov dinarjev vrednosti. Vse ostalo opravijo obrtniki, ki žive po svojih domovih in izdelujejo dekorativne predmete iz kovin, plastičnih mas in blaga, pa tudi razne električne svetilke, na primer danes zelo moderne stoječe luči, razna stojala, zidne police in podobno.

V upravi so povedali, da bodo kmalu dali na tržišče dva praktična izdelka, ki bosta gospodinje prav gotovo razveselila. Gobica za pomivanje posode je izdelana iz pene; če jo malce stisnete, pa se iz pene prikažejo zobci iz trde plastične mase. Uporabna je kot pomivalka in kot žlička gobica hkrati. Drugi izdelek je zelo preprost: majhen lijaček iz plastične mase. V vsakem gospodinjstvu se raztrese precej pralnega praška, ker se pokončni zavojčki v kakršnih ga prodajajo, zelo radi prevračajo, prašek pa se pri tem raztresa. Lijaček nastavite na novo, neodprto škatlo in udarite po njem z roko. Tulec se skozi karton ugrezne v škatlo in skozi lijaček sipate prašek po potrebi, če pa se škatla prevrne, se ne bo posulo niti zrnce. Po uporabi lijaček spet izvlečete in ga zabijete v drugo škatlo.

Razdelili so za 1,900.000 dinarjev dobitkov

Trgovsko podjetje Ljudska potrošnja je v četrtek, 23. t. m., priredilo za potrošnike javno nagradno žrebanje v prosvetnem domu v Brežicah. Pri žrebanju so bili upoštevani vsi potrošniki, ki so v kateri koli poslovalnici naenkrat kupili za več kot 3.000 dinarjev blaga. Na prireditvi v prosvetnem domu so sodelovali Zadovoljni Kranjci in znana zagrebška humorista Nela Eržišnik in Braco Rajs. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička. Toliko obiskovalcev ni privabilo samo žrebanje, ampak tudi zabavni program. Vseh dobitkov je bilo 225, njihova vrednost pa 1,900.000 dinarjev. Številke izžrebanih blokov bo Ljudska potrošnja objavila v Dolenjskem listu.

Četrtkovo prireditev je prenašal Radio Brežice. Tako so potrošniki lahko spremljali žrebanje tudi doma pri radijskih sprejemnikih.

Zbori občanov bodo po 10. februarju

Predlog družbenega plana občine Brežice bo pripravljen za razpravo na zborih občanov do 10. februarja. Občinska skupščina ga bo sprejela zadnje dni v mesecu po končanih zborih. Razpored vseh zborov v občini bo objavljen v Dolenjskem listu.

Obrežje: za prvič veliko pobud

Na Obrežju so po dveh letih spet ustanovili mladinski aktiv. Pobudo za to so dali mladinci sami. Ustanovni sestanek je v soboto, 25. januarja. Aktiv LMS je pred dvema letoma prenehal delati, ker so tedaj nekateri mladinci odšli k vojakom. Zdaj je mladincev spet precej in si želijo organiziranega dela. Med njimi so navdušeni športniki in bi radi sodelovali na tekmovanjih v rokometu, malem nogometu, atletiki in streljanju. Tudi dramatika jih zanima. Skupaj z gasilci bodo naštudirali igro in z njo nastopili na domačem odru. Sestajali se bodo v klubskem prostoru družbenih organizacij, ki je prav lepo opremljen. Na sestanku so se dogovorili, da bodo navezali stike s sosednjimi hrvaškimi mladinskimi aktivi.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Predzadnji teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: **Pavlo Gregorovič**, delavko iz Brestanice, je udarila krava in ji poškodovala hrbet; **Štefan Mirt**, posestnik z Blance, je padel in si zlomil levo nogo; **Rudolf Ovčak**, posestnik iz Novega Dvora, je padel in si zlomil desno nogo; **Božidar Tarajlo**, uslužbenec iz Bregane, je padel in si zlomil levo roko.

Lepo darilo za vsako priliko — **knjige Dolenjske založbe**. Dobite v knjigarnah

Razne nepravilnosti pod

Tržna inšpekcija občinske skupščine Brežice nadzoruje 348 gospodarskih enot, trgovskih, gostinskih, kmetijskih, obrtnih in drugih podjetij. Lani je opravila 312 rednih pregledov, 34 informativnih pregledov na sejmu in na živilskem trgu, 26 komisijskih pregledov s sanitarno inšpekcijo v gostinskih obratih in z veterinarsko inšpekcijo v prodajalnah mesa. Vse napake in pomanjkljivosti, ugotovljene pri teh pregledih, so zabeležene v prijavah javnemu tožilstvu, sodniku za prekrške in sodišču. Vseh prijav iz lanskega leta je 64.

SPREHOD PO TRGOVINAH

Trgovska mreža v občini Brežice je razširjena po vseh večjih centrih in v glavnem zadovoljuje potrebe prebivalstva. Vse to območje oskrbujeta dve trgovski podjetji s svojimi poslovalnicami. Trgovsko podjetje Ljudska potrošnja jih ima 13, Krka pa 19. Tržna inšpekcija minulo leto ni odkrila večjih nepravilnosti v trgovini. Potrošniki so najbolj občutljivi za cene, ki so sicer rasle, vendar v večini primerov ne po krivdi trgovskih podjetij. Inšpekcija je ugotovila, da so cene zviševali že v proizvodnih organizacijah. V teh primerih je obveščala pristojno tržno inšpekcijo v kraju, kjer je sedež podjetja, da bi ona ugotovila, če je povišanje cen upravičeno.

Pri pregledu blaga za široko potrošnjo se je pokazalo, da kvaliteta industrijskih izdelkov ustreza zahtevam jugoslovanskega standarda. Po mnenju občinske tržne inšpekcije bi bilo dobro nekoliko konkurence med posameznimi poslovalnicami. Cene pa so v vseh trgovinah enake, ker imajo povsod enak odstotek zaslužka. Razlike zaradi tega zasedaj niso možne. Obe podjetji, Krka in Ljudska potrošnja, imata dobro urejeno knjigovodsko službo. Inšpekcija je zasledovala, če je pri ugotavljanju presežkov in primanjkljajev možno osebno okoriščanje. Da bi to preprečili, zahtevajo knjigovodje inventurne popise prej, preden poslovodja izračuna inventuro.

V prometu z živili so se higienske razmere precej izboljšale, odkar je urejena nova živilska trgovina v Brežicah. Pokvarjenih živil zadnje leto ni bilo v prodaji.

Pojavov špekulacije inšpekcija ni ugotovila drugod, razen pri kmetijski zadrugi Brežice. Gospodarsko sodišče ji je zaradi

Štirikrat zlato za sevniško „JUTRANJKO“

— Rada bi vedela, kje bodo v Ljubljani prodajali vaše kopalne obleke?

— Zanima me, če samo kažete te lepe obleke za deklice ali jih bomo potrošniki res tudi lahko kupili. Če ne bodo predrage...

Tako so spraševale obiskovalke modnega sejma na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani pri poslovnem združenju, kjer je imela sevniška »Jutranjka« svojo pisarno.

Predstavniki podjetja so pojasnjevali:

— Modna hiša prodaja kopalne obleke, izdelane v našem podjetju, pa tudi konfekcijo za deklice. Cene v maloprodaji postavljamo mi, da ne bi bile različne v posameznih trgovinah. Ne bojte se, ne bo predrago!

Prijazna tovarišica iz »Jutranjke« je postavljala na mizo kopalke, obleke iz pralnega blaga, plašče, krilca in bluzice — prav res, da takih še nikjer nismo videli. Izredno lepo in ne predrago!

Konfekcijsko podjetje »Jutranjka« iz Sevnice ni zaman dobilo na sejmu »Moda 64« štiri zlate in dve srebrni odlikovanji za svoje kopalke in otroško konfekcijo. Takih krojev in barv doslej nismo videli — čestitamo!

Razen uspehov Jutranjke smo zabeležili tudi uspehe ostalih podjetij iz našega področja, ki se čedalje bolj uveljavljajo na trgu s kvalitetnimi izdelki. Tako je tovarna perila **LABOD iz Novega mesta** prejela zlato medaljo za moško srajco s kratkimi rokavi, dve srebrni pa za otroško srajčko in moško srajco iz diolena.

SEVNIŠKI VESTNIK

»Lisca« iz Sevnice je razstavila nove modele nedrčkov in pasov, ki so bili občinstvu, kakor tudi ocenjevalni žiriji tako všeč, da je podelila podjetju tri zlate in eno srebrno medaljo! Naše čestitke!

Ob razstavnem prostoru metliške »Beti« je bilo občudovalcev lepega perila dovolj, z medaljami pa se letos ne morejo pohvaliti, ker niso svojih izdelkov predložili komisiji v oceno.

Presenetilo nas je, da na letošnjem sejmu Novoteks ni imel svojega razstavišča, kot smo bili vajeni. Med nagrajenim blagom v okviru poslovnega združenja pa smo opazili Novoteksove kamgarne in druge kvalitetne tkanine, ki so tovarni prinesle 5 zlatih in 2 srebrni medalji, kar pomeni, da so bili vsi izdelki, predloženi v ocenjevanje, nagrajeni.

V splošnem na sejmu ni bilo nič takega, ob čemer bi obiskovalcu zastal dih, vseeno pa iz leta v leto ugotavljamo napredek in se ga veselimo. Konfekcija si krepko utira pot med potrošnike, še bolj pa bi se lahko razmahnila, če bi posamezne sicer lepe modele izdelovala le v nekaj primerkih. Nikomur ni prijetno, če na sprehodu sreča vsaj tri enake plašče, četudi so različnih barv.

O modni reviji ali reviji konfekcijskih oblačil, ki je v času sejma bila vsako popoldne v festivalni dvorani, pa le tole: vse lepo, marsikaj tudi uporabno, posebnega pa nič. Tolikokrat izrečena kritika na račun organizatorjev še vedno velja. Mlad človek je prikupen tako ali tako, starejši in ljudje z nepravilno postavo pa večinoma grešijo pri izbiri barv in krojev, vendar k izboljšanju njihovega okusa modne revije prav nič ne prispevajo.

Kako je s preživninskim varstvom v Sevnici?

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo občinske skupščine Sevnica je minuli teden razpravljal o možnostih za sprejem odloka o preživninskem varstvu kmetov. Sklenil je, da je treba najprej napraviti ekonomsko in socialno analizo za vsa tista območja, ki pridejo v poštev za družbeno kmetijsko proizvodnjo. Ta analiza naj bi bila narejena še v prvem polletju. Šele ko bo to napravljeno, bo svet lahko povedal, koliko sredstev bo morala dati občinska skupščina vsako leto iz proračuna v sklad za preživnino. Sklad bo ustanovljen že zdaj in trenutno se bodo stekala vanj samo sredstva od zemljišč, oddanih v družbeno lastnino. Sklad bo do sprejema odloka o preživninah reševal samo primere, ko gre za ekonomsko utemeljeno preživnino.

Da bo več sadja, hmelja in živine

Sevniška KZ bo letos povečala svoje nasade za novih 50 hektarov

Kmetijska zadruga Sevnica si je začrtala prihodnost z razvijanjem sadjarstva, hmeljarstva in živinoreje. Program za ureditev plantažnih nasadov sadja ima že pripravljen. Za sadne plantaže je zadruga izbrala področje Čanja in Blance. 50 hektarov nasadov so že začeli urejati, nadaljnjih 50 hektarov pa je planiranih za to leto. Sredstva za nasade v gradnji so zagotovljena. Površino za plantaže bodo povečali še za 300 do 400 hektarov od Blance proti Brestanici. Vzporedno s temi nasadi namerava zadruga graditi tudi skladišča in hladilne naprave, za kar je v letih 1964—1970 planirala nad dve milijardi investicij. Če bo hotela to uresničiti, bo morala prej povečati svoje površine s podružbljanjem zemlje, z zakupi in arondacijami. Program za te akcije je pripravljen in tudi sredstva so zagotovljena. V zgoraj omenjeni vsoti za investicije je upoštevana tudi ureditev hmeljišč na površini 100 hektarov. Hlevi za živino v Boštanju so dograjeni in zadruga se bo morala lotiti odkupovanja živine, da bodo novi hlevi čimprej polni.

Vzrejo živine ima v načrtu tudi kmetijska zadruga Krmelj, zaradi česar predvideva večje investicije za gradnjo hlevov. V naslednjih letih nameravajo zgraditi hlev za 300 glav živine, obenem pa poskrbeti za krmsko bazo. Zadostne površine za pridelovanje krme bodo zagotovili s podružbljanjem zemljišč.

Zadruga bo v prihodnjih letih pospeševala vinogradništvo in v sedemletnem planu zavzema važno mesto poglavje o obnovi vinogradov. Vinogradniški predeli so na območju Malkovca in Vojnika. Zadruga bo poleg obnove svojih vinogradov sodelovala tudi pri obnovi vinogradov kmetovalcev kooperantov. Na obnovo vinogradov se navezujejo tudi načrti za razširitev ter dograditev kleti in gostišča na Malkovcu, ki naj bi privabljalo domače in tuje turiste.

Nekateri nočejo poznati svojih dolžnosti

V občini Sevnica ni specializiranega podjetja za opravljanje komunalnih storitev, h katerim prištevamo preskrbo z vodo, urejanje kanalizacije, odvažanje smeti, skrb za olepševanje kraja in podobno.

Vsa ta dela je v Sevnici prevzela stanovanjska skupnost, vendar je vprašanje, če ne bo prej ali slej treba te skrbi naložiti komunalnemu zavodu oz. podjetju, kar bo pač ustanovljeno. Občinski ljudski odbor je v zadnjih letih sprejel več odlokov v zvezi s komunalno ureditvijo kraja, do katere imajo tudi občani svoje obveznosti. Večina je te predpise sprejela z razumevanjem, posamezniki pa se ne zmenijo zanje in nočejo izpolnjevati svojih dolžnosti. Če bo šlo tako naprej, bo občinska skupščina prisiljena uvesti inšpekcijsko službo tudi za to področje.

Potrebe po komunalnih storitvah nastajajo tudi v ostalih večjih krajih občine, zlasti v Krmelju, Šentjanžu in Loki. Tudi tam bodo morale stanovanjske skupnosti sčasoma opravljati vsaj najbolj nujne komunalne storitve.

Razbor: za 20-letnico prenovljena šola

V Razboru pod Lisco bomo letos praznovali pomembno dvajsetletnico. Že leta 1942 so tu skozi hodili prvi partizani, v začetku 1944, ko je šla skozi naše kraje Štirinajsta divizija, pa je partizansko gibanje zavzelo velik razmah in so ljudje začeli množično sodelovati z NOB. Vsaka hiša je nudila borcem, ki so hodili v dolino minirat progo ali napadat bunkerje, varno zavetje. Vse leto 1944 so bili tod večji ali manjši spopadi med okupatorjem in partizanskimi enotami, najhujši boji pa so bili decembra 1944. Tedaj so Nemci in ustaši vdrli na osvobojeno ozemlje kozjanskega področja in v svojem besu zažgali nad tri četrtine vseh poslopij. V šoli v Razboru, kjer je bila partizanska šola od septembra 1944 dalje, so prenehali delati. Partizanska učitelja sta bila ujeta, borci pa so se morali zaradi velike sovražnikove premoči umakniti.

Od tedaj je minilo že dvajset let. Partizanska učitelja sta se vrnila: eden iz Dachaua, drugi s prisilnega dela v Kapfenbergu, in spet učita v Razboru. Večkrat se pogovarjamo o dogodkih iz leta 1944, prebivalci vasi Razbor in Okroglice pa so sklenili skupaj s šolskim odborom in upraviteljstvom šole slovesno počastiti obletnico tako pomembnih dogodkov. S pomočjo občinske skupščine Sevnica nameravajo preurediti šolsko poslopje, napeljati v šolo vodovod in urediti kopalnice. Tudi občina Laško je pripravljena pomagati, ker nekaj otrok iz te občine obiskuje šolo v Razboru. Tako bomo dvajsetletnico delovanja edine partizanske šole v Zasavju najlepše proslavili, obnovljena šola pa bo hkrati spomenik in okras vasi, ki so bile med vojno najhuje opustošene v vsej savski dolini.

RUDI ALIF

Mladi harmonikarji na Senovem

Glasbena sekcija »Svobode« na Senovem je organizirala uk harmonikarjev. 12 mladih harmonikarjev, ki so prvi zametek bodočega harmonikarskega zbora, že pridno vadi. Stroške pouka plačujejo starši, mlade učence pa uči prizadevni Franjo Berger.

Kaj se godi v Loki

■ Okrajni strelski odbor Celje je uvedel tekmovanje, ki sestoji iz desetih kol. Strelsko tekmovanje se je začelo 12. januarja. Vsaka družina tekmuje v svojem kraju v navzočnosti člana občinske strelske zveze. V sevniški občini je 5 družin: v Sevnici so 3, v Krmelju in v Loki pa po ena. V Loki je tekmovanje v prosvetnem domu, škoda le, da velikih prostorov ne moremo dovolj ogreti.

■ 25. januarja je bilo za člane ZROP v Loki prvo strokovno predavanje, ki se ga je udeležilo 13 članov ali 85 odst. vseh. Pokazalo se je, da imajo krajevno organizirana predavanja več uspeha, saj je lani na predavanja v Sevnico hodilo le malo naših članov. Člani ZROP v Loki so sprejeli sklep, da se vsi naroče na TV-15, edino strokovno glasilo te organizacije.

■ Zadnje leto je v Loki vedno primanjkovalo vode, zlasti v više ležečih hišah. Dom počitka in obrat KZ porabita precej vode, zato obstaja že dlje časa problem, kako priti do večje količine vode. Začasno so stvar uredili tako, da so uklnili dva bazena, kjer je voda tekla ves dan, zdaj pa so ostali brez vode gasilci. Slednji so mnenja, da bi bilo treba izpeljati vodo od rezervoarja po širših ceveh. O tem so že večkrat govorili na sestankih, vode pa še zmeraj ni. Morda bi se za stvar pozanimala občinska gasilska zveza?

S. Sk.

Letna skupščina radiokluba

19. januarja je imel radioklub v Sevnici svojo redno letno skupščino. Radioamaterji so med drugim nakazali svoje uspehe in delo v preteklem letu. Stari odbor je dobil razrešnico in izvoljen je bil novi. Med naslednjimi točkami dnevnega reda so si radioamaterji začrtali delovni načrt za prihodnje leto. O tem, kaj naj bi vse prišlo v novi načrt, je bila živahna razprava. Skupščini je predsedoval tov. inž. Jože Span, predsednik Ljudske tehnike v Sevnici. Po zaključku so organizatorji priredili majhno zakusko.

Sevniški radioklub do sedaj še ni imel vidnejših uspehov. Sedaj pa je klub dobil nekaj aktivnih članov in upamo, da bo na prihodnji letni skupščini »Pregled dejavnosti v preteklem letu« res obširna točka dnevnega reda.

PETER STOPAR

V tej stavbi je znamenita Lutrova klet, kulturnozgodovinski spomenik neprecenljive vrednosti

drobnogledom inšpektorjev

preprodaje pocinkanih cevi v Zagreb naložilo 250.000 dinarjev denarne kazni. Odpovedati se je morala tudi zaslužku 419.000 dinarjev, ki ga je pridobila neupravičeno.

VISOKE CENE V GOSTINSTVU IN OBRTI

Tržna inšpekcija je lani pregledala tudi vse gostinske obrate in zahtevala, da morajo pomanjkljivosti odpraviti najkasneje do 1. maja 1964, ko se prične nova sezona. Gostinski obrati so v vseh večjih krajih občine, pogrešajo pa ju še v Kapelah in Globokem. Letos bodo odprli gostišči tudi v teh dveh krajih: Kolodvorsko restavracijo v Globokem, Gostišče Mokrice pa v Kapelah.

Občani se pritožujejo predvsem, da so gostinske storitve zelo drage. Na poceni tev nista nič vplivala znižanje prometnega davka in tisti del sredstev, ki jih gostinski obrati lahko zadržijo na račun investicij. Odkupna cena vinu je 100 dinarjev, gost pa mora zanj plačati 350 do 400 dinarjev. Ljudi je težko prepričati, da mora biti tako in nič drugače. Tukaj je tudi tržna inšpekcija brez moči. Cene v gostinstvu se prosto določajo, zato ne more ukrepati proti takim pojavom.

V obrti se je stanje zadnje čase popravilo. Obrtniki, ki so zaposleni v podjetjih, v prostem času lahko delajo doma, s tem pa nekako zapolnjujejo vrzeli, ki bi sicer nastajale zaradi pomanjkanja nekaterih storitev. Dodatni zaslužek morajo obrtniki seveda prijaviti upravi za dohodke kot vsak drug občan.

Še vedno pa se dogaja, da so usluge obrtnega podjetja Posavje in obrtnega podjetja Agroservis veliko predrage. Tržna inšpekcija je ugotavljala vzroke za tako visoke cene, vendar so v obeh podjetjih z dokumentacijo dokazali, da so računi pravilni, da je bilo opravljenih prav toliko ur in porabljeno prav toliko materiala, kot je zapisano na računih. Za ilustracijo tale primer: obrtno podjetje Posavje izdeluje posode za smeti iz starih sodov za karbid; ti sodi so po 700 dinarjev. Ko pa v podjetju napravijo zraven še pokrove in ročaje, stane takšen predelan sod 5.000 dinarjev. Tudi za Agroservis bi lahko našteli primere velikih zneskov, ki jih zaračunavajo za svoje storitve.

Bo sadno drevje letos pravočasno očiščeno?

V občini Sevnica imajo v načrtu večjo akcijo za čiščenje in škropljenje sadnega drevja. Lani so to odločno izpeljali in kaznovali vse lastnike sadnih nasadov, ki se niso ozirali na predpise. Kaznovanih je bilo 200. Upajmo, da bodo letos ljudje pravočasno ukrenili vse potrebno, da ne bo kazni!

Odkup v Brestanici je iz leta v leto večji

Kmetijska zadruga v Brestanici je sorazmerno majhna, njeno področje obsega komaj 3350 hektarov obdelovalnih površin, odkup kmetijskih pridelkov pa je kljub temu iz leta v leto večji. Lani so jih odkupili za 84 milijonov dinarjev. Največ je bilo odkupljene živine: odkupili in prodali so je kar 297 ton.

Povprečna poraba umetnih gnojil na hektar se hitro povečuje. Leta 1960 so jih porabili 77 kilogramov na hektar, lani pa že 132 kilogramov na hektar. Vsega so v minulem letu prodali kmetovalcem na svojem območju 441 ton umetnih gnojil. Pogodbeno sodelovanje je zajelo 500 hektarov, od tega 204 hektare travnikov in 107 hektarov posevkov pšenice. Letos bo brestaniška zadruga zajela v pogodbenem sodelovanju 650 hektarov zemljišč; doslej imajo podpisane pogodbe za 450 hektarov, poleg tega pa bodo sklenili pogodbe za pitanje 200 goved in 150 prašičev.

POSAVJE

Iz šole v službo

Medicinska sestra **Tončka Jakša**, zaposlena v črnomaljskem zdravstvenem domu, šele nekaj mesecev opravlja službo. Iz šole v Ljubljani je prišla v Črnomelj, kjer dela v posvetovalnici za matere in otroke, razen tega pa opravlja terensko patronažno službo.

— Ste zadovoljni v poklicu?

— Sem, čeravno je delo marsikdaj drugačno, kot sem si ga predstavljala v šoli. Kmečki ljudje so bili navajeni, da jih obišče zdravnik ali sestra le takrat, ko so bolni. Sprva so me čudno gledali, ko sem prihajala k njim — zdravim ljudem, zdaj pa so se me že privadili. Sprejmejo me lepo, poslušajo nasvete, kljub temu pa dostikrat le po svoje ukrepajo. V mestu je delo lažje.

— Katere stvari vas bodejo v oči pri delu na terenu?

— Ljudje so premalo prosvetljeni, ponekod tudi živijo v zelo težkih okoliščinah. Zato marsikdaj manjka čistoče tako pri negi dojenčkov, kot tudi bolnikov in ostarelih ljudi. Na terenu vidim precej starčkov, ki jih sorodniki le občasno negujejo, sicer pa so prepuščeni samim sebi — brez prave nege.

— Vam je življenje v Črnomlju všeč?

— Zadovoljna sem. Imam sobo, kjer lahko berem, hodim pa tudi v kino. Drugega razvedrila je malo. Dolg čas mi je po Ljubljani, pa upam, da se bom Črnomlju privadila. Saj bo zima, ki je najbolj pusta za mlade ljudi, kmalu minila.

Za Črnomelj, Semič, Vinico, Stari trg in Črmošnjice potrebni urbanistični načrti

16. januarja so zasedali člani sveta za urbanizem, komunalne in stanovanjske zadeve občinske skupščine Črnomelj ter razpravljali o zelo pomembnih rečeh. Ker se bosta v občini kot centralni naselji urejevala Črnomelj in Semič, v turističnem smislu pa tudi Vinica, Stari trg in Črmošnjice, je svet sprejel sklep o določitvi teh naselij za vplivna območja, za katera je potrebno izdelati urbanistični načrt. Sklep bo veljaven šele potem, ko ga bo sprejela občinska skupščina.

Razen tega so obravnavali novi odlok o komunalni ureditvi in zunanji podobi naselij v občini Črnomelj, ki predvideva nekatere novosti, da bi se lahko razvijajoči turizem kar najbolj razmahnil. Tudi ta odlok bodo predložili v potrditev občinskim odbornikom.

Člani sveta so predlagali, naj bi imele vse hiše z več kot dvema stanovanjema posode za odlaganje smeti, komunalna uprava pa naj bi poskrbela za odvoz na določeno mesto. V Črnomlju naj bi razen tega vsaj do nastopa pomladi organizirali čuvajsko službo v parkih in nasadih, da bi preprečili škodo, ki jo delajo otroci in nekateri starejši objestneži.

Tretja važna stvar, o kateri je tekla beseda med člani sveta, je bila določitev prioritetnega reda komunalnih investicij v letu 1964.

Vodovod: Najprej bodo nadaljevali z rekonstrukcijo vodovoda v Semiču, za pričeto gradnjo vodovoda na Partizansko pot v Črnomlju in uredili čistilno napravo na Gričku. Na četrtem mestu je napeljava vodovoda na Svibnik, zatem pa dobita vodovod Gor. Loka in Gor. Paka.

Kanalizacija: Za ureditev kanalizacije so potrebni predvsem načrti, ki jih še nimajo, nato pa bodo naredili podaljšek kanalizacije od Belokranjke do suhega mostu, napravili kanal od sekcijskih hiš do priključka v glavni zbiralnik, uredili kanalizacijo na Belokranjski cesti in na Sadežu.

Modernizacija ulic: V prvi vrsti bodo uredili okolico 29-stanovanjskega bloka v Črnomlju, asfaltirali pločnike do prosvetnega doma, uredili Trg svobode, modernizirali Ulico Mirana Jarca in ulico Na utrdbah ter zgradili ulico Sadež. Na šestem mestu je popravilo glavne ulice od prosvetnega doma do Trga svobode, zatem ureditev že načete modernizacije javne razsvetljave na glavni cesti vsaj do velikega mostu. Uredili bodo tudi cestišče v Ulici 21. oktobra in javno razsvetljavo do Kovinarja, modernizirali Belokranjsko cesto od črpalke do sušilnice hmelja ter cestišče v Ulici heroja Starihe do Belta.

Ostala komunalna dela: Člani sveta so se zedinili, da bi bilo treba najprej urediti razsvetljavo spomenika na Gričku, napraviti novo radijsko anteno, pričeti z gradnjo kopališča v Črnomlju, napraviti nov lesen most v Zorencih in zgraditi mrliško vežo na pokopališču v Vojni vasi.

Elektrifikacija: V cigansko naselje Lokve bodo napeljali elektriko, razen tega je predvidena še elektrifikacija Bistrice, Toplega vrha, Marindola, Zastave in Pavičičev.

Vseh navedenih del pa ne bo mogoče opraviti že letos, ker za vse ni dovolj sredstev na razpolago. Prišla pa bodo na vrsto tako, kot je bilo navedeno. Ob koncu so člani sveta reševali še nekaj prošenj o oprostitvi komunalnega prispevka in sklenili, da se bodo za izvršitev sprejetih sklepov zavzeli z vso resnostjo.

Pozdrav iz osamelih vinogradov

Prvič zagotovljena proizvodnja za „Kovinarja“

Delovni kolektiv črnomaljskega podjetja »Kovinar« je 27. decembra slavil svoj najpomembnejši letošnji dan: izpolnil bo letni plan. Za vsako podjetje je izpolnjena naloga tudi najboljše poroštvo za prihodnje leto. »Kovinar« bo pričel z industrijskim načinom proizvodnje, ki bo leta 1964 prvič v celoti zagotovljena. Več o uspehih in načrtih podjetja je v intervjuju povedal njegov direktor Stane Voglar.

(Naj dodamo k uvodu še, da smo članek pripravili že konec decembra, a ga zavoljo pomanjkanja prostora vse do danes še nismo mogli objaviti. Podatki veljajo torej za l. 1963, kolikor se ne dotikajo načrtov za 1964!)

■ S kakšnimi izkušnjami stopate v novo proizvodno leto?

»Naša gospodarska organizacija je bila do začetka letošnjega leta obrtniškega značaja in se je do tedaj delno bavila s proizvodnjo opreme in konstrukcij za kemično industrijo, v ostalem pa se je ukvarjala z obrtniškimi uslugami. Polagoma so dozoreli pogoji za osvojitev lastnih izdelkov in proizvajamo zdaj 10 vrst artiklov. To so 6-tonske ekscentrične stiskalnice, kombinirane ročne škarje in ročne vzvodne škarje ter škarje za sekanje betonskega železa s premerom od 16 do 30 mm, ohišja za krožne žage, diferencialno škripčevje, zidarsko škripčevje, pripravo za ukrivljanje betonskega železa, železne samokolnice in navojna vretena za novejši tip gradbenih podpornikov. Te izdelke pošiljamo 11 odjemalcem širom po državi. V letu 1963 smo uveljavili tudi kooperacijska dela za Litostroj in Jugoturbino v Karlovcu, za katera delamo razne dele strojev. Kooperacijska dela v letu 1964 dosegajo vrednost 20 milijonov dinarjev. Tudi plan za to leto v višini 95 milijonov dinarjev bo zanesljivo izpolnjen, ker imamo popolnoma zagotovljeno proizvodnjo. To pa se bo prihodnje leto zgodilo prvič, kar podjetje obstaja.

Industrijski način proizvodnje, v katerega se postopoma usmerjamo, narekuje med drugim, da moramo misliti na vzgojo svojega kadra in zaposlitev kvalificirane delovne sile sploh. To smo pravočasno spoznali in je marsikaj že urejenega. Večjo pozornost posvečamo tudi obveščanju delavcev, ki jih sproti seznanjamo z aktualnimi problemi v gospodarski organizaciji. Vlogo obveščevalca opravlja organizacije v podjetju. Letos smo si nabrali dovolj izkušenj za leto 1964, s tem sistemom dela pa smo preizkusili tudi sami sebe.«

■ Kakšne so možnosti za izvoz?

»Letos smo prvič poskusili srečo s svojimi izdelki na zunanjem trgu. Na sejem v Izmir (Smirno) v Turčiji smo poslali kombinirane ročne škarje RŠ 17. Trenutno še ne vemo, kako so preživele preizkušnjo na tujem trgu. Po obvestilu zagrebškega posrednika Tehnoimpeksa pričakujemo ugodne rezultate.«

■ Kakšne investicije predvidevate v novem gospodarskem letu?

»Zaprosili smo za 10 milijonov dinarjev investicijskega posojila za nabavo strojev in opreme. Samo nabava ene univerzalne stružnice in ene revolverske stružnice bo vplivala, da bomo v prihodnjem letu povečali vrednost proizvodnje za okrog 15 milijonov dinarjev.«

■ Kako skrbi podjetje za standard zaposlenih?

»Standard je pač odvisen od marljivosti in storilnosti pri delu posameznega člana delovnega kolektiva. Povprečni osebni dohodki na zaposlenega znašajo okrog 28 tisoč dinarjev. V podjetju dobijo delavci topel obrok hrane. V bližnji prihodnosti bomo uredili tudi prostor za družabno življenje, če bodo za to ustrezni pogoji.«

■ Kako daleč ste z osnutkom statuta? Katero statutarno zagotovilo je po vašem mnenju najvažnejše?

»Osnutek statuta smo izdelali po vsestranski obdelavi problematike. Osnutek jo v zaporedju tudi upošteva. Dan je zlasti poudarek delavskemu samoupravljanju, pri čemer so temeljito obdelane pravice in dolžnosti in odnosi v kolektivu. Veliko pozornost smo posvetili področju nagrajevanja po delu in perspektivnemu razvoju podjetja, ki bo temeljil na osvojitvi proizvodnje rezilnega orodja in izdelkov za široko potrošnjo. Najvažnejše statutarno zagotovilo se kaže v uveljavljanju nagrajevanja po delu. To bo imelo odmev tudi v utrditvi delavskega samoupravljanja, na siehernega člana kolektiva pa bo vplivalo, da bo preudarno gospodaril in si prizadeval za čimvišji obči napredek v podjetju« **I. Z.**

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

Kako so si pomagali pri sestavljanju statuta v Invalidskem podjetju »KO-MET«

Čeprav se kolektivu Invalidskega zavoda KO-MET iz Metlike močno mudi s proizvodnjo, saj jo iz leta v leto povečujejo, pri tem niso pozabili na osnutek statuta. Čeprav bo april kot skrajni rok, do katerega morajo delovni kolektivi statute sprejeti, morda presenetil mnoge delovne organizacije, invalidski zavod prav gotovo ne bo med njimi. O tem, kako začeti, s čim začeti in kaj zajeti v osnutku, so vedeli prav toliko kot vsi drugi kolektivi, pa kljub temu niso odlašali. Računovodja tov. Aca Dimitrijevič je bil edini član komisije, ki je bil doma, ko smo jih obiskali, zato bo najboljše, da kar njemu prepustimo pripoved:

— Resno smo se začeli ukvarjati s pripravljanjem osnutka statuta v lanskem oktobru. Organi samoupravljanja pa so ustanovili komisijo 30. junija 1963 in jo dopolnili v oktobru. Morda smo prav zato, ker nas je bilo z novimi člani več, začeli z intenzivnejšim delom šele v oktobru.

Vprašanje, kako začeti, je mučilo tudi nas. Vedeli smo, da je v kolektivu, ki še raste, tudi premalo časa, da bi bili sami kos tako obsežni nalogi. »Učiti se je treba«, pravijo pametni ljudje. Na enodnevnem seminarju, ki ga je priredil občinski sindikalni svet Metlika, smo se seznanili z osnovami. Zvedeli smo, kaj naj bo statut, kaj je treba v njem zajeti in čemu posvetiti največ pažnje. Nato smo sledili razpravam in opozorilom v časopisju ter zbirali mnenja od drugod. Tovariš upravnik je v Ljubljani dobil obsežna skripta, v katerih smo našli mnogo nasvetov. Zavedali smo se, da nam bodo pravne formulacije povzročale precej težav. Dogovorili smo se s pravniki iz Ljubljane in ti so nam obljubili pomagati.

Na ta način so nam bile naloge okoli osnutka statuta vse bolj jasne, pomožnega gradiva pa je bilo vedno več. Prišel je čas, ko smo lahko začeli gradivo razvrščati po poglavjih in členih. Najprej smo se lotili uvodnih, pravnoformalnih določil: povedali smo, kdaj je podjetje ustanovljeno, kakšno dejavnost opravlja, s kakšnim namenom itd. Mnogo gradiva nam je nudil zakon o delovnih razmerjih. Čeprav govorijo, da se bo izpremenil, smo uporabili njegova določila, saj jih bomo lahko, ko bo izšel nov zakon, prilagodili.

Precejšen del statuta smo namenili določilom o delavskem samoupravljanju. Ko smo prvotni osnutek pripravili, smo ga poslali pravnikom v Ljubljano, ki so besedilo prečitali in nekatere stvari popravili. Upravni odbor o tako prečiščenem osnutku že razpravlja.

V časnikih je zadnje čase veliko vprašanj, kaj menijo o statutih kolektivi, ki jih še niso niti pričeli pripravljati. Zdi se mi, da se tega dela vse preveč boje. Zbirati je treba gradivo. Nam je veliko koristnega nudil osnutek zvezne in republiške ustave, javna razprava o obeh, marsikaj smo našli v osnutku občinskega statuta, veliko novega pa so nam povedali tudi člani občinske komisije za statute, ki so nas večkrat obiskali.

Kot je viděti, bomo v januarju končali javno razpravo o osnutku statuta v našem kolektivu. Največ razprave si obetamo ob poglavjih, ki govore o pravicah iz delovnega razmerja in o odnosih podjetje — proizvajalec. Prav bo tako: več glav več ve, pravi star pregovor. Osnutek bomo dopolnili s koristnimi predlogi iz razprave, tako kot smo ga dopolnjevali še takrat, ko je nastajal, po vsaki seji upravnega odbora, kadar je ta o njem govoril.

Deset let ISKRINE montažne dejavnosti

Od prvotnega osnovnega proizvoda — telefonskega aparata je prešlo podjetje »Iskra« že pred leti na proizvodnjo avtomatskih telefonskih naprav. Nova proizvodnja in zlasti povečanje obsega pa je nujno terjalo specializacijo oz. oddvojitev notranje tovarniške montaže od zunanje. V ta namen je izbrala »Iskra« iz tovarne ekipo devetih monterjev in jo dodelila novoustanovljenemu sektorju. Ti monterji so leta 1953 sestavili jedro današnjega montažnega in servisnega sektorja podjetja »Iskra«.

Te dni poteka ravno deset let od ustanovitve. Prvotno jedro devetih, od katerih jih je šest še vedno v kolektivu, se je povečalo na današnjih 400, mimo tega pa je sektor v svojem razvoju tako napredoval in si pridobil takšnih praktičnih izkušenj kot morda nobena druga dejavnost v podjetju.

Z nadaljnjo organizacijo se je telefonski dejavnosti kmalu nato pridružila še kinotehnika in akustika (montaža ojačevalnih naprav) in nasploh vsa dejavnost, ki je terjala montažo in vzdrževanje.

Rezultati desetletnega dela so izredni: prek 200.000 priključkov avtomatskih telefonskih naprav v državi in nekaj tisoč v inozemstvu ali 72 montiranih velikih javnih ATC doma in 18 v inozemstvu, 325 sekretarskih garnitur, 814 zasebnih AT central, 94 železniških avtomatskih central, nekaj tisoč kinoprojektorjev doma in nekaj sto v inozemstvu ter precej kompletnih ojačevalnih naprav, od katerih velja kot primer omeniti montažo celotnega ozvočenja na evropskem lahkoatletskem prvenstvu v Beogradu.

V številkah niso zajete številne modernizacije, predelave ter razširitve že obstoječih aparatur in naprav. Celotno dejavnost in razvoj najbolj prikazuje dohodek, ki je znašal drugo leto po ustanovitvi 57 milijonov dinarjev, letos pa že 613 milijonov dinarjev. To vsoto pa bodo, kot vse kaže, še presegli.

Visoko strokovno usposobljenost sektorja prepričljivo dokazuje npr. montaža nove začasne telefonske centrale z 800 priključki v porušenem Skopju, ki so jo monterji opravili v rekordnem času 25 dni. Izračunali so, da pride pri montaži enega priključka na monterja povprečno 4 ure, prav toliko pa znaša tudi svetovno povprečje.

Trenutno ima v državi samo sektor telefonije odprtih nad 40 delovnih montažnih mest.

174 litrov krvi iz črnomaljske občine

V Črnomlju se je končala krvodajalska akcija, v kateri je 559 občanov darovalo 174 litrov krvi. Najbolj so se izkazali na območju krajevnega odbora RK Vinica, kjer je dalo kri 208 občanov. Poznalo se je, da je krajevni odbor RK na Vinici dobro pripravil akcijo. Največ zaslug za tako lep uspeh ima nedvomno medicinska sestra Marica Hudelja, ki je imela po vaseh več predavanj o krvodajalski akciji. K uspehu te akcije je precej pripomogel tudi učiteljski kolektiv v Adlešičih. Prav vsi učitelji so darovali kri, razen tega pa so pridno zbirali prijave občanov.

Občinski odbor RK se vsem tovarišicam in tovarišem, ki so oddali kri in ki so pri akciji pomagali, iskreno zahvaljuje.

Sindikalne organizacije v podjetjih niso pokazale prave aktivnosti, saj je bilo ugotovljeno, da so se člani delovnih kolektivov slabo odzvali krvodajalski akciji. **J. Š.**

Koledar delavske univerze za februar

Delavska univerza Sevnica pripravlja za februar deset predavanj iz ciklusa obrambne vzgoje prebivalstva. Štiri predavanja bodo za delovne kolektive, šest pa v krajevnih centrih Sevnica, Krmelj, Boštanj, Loka, Studenec in Blanca. Predavala bosta dr. Jurij Pesjak in inž. Jože Španl. Na vsakem predavanju bosta sodelovala oba.

»LEPIS«: samoupravljanju vso pozornost

V osnutku statuta je *delovni kolektiv lesnopredelovalne industrije »Lepis« iz Metlike* posvetil največ pozornosti delavskemu samoupravljanju. V začetku novembra 1963 so pričeli pripravljati osnutek, te dni pa bodo že končali javno razpravo o njem. Zdaj si pa oglejmo pobliže to, kar določajo členi v poglavju njihovega statuta, ki govori o delavskem samoupravljanju.

V kolektivu dela 135 delavcev, ki so bili doslej razdeljeni na 3 ekonomske enote. Statut je to delitev v marsičem izpopolnil. Ugotovili so, da bosta tako vodenje proizvodnje, kot tudi delavsko samoupravljanje in neposredno vključevanje proizvajalcev v odločanje mnogo lažja, če bodo kolektiv razdelili na 5 proizvajalnih enot. Tehnologija omogoča delitev v naslednje enote: enoto grobega razreza, enoto površinske obdelave, enoto strojne obdelave, enoto žage in enoto mizarstva. Te enote seveda niso ekonomske, pač pa proizvajalne. V njih so združeni delavci, ki delajo v eni izmed stopenj proizvodnega procesa. Zkaj so se odločili tako?

Ugotovili so, da ima vsaka izmed naštetih enot svoj način dela, zato bodo delavci laže in podrobneje razpravljali o svojevrstnih problemih svoje proizvajalne enote, če so zbrani na posebnem zboru. Mnoge navidezno drobne težave, ki so marsikdaj odločilnega pomena, niso mogle v večji enoti priti na dnevni red. V proizvodnji je bilo marsikdaj čutiti negativne posledice tega.

Delitvi kolektiva v proizvajalne enote so podredili tudi sistem delavskega samoupravljanja. Ta trditev sicer ne velja dobesedno, pa vendar. Delavski svet in upravni odbor naj bosta samoupravni organ, ki bo razpravljal o vsem, kar je za kolektiv pereče. Razprava se začne na zboru proizvajalne enote, v katerem so vsi njeni proizvajalci. Ta enota si iz svoje srede izvoli zastopnika, ki vodi zasedanja zbora in je tudi sicer njen predstavnik. Sklenili so, da tehnični vodja enote, torej ta, ki vodi proizvodnjo po tehnični, upravni in organizacijski plati, ne more biti zastopnik proizvajalne enote, niti član DS ali UO. O tem je bilo več razvnetih razprav na seji upravnega odbora in v kolektivu, končno pa je to stališče le zmagalo. V kolektivu so ga utemeljili tako, da je tehnični vodja že po upravni plati član strokovnega sveta in je torej dovolj seznanjen s problematiko enote in celotnega kolektiva. Če je bil poleg tega še zastopnik proizvajalne enote, ali pa član DS ali UO, bi se kaj lahko upravna in samoupravna plat v kolektivu pre-

METLIŠKI TEDNIK

pletli, kolektiv pa bi izgubil na samoupravnem svojstvu.

Delavski svet bo imel 15 članov. Iz vsake enote predlagajo člani kolektiva sorazmerno število kandidatov, ki se nato volijo na skupnih volitvah. Upravni odbor bodo sestavljali predsedniki ustreznih komisij DS in zastopniki proizvajalnih enot.

Pri izdelavi osnutka statuta so uporabili pripomočke Zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnost dela iz Kranja, ki so bili prediskutirani na enodnevnem seminarju na Bledu, katerega se je udeležil tudi en član komisije iz kolektiva. Dosedanjega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov ne bodo popravljali, pravilnik HTV pa bodo še dopolnili.

Podlaga naj bo študijsko delo

V Trebnjem menijo, da je osnovni pogoj za vsak uspeh študijsko delo. Takega mnenja je tudi občinski komite ZKS, ki je zadnje dni razčlenil delo osnovnih organizacij na terenu in ugotovil, da je bilo to preveč površno oziroma pomanjkljivo. Samo študijska obdelava vprašanja je učinkovita in v skladu s splošnim napredkom na raznih področjih življenja.

Mokronoška mladina bi lahko dosegla še več

Mokronoška mladina se v javnem življenju vedno bolj uveljavlja. Nedavno je organizacijo zabave ob dnevu republike sama izvedla, z izkupičkom, ki ga je pri tem dobila, pa si bo nabavila električni gramofon in poživila kulturno dejavnost, ki jo v tem kraju precej pogrešajo. Svojih prostorov mladinci nimajo, ampak se sestajajo v klubu ali garderobi zadružnega doma. O dejavnosti precej pove novo strelišče, ki ga mladina gradi že od poletja 1963. Pripravljena je pomagati tudi pri ureditvi vodovoda, ki ga gradijo v Mokronogu že vrsto let. To pa bolj na papirju, ker bojda ni ljudi, ki bi akcijo vodili.

ANTON HOČEVAR

Spomenik Jožetu Šešku

Na zadnji seji sveta za blagovni promet pri občinski skupščini v Kočevju so opozorili, da bi bil že skrajni čas postaviti spomenik organizatorju osvobodilnega gibanja na Kočevskem in narodnemu heroju Jožetu Šešku. Za spomenik so nekoč že zbirali sredstva. Spomenik narodnemu heroju naj bi stal morda v parku pri gimnaziji oziroma osemletki, ki nosi njegovo ime.

Komunisti morajo znati pravilno ugotoviti, kje je bistvo vsakega problema

Komunisti v trebanjski občini so premalo angažirani. Ta ugotovitev se nanaša na delo članov ZKS v SZDL, ZMS in vrsti družbenih organizacij in društev. Da se napravi konec takemu stanju, je občinski komite Zveze komunistov v Trebnjem sklical pretekli teden več posvetovanj s tistimi komunisti, ki jim nedelavnosti izven ZKS ne more nihče očitati.

Vprašanje je, kako rešiti to zadevo, ki je uganka vodstvu ZK že nekaj let. Razpravljajo in razpravljajo, ugotove šibkost — problem, opozorijo na pomanjkljivost, pravega haska pa ni. In to je sprožilo posvetovanja, na katerih naj bi pomagali najti ustrezno rešitev tisti komunisti, ki so (nekateri še preveč) vpreženi v delo izven ZKS.

20. januarja je bil posvet komunistov, ki delajo v ZMS. Ugotovili so, da doslej še ni bilo pravega stika, ker pojmujejo nekateri ZMS še vedno kot organizacijo, katere osnovni namen je vzgajati kadre za organizacije »starejših občanov«. Po tej poti pa ne bomo prišli naprej. Če upoštevamo, da je tudi ZMS politična organizacija, ki pa se predvsem peča z vprašanjem mladine med 14. in 25. letom (morda tudi s starejšimi občani), je nujno sodelovanje oziroma pomoč ZKS. Mladinci se srečujejo pri svojem delu dan za dnem z raznovrstnimi problemi, vendar vseh ne morejo ali pa ne znajo rešiti. Tu naj bi se pokazala pomoč članov ZMS.

22. januarja je sledilo posvetovanje tistih članov ZKS, ki so dodatno angažirani tudi pri delu v družbenih organizacijah in društvih. Tovariš Darko Krištof je na sestanku precej izčrpno razčlenil članstvo, ki je aktivno v družbenih organizacijah, zlasti v društvih teh organizacij. Po podatkih osnovnih organizacij dela v teh zelo malo komunistov, čeprav je na primer v občini 62 raznih društev, kamor bi se lahko vključili. Nobenega komunista nimajo na primer: prosvetno društvo v Dobrniču in Čatežu ter na Trebelnem, DPM in Počitniška zveza v Mokronogu, občinska zveza za telesno kulturo, občinska gasilska zveza itd. Zelo malo članov je v lovskih družinah, gasilskih društvih nasploh in v vrsti drugih podeželskih društev.

24. januarja je bil tak posvet s komunisti, ki delajo aktivno v organizacijah Socialistične zveze. Med tema dvema organizacijama je prišlo že do tesnega sodelovanja.

V prihodnjih dneh bo podobno posvetovanje s komunisti, ki delajo v sindikalnih organizacijah. Že iz dosedanjih prvih treh posvetovanj pa lahko izluščimo predvsem naslednjo ugotovitev: **doslej je še vse premalo komunistov angažiranih izven svoje organizacije, kar je ponoven dokaz za to, da je bilo to vprašanje deležno premajhne pozornosti. Vendar velja opozoriti še na ugotovitev, ki je bila v razpravi precej podčrtana, namreč, da so posamezniki, od katerih pričakujemo največ, preveč obremenjeni s funkcijami.** To ni najboljše za uspešno delo. Zato bodo zdaj način dela precej spremenili, s tem, da bodo komunistom osnovnih organizacij poverili skrb za določena področja. Le z zmerno obremenitvijo dela voljnih članov, teh pa le ni tako malo, bo po splošnem mnenju dosežen uspeh. Uspeh bo zanesljivejše dosežen tedaj, če bo vsak član ZK pri svojem delu predstavljal celega človeka.

Letos troje novih blokov?

Trebnje, Mirna in Mokronog so največji kraji v trebanjski občini. So tudi kraji, v katerih gradi občina svoja industrijska, obrtna, kmetijska in trgovska jedra. V vsakem med njimi so zaradi specifičnih dejavnosti tudi posebni problemi, nekaj najbolj perečih vprašanj pa je istovetnih z vprašanji celotnega občinskega območja. Med taka vprašanja je treba nedvomno šteti stanovanjsko izgradnjo in težnjo po ureditvi trgovine.

Če bi Trebnje, Mirna in Mokronog delali skupen načrt samo za reševanje stanovanjske problematike, bi uresničitev načrta terjala precej več sredstev, kot jih je v ta namen sposobna zagotoviti občina, saj je stanovanjsko vprašanje v tej občini problem št. 1. Kazalo bi celo dodati, da zadeva ne bo kmalu zadovoljivo urejena, ker ureja občina hkrati vrsto drugih (recimo proizvodnih) reči in tako zagotavlja temeljne pogoje za življenje.

V omenjenih krajih, kjer so stanovanjske potrebe največje, bodo letos zgradili 24 stanovanj, od tega na Mirni in v Mokronogu po šest v Trebnjem pa dvanajst. Trebnje in Mirna bosta v pritličju novih blokov uredila poslovne prostore za trgovino. S tem se bo začela urejati zadeva, ki so jo največkrat obravnavali tudi na zborih volivcev. Mirna se namreč že vrsto let trudi, da bi dobila sodoben trgovski lokal.

TREBANJSKE NOVICE

Že pred pričetkom gradenj je za stanovanje v trebanjski občini veliko zanimanje. Prvi interesenti, ki so posamezne prostore pripravljeni odkupiti s 50-odstotno udeležbo pri gradnji, so se že javili. Stanovanja bo gradil občinski stanovanjski sklad, ki je v ta namen pripravil okrog 50 milijonov dinarjev, razliko za ureditev poslovnih lokalov pa bodo prispevali interesenti.

Precej teže je dobiti izvajalca gradbenih del. Investitor hoče, da bi dela prevzelo sposobno gradbeno podjetje, s katerim je možno skleniti pogodbo za vsa gradbena in obrtniška dela. Ta način je zanj tudi najboljši, ker mu gradbeno podjetje izroči ključe urejenih in takoj uporabnih stavb. To, kar hoče občina, pa, kot kaže, podjetjem ne ustreza preveč. Le-ta se boje, da se bodo po prevzemu gradbenih del oz. po podpisu ustrezne pogodbe vse storitve z materialom vred podražile. Zato doslej ustrezna pogodba z investitorjem še ni bila sklenjena.

TREBNJE: danes seja občinske skupščine

Na današnji 7. skupni seji obeh zborov skupščine trebanjske občine obravnavajo predlog sklepa o določitvi vplivnih območij v občini in o rokih za izdelavo urbanističnih projektov, poročilo občinskega sodišča, poročilo sodnika za prekrške ter poročilo oddelka za medobčinske inšpekcijske službe. V obravnavi je tudi program dela svetov pri skupščini ter več drugih zadev.

»REMONT« na Mirni: precej nad planom

Gradbeno podjetje »Remont« na Mirni je minulo leto dobro gospodarilo, zato tudi uspehi niso izostali. Letni plan je preseglo za 22 milijonov dinarjev oziroma za okrog 33 odstotkov in je tako med redkimi podjetji v trebanjski občini, ki so ob koncu leta 1963 imela tak spodbuden rezultat.

Spomenik na Trebelnem ni zaščiten

Spomenik v gozdu pri Trebelnem, ki je posvečen borcem Gubčeve brigade, ima sicer svoje mesto (da o pomenu ne govorimo posebej), nima pa zagotovila, da mu bo dano dolgo živeti, čeprav znajo ljudje ceniti take reči. Bojazni, da bi kdo snel spomenik ni, lahko pa bi se kaj neprimernega pripetilo okolju, ki še ni zaščiteno od oblasti. Zavedajoč se tega, razni organi spodbujajo občinsko skupščino, naj čimprej sprejme odlok o zaščiti kulturnih in zgodovinskih spomenikov. Takih spomenikov, kot je na Trebelnem (in podobnih), je v občini veliko, glede varstva pa so trenutno vsi na istem. Ker pa ima večina občin take odloke, bo morala ustrezno ukrepati tudi trebanjska občina.

Tri šole za življenje še ta mesec

V drugi polovici januarja so začele delati v Trebnjem, Mokronogu in na Trebelnem šole za življenje. Kakor v drugih občinah bodo tudi v teh krajih mladim ljudem razložili nekaj pomembnih tem, ki jih morajo poznati pred vstopom v zrelejšo fantovsko ali dekliško dobo. Zanimanje za te šole je precejšnje, slušateljem pa bodo predavali domači strokovnjaki. Občinski komite ZMS Trebnje med drugim že proučuje možnost, da bi začela letos tudi v Trebnjem delati mladinska politična šola.

NAŠ OBISK

Znanec, ki predstavlja celega moža

Ni mi bilo treba tratiti besed, da sem lahko govoril z ALFONZOM TRATARJEM, 26-letnim občinskim uslužbencem. Dobila sva se v »Grmadi«, ker sva ugotovila, da je to še najbolj primerno mesto v Trebnjem, kjer lahko opraviš zasebni ali poluradni razgovor, ne da bi moral medtem na drugem mestu naročiti turško kavo ali brizganec.

O temi, o kateri naj bi govorila, sem ga obvestil že prej, tako da mi zdaj ni bilo treba znova pojasnjevati namena najinega snidenja. Za-

čela sva brez formalnosti.

Najprej o njem kot o sekretarju občinskega komiteja ZMS!

»Naloge, ki jih imam kot novo pečeni sekretar, mi niso tuje. Še manj pa so mi tuje naloge mladine nasploh. Problemov je v naši občini toliko, da se ovijejo okrog tebe kot srobot. Perečih stvari je dovolj povsod, tako na podeželju kot v delovnih kolektivih. To terja od mene, da se bolj posvetim mladini, kot bi se ji sicer.«

»Katera področja bodo po tvojem mnenju zahtevala celega moža?«

»Vsa, ker so nedvomno vsa enako pomembna. Kar se letošnjih problemov tiče, se mi zdi najvažnejše poudariti nalogo mladine v podjetjih. Kmalu bodo začeli sprejemati statute delovnih organizacij, zato mora mladina dati prej glas od sebe. Nič manj važno se ni posvečati športnemu in kulturnemu življenju in zlasti mladinski zabavi.«

»Te vse našteto v Trebnjem, kjer živiš, zadovoljuje?«

»Ne. Poglejva samo kulturno in zabavno življenje. Vse se začne in neha v kinu, ki ga obiskujejo vsi, od najmlajših do najstarejših. Želel bi si tistih časov, ko smo bili s tem na boljšem. Po mojem bi se mogla najti sredstva za to, da bi kdo poklicno reševal ta vprašanja.«

»Ko že govoriva o Trebnjem... Kje bi lahko zdajle ali zvečer našel mladinca?«

»Bržkone v tem ali drugem lokalu, ker drugam ni kam iti. Svojih prostorov mladina nima in jih ne bo dobila prej, dokler ne bo prazna stara šola. V njej bodo potem prostori za vse organizacije in društva.«

»Kako sam preživiš dan?«

»Dopoldne sem v službi, popoldne pa imam največkrat takle urnik: študij, smučanje, gledanje televizije.«

»Še študiraš?«

»Manjka mi še en izpit na pravni fakulteti.«

»Česa si poleg tega najbolj želiš?«

»Rad bi, da bi občinska skupščina slišala prošnje mladine in ji omogočila lepše družabno življenje. Tu mislim predvsem na sredstva, brez katerih mladinska organizacija ne more obstajati.«

IVAN ZORAN

Kolektiv ŽTP Novo mesto je pogostil upokojene borce

9. januarja je aktiv Zveze združenj borcev iz železniškega transportnega podjetja Novo mesto priredil tovariško srečanje za upokojene borce NOB, ki so nekdaj delali pri železnici. Vabilu se je odzvalo 13 vabljencev, med katerimi je bilo 5 nosilcev partizanske spomenice iz leta 1941. Na prireditvi je najprej spregovoril predsednik aktiva ZZB Rudi Mraz, za njim pa še direktor ŽTP Novo mesto Tone Rolih. Oba sta obudila spomin na dni revolucije, v kateri so železničarji opravili mnogo drznih nalog in odigrali pomembno vlogo. Spomnili so se tudi dni povojne graditve, zlasti časa neposredno po osvoboditvi, ko so bile proge uničene, vagoni, lokomotive in železniške stavbe ter naprave pa večidel razbite.

Vsakemu vabljencu so nato izročili album fotografskih dokumentov iz revolucije ter vsem skupaj zaželeli, da bi v zasluženem pokoju dočakali še veliko let in ostali v tesnem stiku s kolektivom, v katerem so nekdaj delali. V imenu pogoščenih se je zahvalil Gustav Jazbinšek. Poudaril je, da so upokojeni borci prijetno presenečeni sprejeli vabilo, ki dokazuje, da jih v kolektivu še niso pozabili. Takšna srečanja, ki naj bi jih bilo v naših kolektivih kar največ, bodo pripomogla, je menil tovariš Jazbinšek, da bodo mnogi zdaj že beležni borci še ostali v stiku z življenjem in našim socialističnim razvojem. Takšno pozornost zaslužijo, saj so polagali prve temelje za novo stavbo socializma v dneh, ko je bilo najteže. Topla beseda in zavest, da te niso pozabili, pomaga človeku čez marsikatero oviro zlasti v starosti.

Po uvodnem delu se je srečanje nadaljevalo ob kozarcu vina in prigrizku, udeleženci pa so obujali spomine na preteklost, ki je bila polna trdih preizkušenj.

Svojevrstno reklamo so si omislili v tovarni šivalnih strojev na Mirni. V ta namen so prepleskali zunanje podstrešno ostenje manjšega gospodarskega poslopja blizu priključka avtomobilske ceste v Trebnjem. Vsakomur, ki se pripelje po avtomobilski cesti, je takoj jasno, da mora do Mirne v TŠS potovati še 7,5 km. Ali je taka reklama učinkovita? Nedvomno je, ker če že drugega ne doseže, vsaj pove, da imajo tudi v trebanjski občini podjetje, ki slovi po kvalitetnih izdelkih širom po domovini

Združiti preventivno dejavnost obeh občin

V soboto je v Kočevju zasedal odbor za zdravstveno zavarovanje in finance skupnosti socialnega zavarovanja delavcev občin Kočevje in Ribnica. Pogovorili so se o programu zdravstvenega varstva, o finančnem načrtu sklada komunalne skupnosti ter o sklepanju pogodb z zdravstvenimi zavodi.

Letos bo treba posvetiti kar največjo skrb preventivnim zdravstvenim ukrepom. O tem je odbor razpravljal že na eni prejšnjih sej, na kateri so bili tudi predstavniki svetov za zdravstvo obeh občinskih skupščin in predstavniki svetov zdravstvenih domov. Ugotovili so, da bi bila nujno potrebna temeljita analiza zdravstvenega stanja ljudi, brez česar si težko zamišljamo uspešne preventivne ukrepe. To in vrsta drugih problemov v zdravstvu narekuje ustanovitev zdravstvenega centra za obe občini. Le-ta bi lahko zbiral podatke o zdravstvenem stanju in tovrstne analize, kar vse bi služilo za uspešne intervencije zdravstvene službe.

Drugo, kar v precejšnji meri zavira preventivno dejavnost, je pomanjkanje denarja. V Kočevju je bilo pred leti okrog dvesto zdravstvenih predavanj s prikazovanjem poučnih zdravstvenih filmov, lansko leto pa so jih planirali dvanajst, pa še za to je zmanjkalo denarja!

Da bi napravili temu konec in čim bolj razširili preventivno dejavnost (s čimer bi se seveda zmanjšalo število kurativnih ukrepov), je odbor za zdravstveno zavarovanje in finance predlagal, da bi se združila vsa preventivna dejavnost v obeh občinah, le da bi bilo treba potem določiti, kako naj bi to financirali obe občinski skupščini in skupnost socialnega zavarovanja. Potrebno bi tudi bilo enotno evidentiranje in ugotavljanje preventivne dejavnosti.

Da zdravstveno stanje ljudi na tem področju ni najbolj rožnato, kaže tudi podatek, da je za letos planiranih pri skupnosti 54 milijonov dinarjev izgube. Lani je bilo v kočevski občini le 13 milijonov dinarjev deficita, ki ga bodo pokrili iz rezerv. Izdatki na enega zavarovanca znašajo precej več, kot je republiško povprečje, predvsem v občini Kočevje, medtem ko je podružnica v Ribnici preteklo leto zaključila s prebitkom.

Odbor je predlagal tudi, naj se čimprej analizira vprašanje invalidov in invalidne mladine.

Pogodbe med zdravstvenimi zavodi in skupnostjo socialnega zavarovanja morajo biti hitreje sklenjene, kakor so bile lani, programi zdravstvenih zavodov pa naj bi bili v skladu z zmogljivostjo zdravstvene službe in možnostmi financiranja skupnosti.

Na seji so razpravljali tudi o dnevnicah za bolnike, ki morajo na specialistične preglede, ter o opremi novorojenčkov. Predlagali so, da bi bilo dobro oboje zvišati.

Več članov odbora je opozorilo tudi na nepotrebnost specialističnih pregledov, saj bi marsikaj lahko opravili v osnovnih zdravstvenih organizacijah. Čestokrat sami specialisti na polikliniki naročajo preglede, čeprav so nepotrebni, za kar komunalni zavodi potem plačujejo težke milijone! (fg)

Ohranimo dragoceno gradivo iz NOB!

Na občnem zboru mestne organizacije ZROP, ki je bil prejšnji torek, so ugotovili, da delo organizacije v preteklem obdobju ni bilo v celoti uspešno. Lani so bile povsem nova oblika dela vaje na terenu, letos pa bodo poleg vaj organizirali več predavanj za pripadnike civilne zaščite, ustanovili svojo strelsko sekcijo in strokovno knjižnico.

Kočevska je med NOB igrala pomembno vlogo in marsikaj je, kar bi bilo treba ohraniti kot spomin na dni osvobodilnega gibanja. Organizacija ZROP se je zavzela, naj bi člani, ki so sodelovali v NOB, pričeli marljiveje pisati svoje spomine za časopise, revije in radio, ker bo sicer veliko bogatega gradiva utonilo v pozabo.

Veseli cestni Dedek . . .

Novomeško cestno podjetje je poslalo tudi v Kočevje svojega dedka Mraza, da bi obiskal otroke svojih uslužbencev in delavcev. To je lepo in prav; ni pa prav, da je ta dedek Mraz uprizoril s svojo Snežinko pravi maškeradni ples sredi popoldneva v kočevski kavarni ZVEZDA, verjetno pod vplivom precejšnje mere maliganov. Veliko otrok je opazovalo tega veselega »Dedka« skozi kavarniška okna in seveda so po svoje ocenjevali ta nastop pred novim letom . . .

Brez zamere: pustne prireditve so primerne za pustni čas, otroci pa si dedka Mraza vendarle predstavljajo precej drugače.

C. N.

ČIGAVA BO KNJIGARNA V KOČEVJU?

Ko se je lani kočevska knjigarna in papirnica združila z Državno založbo (dotlej je bila pri Trgopometu), je DZS obljubila, da bo v prostorih prejšnjega tapetništva uredila za knjigarno boljše prostore, vendar doslej s tem ni še nič. Ker se DZS še ni odločila, kako misli, so na seji sveta za blagovni promet sklenili pozvati zastopnike DZS, Cankarjeve založbe in Mladinske knjige, naj se odločijo, kdo bo za knjigarno uredil prostore, sicer bodo za knjigarno predvideni lokal porabili v druge namene.

Gostilne zasebnikom

Na zadnji seji sveta za blagovni promet, gostinstvo in turizem v Kočevju so razpravljali o gostilnah v Stari cerkvi (Pri kolodvoru), na Rudniku (Rudar) in v Livoldu, ki so sedaj v družbenem sektorju. Sklenili so, da je najbolje oddati jih zasebnikom. Kdor bo lokal prevzel, ga bo moral seveda primerno urediti in skrbeti za dobre gostinske usluge.

Zaključek politične šole za mladince

V soboto se je v Kočevju končala mladinska politična šola, ki se je pričela 20. novembra lani. Šolo, ki jo je organiziral občinski komite ZMS v sodelovanju z delavsko univerzo, je od 30 vpisanih mladincev končalo 20. Namen šole je bil idejno okrepiti vodstva Zveze mladine v komuni. Slušatelji so se seznanili predvsem s problemi in nalogami mladine v gospodarstvu in šolstvu ter z nalogami ostalih družbeno-političnih organizacij v komuni. Razen tega so poslušali predavanja o statutih delovnih organizacij, o religiji itd. Predavali so tudi družbeno-politični delavci v komuni.

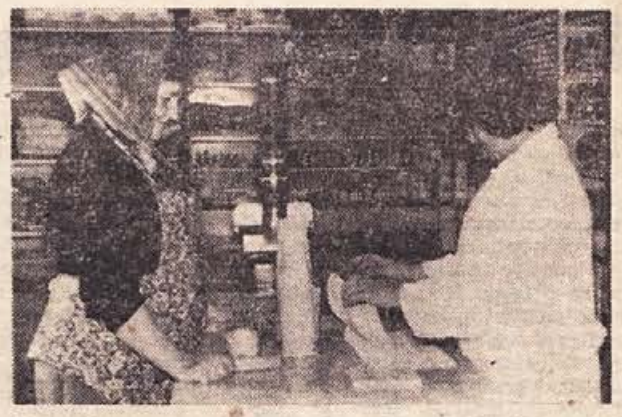

V sodobno urejeni prodajalni v Banji loki, ki spada pod »Trgopromet« iz Kočevja, smo naleteli na Ančko Opačič, ko je kupovala, stregla pa ji je Božica Žagar. Prodajalna deluje na območju 15 vasi okoliških, kjer je večinoma starejšim prebivalcem glavni vir dohodkov preživnina in gozd. Prodajalna je naredila lani za 22 milijonov dinarjev prometa.

Slabo spričevalo za Staro cerkev

oziroma za njene prebivalce, ki bi radi vodovod, poti, stanovanja in še kaj, pa se nič prida ne zmenijo za svoje samoupravljanje

Od 820 volivcev na področju Stare cerkve pri Kočevju se je nedavnega zbora volivcev udeležilo namreč le 48 ljudi, od tega ena sama ženska! Ljudje iz teh vasi so v glavnem zaposleni na KGP in Inlesu. Med zaposlenimi je skoraj polovica žensk. Tako slab obisk zbora volivcev je zaskrbljujoč in kaže nezanimanje ljudi za urejevanje njihovih lastnih potreb, o čemer bi krajevna organizacija SZDL morala malo razmisliti. Zbor volivcev je ljudska tribuna, na kateri bi morala biti večina volivcev.

Po daljšem, vsekakor predolgem poročilu se je težko razvila razprava. Led je prebil zastopnik občinske skupščine inž. Šaubah, nato pa smo slišali nekaj krepkih, živih resnic. Ljudje so opozorili, da se v stanovanjske sklade v mestu preveč vlaga, čeprav so stanovanja tudi v predmestju potrebna. Osem novih stanovanj na Mlaki je premalo. Opozorili so tudi na težave prosvetnih delavcev, ki žive v neprimernih stanovanjih, brez vode, čeprav imamo vodovod.

Premalo je poskrbljeno za otroke, ki so večinoma prepuščeni cesti, to pa ob vrtcu, ki dela le z 20-odstotno zmogljivostjo! To se precej pozna tudi na zdravju otrok, še bolj pa na njihovi vzgoji. Rdeči križ in društvo prijateljev mladine sta pri tem brez moči, ker ni sredstev. Ljudje večkrat opozarjajo na te stvari, vendar vse kmalu utone v pozabo.

Tudi pri zboljšavi električne napeljave smo zadnji, ceste, ki povezujejo naselja, pa so kot preorane njive. Skoraj povsod imajo težave z vodo. Že leta se zdi, da se to vprašanje načenja le ob volitvah. Ureditev teh problemov seveda ni le stvar občine in KGP ampak vseh podjetij, kjer so prebivalci teh vasi zaposleni.

Premalo pa so govorili o krajevni skupnosti v Stari cerkvi. Večina ljudi meni, da dosedanji krajevni odbor ni izpolnil pričakovanj, če pa naj bo krajevna skupnost le naslednik krajevnega odbora in naj enako nadaljuje z delom, ni potrebna. Se pravi, da bi morala poprijeti delo čisto na drugem koncu! Ustanavljanje kakršnih koli servisov pri nas bi bilo nesmiselno, ker smo blizu Kočevja. Drugo je seveda vprašanje financiranja krajevnih skupnosti, saj je v občinskem proračunu namenjenih za te stvari bore malo sredstev!

C. Novak

50 slušateljev večerne politične šole

Prejšnji teden sta se v kočevski občini pričela dva oddelka večerne politične šole: 16. januarja v Kočevski Reki, naslednji dan pa še v Kočevju. Vsak oddelek ima po 25 slušateljev. Šola bo trajala tri mesece, to je 108 učnih ur, predavanja pa so dvakrat na teden. Večerna politična šola je namenjena članom Zveze komunistov v gospodarstvu in temu je prilagojen tudi program.

Kaj je novega v Predgradu

- **Na nedavnem zboru** volivcev v Predgradu, ki se ga je v imenu skupščine kočevske občine udeležil tudi Miro Heglar, so obravnavali družbeni plan za leto 1964, ustanovitev krajevne skupnosti, kmetijstvo in drugo. Živahne so bile razne gospodarske razprave.
- **V Blaževčih na Hrvaškem** že več let ni bilo splava na Kolpi. Te dni ga spet delajo in bo v kratkem sposoben za prevoz po Kolpi.
- **Pionirji v Predgradu** so si to zimo naredili skakalnico in izvedli tekmovanje v skokih. Najboljši Peter Koprivc z 10 metri, Miha Majerle z 8 m, Pavel Šterk s 7 m in Peter Štefanc s 6 m.
- **Več vasi ob Kolpi je bilo** nedavno dva dni brez elektrike, ker je prišlo do okvare. Tudi javne luči v Predgradu so (tri) ugasnile. Namesto da bi tamkašnji električar popravljal napake, so ga poslali kasirat po drugih vaseh. Prizadeti občani menijo, naj bi električar delal tako kot prej.

J. Š.

Matični urad Kočevje

Od 18. do 25. januarja so rodile: v Kočevju: Stefanija Lukežič, učiteljica iz Koprivnika — Zoro; v Ljubljani: Angela Šepec iz Konce vasi — Tanjo, Marija Treven iz Mlake pri Kočevju — dečka, Jožica Krese, uslužbenka iz Dolge vasi — Andreja.

Poročila sta se: Vincencij Mavrovič, avtomehanik iz Osilnice, in Marica Sertič, uslužbenka iz Zagreba.

Umrla je: Marjana Kregulj, gospodinja iz Kočevja — Rudnik, 51 let.

LOŽINE: gasilski dom gradijo

Ložine so tri vasice v kotlini med Kočevjem in Dolenjo vasjo. Prebivalci vasi so sklenili zgraditi gasilski dom. Lansko leto so napravili že okrog 2.200 prostovoljnih delovnih ur in prispevali nekaj lesa, nekaj pa Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje. Za dograditev doma bi potrebovali vsaj še milijon din. Gasilski dom ne bi služil le gasilcem, temveč tudi mladini in vsem ostalim za sestajanje, ker drugega prostora nimajo.

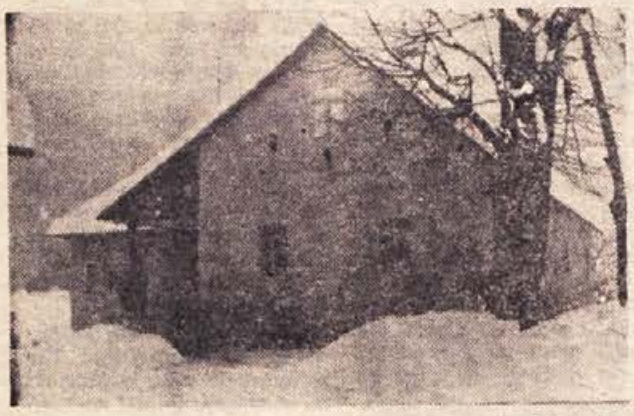

Dom v Dolgi vasi je plod skupnega prizadevanja prebivalcev. Končno so tudi v tem kraju dobili prostor, kjer bodo najrazličnejše prireditve, pa tudi krajevnim organizacijam in društvom poslej ne bo treba skrbeti, kje se bodo sestajali na sestankih.

Zakaj turizem v Kostelu šepa?

Krajevna organizacija Socialistične zveze v Banji Loki namerava razpravljati o trgovini in gostinstvu na tamkajšnjem področju. K takšni razpravi spodbuja dejstvo, da zlasti gostinstvo močno zaostaja za potrebami. V prelepi kotiček ob Kolpi zelo radi zahajajo na počitek domači in tuji turisti. Tam se naužijejo svežega zraka, se okopljejo v topli Kolpi in uživajo ob pogledu na lepo okolico. Toda našteto še ni dovolj, kajti gost poleg naravnih lepot potrebuje tudi hrano.

Zlasti poleti je turistični dom na Kostelu deležen velikega obiska. Mnogi obiskovalci, ki jih lepo okolje sicer navduši, so razočarani nad tem, da lahko v tej turistični postojanki dobe le tople in hladne pijače ter nekaj konzerv. Gostu je treba nuditi veliko več. Za zgled lahko služi bližnje gostišče Cetinski v Novih selih, kjer postrežejo z mnogimi specialitetami in z dobro kuhinjo.

Krajevna organizacija Socialistične zveze je torej le upravičena razpravljati o tem. V turističnem domu na Kostelu je urejena kuhinja, kjer bi se dalo pripraviti marsikaj. Ponudimo torej gostu jedačo, po kateri povprašuje. Trgovska mreža v obkolpskem predelu pa se bo morala na vsako turistično sezono pripravljati s primerno zalogo galanterijskega blaga, spominkov, razglednic in podobnega, kar turisti potrebujejo in po čemer povpraševajo.

KOČEVSKE NOVICE

Še povečati število vlagateljev!

Pri Komunalni banki v Kočevju je imelo ob koncu leta 2.054 otrok naloženih 31 milijonov 428 tisoč din, ostalih vlagateljev pa je bilo 2.378 z 227 milijoni 59 tisoč dinarji. Od tega je bilo 319 vezanih vlog s 53.347 tisoč dinarji.

Največ vezanih vlog se je pojavilo lani, ko je bilo uvedeno zavarovanje vlagateljev in nagradno žrebanje, ki je trikrat letno. Vlagatelji, ki imajo na hranilni knjižici vezanih nad 25.000 din, so zavarovani za primer nezgode z 200.000 din, za primer smrti pa s 100.000 din. Ugodnost je tudi v tem, da se vloga, ki je vezana na daljše obdobje, obrestuje do 8%. KB Kočevje bo letos skušala število mladih vlagateljev še povečati, predvsem v oddaljenih krajih.

KRAJEVNA SKUPNOST V NOVIH PROSTORIH

Pred kratkim se je uprava krajevne skupnosti Kočevje-mesto preselila v lepše in boljše prostore, ki so si jih uredili v stari pošti, katero jim je odstopila v upravljanje občina. Stanovanjska skupnost je bila doslej v občinski stavbi v tretjem nadstropju, kar je bilo številnim strankam precej od rok. V spodnjih prostorih stare pošte bodo uredili še prostor za krpalnico in zbiralnico za kemično čiščenje, prostor za servis za pomoč hišnim svetom, manjšo dvorano za sestanke in prostor za lovce.

Od vseh servisov kočevske stanovanjske skupnosti je imel lani največ dela servis za vzdrževanje hiš, saj so do proslave Kočevskega zbora uredili večino fasad v mestu. V sklopu tega servisa so še mizarji, ključavničarji, popravljalnica koles ipd., žaganje drv in prevozništvo. Šolska restavracija »Metka« skrbi za prehrano šolskih in predšolskih otrok ter za tople malice za nekatere kolektive. V nekdanji mlekarni imajo pralnico in kopališče. Gospodinjam tudi izposojajo različne kuhinjske aparate, v prihodnje pa nameravajo organizirati predavanja o zdravi prehrani, o uporabljanju različnih gospodinjskih strojev itd.

Krajevna skupnost upravlja tudi tržnico, za katero le malokdo ve, kaj naj bi z njo počeli. Na občini prav sedaj tuhtajo, kaj bi dali vanjo, vendar se je težko odločiti za eno številnih variant.

Okrog 120 predšolskih otrok preživi čas, ko so starši v službi, v otroškem vrtcu, ki ima tri enote: Kekca, Čebelico in Jurčka. Starši prispevajo za varstveno-vzgojno oskrbo in malico po 1500 din na mesec, kosilo pa plačajo posebej. Vsi trije vrtci bi seveda lahko sprejeli še več otrok.

Lansko leto so skušali ustanoviti tudi jasli za otroke do dveh let starosti. V Kočevju je precej mamic, ki med službo nosijo dojenčke k zasebnim pestunjam, zato morda tudi ni bil tak odziv, ko je stanovanjska skupnost snovala jasli. Ljudje tej novi ustanovi morda tudi ne zaupajo preveč. Na krajevni skupnosti pravijo, da bodo letos le ustanovili jasli in pričeli najprej z manj otroki, potem pa se jih bo prav gotovo nabralo več. Jasli pa so, to si lahko priznamo, v Kočevju že nujno potrebne.

(vec)

O letošnjem kmetijstvu v ribniški občini

Zapiski s seje sveta za kmetijstvo in gozdarstvo v Ribnici

Zadnje seje sveta za kmetijstvo in gozdarstvo občinske skupščine Ribnica so se udeležili tudi predstavniki okrajne skupščine Ljubljana, predstavniki gospodarske zbornice, predstavniki KZ Ribnica in Loški potok, kmetijski strokovnjaki in predsednik komisije za pridobivanje zemljišč pri občinski skupščini. Razpravljali so o problematiki kmetijstva v komuni ter o nalogah na področju kmetijstva v tem letu.

Ribniška občina je značilno kmetijska, vendar bi bilo treba za razvoj te panoge storiti še marsikaj. Pri hitrejšem podružbljanju kmetijske proizvodnje bi bilo treba upoštevati predvsem konfiguracijo tal in različne tržne pogoje. Predsednik komisije za pridobivanje zemljišč je podrobno poročal o zemljiščih, ki pridejo v poštev za družbeno proizvodnjo. Izdelali so tudi skico zemljišč v komuni, iz katere je razvidno, da je doslej arondiranih okrog 400 ha površin, približno toliko pa bi jih lahko arondirali, če bi jih prej meliorirali. Močvirnatega in poplavljenega zemljišča je okrog 1200 ha; ta zemlja je za kakršnokoli višjo proizvodnjo nerentabilna. Kraških in višinskih zemljišč pa je okrog 500 ha, kar skupaj s pašniki in senožetmi (3000 ha) predstavlja značilno kakovost zemlje v komuni. Ta zemlja za obdelavo s stroji seveda ne pride v poštev.

Kako se bo odvijalo kmetijstvo v letošnjem letu? Potrebno bi bilo določiti zemljišča, ki naj bi jih zajela družbena proizvodnja, to pa so področja okrog Dolenje vasi, Prigorice in Gorenje vasi proti Bregu in Brežam. Za proizvodnjo na ostalih področjih, od Loškega potoka do zamočvirjenih krajev okrog Sodražice, Slemen, Poljan, Lazov, Dan, Rakitnice itd., bo občina stimulirala kmete. Odhajanje ljudi s kmetij bodo skušali zajeziti z bolj elastično davčno politiko, ko se bodo v določenih primerih davki celo znižali.

Letos nameravajo v občini (Gorenja vas, Dolenja vas) arondirati okrog 90 hektarov zemljišč. To so ozke in dolge njive, kjer že maje med posameznimi parcelami precej nanesejo. Arondacija v bistvu ne bo povzročala posebnih socialnih problemov, precej dela bo s številnimi lastniki, saj ima ta zemlja okrog 300 lastnikov.

ZADRUGI SE ZDRUŽITA

V občini sta dve kmetijski zadrugi, v Ribnici in Loškem potoku. Ko so govorili o programu dela v tem letu, so ugotovili, da je najbolje, če se obe KZ združita, saj zadruga v Loškem potoku ne bo kos številnim nalogam v kmetijstvu. Ima le okrog 45 milijonov din prometa, njenih pet milijonov din dohodka pa ne zadošča za kritje prejemkov zaposlenih. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo je sklenil priporočiti skupščini, naj razpravlja o združitvi obeh zadrug.

Ribniška zadruga ima 545 milijonov prometa, predvidena izguba pa znaša štiri milijone. Plan investicij je 56 milijonov. (Izguba nastane zaradi posestva). Če pa bi zadruga oddala lastno proizvodnjo (KGP ali Agrokombinatu Ljubljana), bi imela okrog 430 milijonov prometa in bi bila rentabilna. Organizirala bi načrten odkup in pospeševala izdelovanje ribniške značilnosti — suhe robe. Tako bi se lahko bolj posvetila napredku kmetijstva.

SKLAD ZA ODŠKODNINE

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo je menil, da bi morali ustanoviti sklad za preživnine lastnikom, ki so oddali kmetijske in gozdne površine. Sredstva bi prišla v

REŠETO

sklad deloma od neobveznega dela občinskih doklad, od gozdarstva in s prispevki močnejših gospodarskih organizacij itd.

Z arondacijo zemljišč se toliko ne pojavljajo socialni problemi, ampak presežek delavcev. Ker v občini ni toliko prostih delovnih mest, bi morali vzporedno s podružbljanjem zemlje skrbeti za zaposlitev teh ljudi.

Skupno z nekaterimi dohodki iz prejšnjih let bo ostalo v gozdnem skladu letos okrog 77 in pol milijona din (z odbitkom 22,5 milijona za medobčinski gozdni sklad občin Kočevje, Ribnica, Ljubljana-Vič-Rudnik in Grosuplje). Od tega bodo porabili za obnovo gozdov 1,5 milijona, za nego 3,2 milij., za varstvo gozdov 1,3 milijona, za gradnjo novih gozdnih cest 15 milijonov, za cestarsko službo in drugo 13 milijonov ter za vzdrževanje in rekonstrukcijo cest 10 milijonov. Letos bodo v Ribnici na starih temeljih zadružnega doma pričeli graditi gozdarski dom (25 milijonov). 2,7 milijona bo šlo za odkazovanje, ostalo pa za projekte in funkcionalne izdatke. S sredstvi iz medobčinskega gozdnega sklada bodo gradili gozdno cesto v Loškem potoku.

Kmalu potem, ko so zaprli zasebne žage venecijanke, so morali za potrebe kmečkih gospodarstev odpreti v okviru Inlesa dve žagi. Ker nista na pravem kraju, reza je pa draga, se ljudje razburjajo in želijo — to so izrazili na številnih zborih volivcev — naj odpro žage drugje. Svet za kmet. in gozdarstvo je sklenil izposlovati dovoljenje, da odpro tiste žage, ki so za potrošnike bližje in cenejše. Tako naj bi pod pokroviteljstvom Komunale odprli žago v Žlebiču, za spodnji konec doline pa še ni odločeno.

ŽOLČNOST NA RAČUN VETERINARJEV

Na svetu za kmetijstvo in gozdarstvo so sklenili enkrat za vselej napraviti red v veterinarski in oplemenjevalni službi. Ljudje se zaradi nevestnega poslovanja veliko pritožujejo, o tem stalno razpravljajo svet in samoupravni organi veterinarske ambulante, vendar vse zaman. Ljudje npr. ob določenem času čakajo oplemenjevalca, njega pa od nikoder. Ni čudno, če si ljudje v precej primerih pomagajo s šušmarji ali s strokovnjaki iz sosednjih občin. Vsekakor pa bi bil že čas, da se to uredi, sicer bodo — tako pravijo odgovorni predstavniki — poiskali druge strokovnjake . . .

(fg)

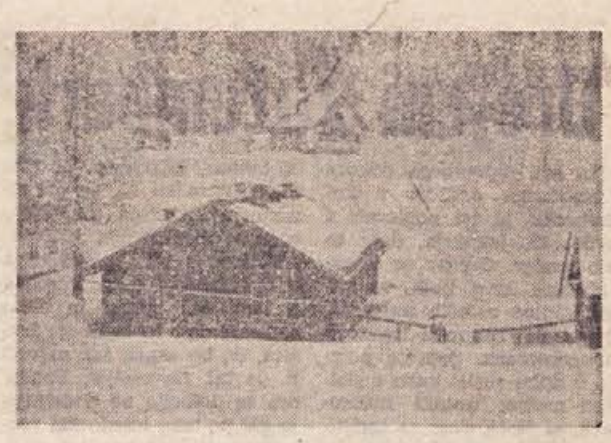

Jelenov žleb v letošnji zimi

VEDNO VEČ ZELENIC

Turistično društvo Ribnica uspešno skrbi za lepo podobo trga. Lani so uredili vrsto parkov, nasadov in zelenic, letos pa bodo s tem še nadaljevali. Na asfaltiranih pločnikih bodo uredili zelene pasove, do kraja uredili zelenice v gradu in posadili še več okrasnih rastlin. Pri olepšanju Ribnice ima velike zasluge tudi Komunala; posebno lepo je Komunala uredila svoj bencinski servis pri Žlebiču, kjer se je skalnata pokrajina spremenila v čudovit cvetličen nasad, vreden pozornosti.

Poskrbeli bodo še, da bodo napisi nad trgovinami čim lepši, da bo čimveč reklamnih tabel, na vidnih krajih pa bodo tudi z napisi opozarjali, kaj si je vredno v Ribnici ogledati (npr. grad, muzej, kavarno itd.). Več bo reklamnih tabel ob cesti, kjer bodo tudi posadili več skupin različnega drevja, kar bo poživljalo pokrajino.

Ribniški gostinci pravijo:

Letos restavracija, v prihodnosti hotel

Ribniški gostinci in še marsikdo drug resignirano ugotavlja: »Cesta nas je prehitela, čeprav smo si jo tako želeli, jo pričakovali in vedeli, da pride!« Res je, cesta je gostince prehitela; številni turisti, ki jih je radovednost prignala v doslej težko dostopni predel Dolenjske, so spoznali, kako majhne so gostinske zmogljivosti v Ribnici. Nič čudnega, saj je bilo po vojni v gostinstvo vloženega tako malo, da sploh ni vredno besede. Drugod so bile potrebe večje, za to pa — tako se je zdelo — je še dovolj časa.

Prvič po vojni je občina lani investirala v gostinstvo večji znesek — 22 milijonov za gradnjo restavracije. Nova restavracija bo le deloma rešila gostinstvo iz velikih težav. Vsi lokali so slabi, neurejeni, postrežba slaba, nezadostna niti za domače potrebe. Od strežnega osebja (razen šefov obratov in kuharic) nima nihče ustrezne gostinske šole, kar gotovo ni v korist sodobnemu gostinstvu. Strežno osebje je doslej prihajalo le s kmetov, brez potrebne izobrazbe, brez znanja jezikov . . .

Letos — tako kaže — se bo v Ribnici le premaknilo. Do 1. maja bo preurejena gostilna Pri Cenetu, restavracija pa bo po pogodbi končana do junija. Upajo, da turistična sezona ne bo stekla prej, kajti restavracija je v precejšnji meri namenjena tudi nji. V novi restavraciji, ki bo sodobno opremljena, bodo skušali zagotoviti kulturno postrežbo, tako da se bo gost res prijetno počutil. Poskrbeli bodo tudi, da bo nekaj ljudi znalo tuje jezike, saj prihaja v naše kraje vedno več tujcev. Za novo restavracijo bodo morda nabavili tudi glasbeno skrinjo.

Kavarna, ki je bila odprta lani septembra, je še vedno večji del dneva zaprta, ker se je za nekaj »kofetov« ne splača imeti odprte vse dopoldne in popoldne. Morda je to res, verjetno pa je podjetje zanjo naredilo tudi premalo reklame. Na več načinov bi jo lahko izkoristili (o čemer tudi sedaj premišljajo). Čez poletje pa bo vsekakor središče »gostinskega življenja« v Ribnici kavarna. Kupili bodo več vrtnih garnitur, poskrbeli za glasbo ob sobotah in nedeljah, tako da bo v teh dneh lahko na odru letnega gledališča vedno ples in — Ribnica bo vedno živahna.

Z restavracijo bo zaključena prva faza gradnje gostinskega centra v trgu. V drugi fazi bodo preuredili gornje prostore sedanjega Ribničana (tujske sobe), tretji pa pride na vrsto hotel, ki naj bi stal za restavracijo blizu novih stolpičev. Po drugi varianti, za katero je napravil idejni projekt inž. Tavčar, restavrator ribniškega gradu, naj bi bil hotel na grajskih tleh in zgrajen v »grajskem stilu«. Težko je reči, katera teh variant je bolj posrečena. Po mnenju nekaterih je za hotel najlepši prostor v gradu, poleg letnega gledališča. Vsekakor je do tedaj, ko naj bi ga gradili, še dovolj časa za premislek — da bi hotel le čimprej bil.

(fg)

Sprehod v zimskih dneh po Grčaricah

Letošnja zima je še kar znosna — pravijo ljudje. To se vidi tudi po tem, da delavci pri gozdnem obratu Grčarice lahko delajo v gozdu. Tudi delovišče v Jelenovem žlebu ni osamljeno, čeprav je drevje odeto z ivjem.

*

Vaščani se v Grčaricah sprašujejo, kaj je s potujočim kinom, ki ga predvaja po vaseh delavska univerza iz Ribnice. Vsako leto pride nekajkrat na ogled — toliko da ljudi razvadi — potem pa spet nič. Želeti bi bilo, da bi delavska univerza kaj kmalu spet začela redno predvajati filme.

*

Šolske počitnice so se začele in s tem je prenehal voziti edini avtobus za šolarje na progi Grčarice—Ribnica. Ljudje so že tako in tako precej oddaljeni od večjih središč, sedaj, v zimskem času, pa se ta razdalja še poveča.

Da pa vaščani le niso popolnoma odrezani od sveta, pove tale podatek: leta 1959 je bilo v Grčaricah 14 koles, 5 mopedov, 2 motorja in 17 radijskih sprejemnikov. Sedaj je v vasi 51 radijskih sprejemnikov, 9 koles, 14 mopedov, 9 motorjev, 3 televizorji in 2 osebna avtomobila. — Če pomislimo, da je vasica Grčarice majhna — šteje komaj 48 hiš — je to že precejšen napredek, saj so ljudje odvisni samo od zaslužka svojih rok.

Norbert Černe

„Kaj smo mi v drugi občini?"

Tako so se dokaj upravičen spraševali prebivalci Dolenje vasi, ko so na zboru volivcev obravnavali občinski družbeni plan. V nobenem poročilu o družbenem planu področje južno od Ribnice ni bilo omenjeno, razen tam, kjer je v poglavju o razvoju kmetijstva rečeno, da so na področju Dolenje vasi možnosti za arondacijo in večjo kmetijsko proizvodnjo.

Nič bi ne bilo hudega, če bi se to ne dogajalo leto za letom, tako da ljudje skoraj že vnaprej vedo, kako bo zbor volivcev potekal; vedo tudi svoje pripombe, ki so iz leta v leto iste: trgovina, kulturni dom, ureditev kanalizacije po vasi itd.

Kar žalostno je bilo poslušati posamezne poročevalce, ki so, ko so brali poročila, govorili: »Tu ni nič, morda bo o nas kaj v tem odstavku . . .« Ljudje so se muzali, potem pa skočili: »Kaj smo pa mi, smo mar v drugi občini?«

Za kaj gre? O trgovini govorijo že vrsto let. Na tem področju je le ena, pa še ta je slabo urejena. Trgovsko podjetje je že večkrat obljubilo, da bo trgovino uredilo, toda s tem da so dali novega poslovodjo, menda menijo, da je dovolj. Stranke pa morajo večkrat čakati tudi po uro in še dalj, da pridejo na vrsto. Namreč čas je tudi na vasi dragocen!

Temelji kulturnega doma stoje že devet let, denarja zanj pa ni nikjer. Ljudje bi bili pripravljeni sami prispevati, le da bi dobili nekaj od občine. V letošnjem planu potreb šol je tudi 20 milijonov za gradnjo telovadnice v Dolenji vasi, toda to je le plan, o čemer poslušajo ljudje že nekaj let. Kulturni dom bi koristno služil vsemu dolenjevaškemu področju, šola pa bi dobila telovadnico in prostore za tehnični pouk in kabinete.

V Dolenji vasi so lani ljudje sami dogradili vodovod v delu vasi na hribu, veliko pa so prispevali za asfaltiranje ceste. In spet so se vprašali in na zboru volivcev tudi glasno povedali: Kaj naj vedno vse napravimo sami?! Ne bo nihče upri pogleda v južni konec občine?

Na zboru volivcev pa ugotavljamo slab obisk, nezanimanje za kakršnokoli akcijo, slabo volivno udeležbo. In vse pripisujemo vedno večji brezbrižnosti ljudi!

F. Grivec

Turistični dom NA GRMADI (887 m) nad Ortnekom vabi smučarje, lovce in druge, ki se radi spočijejo v miru in lepoti naših krajev . . .

KOPALIŠČE, GRMADA, TRAVNA GORA IN ŠE KAJ...

Ne le gostinskih, tudi turističnih kapacitet manjka v Ribnici. V sami Ribnici jih je bore malo, tako da turistu ne kaže drugega, kot da se ustavi v trgovini z ribniškimi spominki, si ogleda etnografski muzej, če je slučajno odprt, in se odpelje dalje. V neposredni bližini Ribnice je sicer Francetova jama s kočo, to pa je v glavnem vse. Ostane še Travna gora, ki je že zaslovela, Grmada nad Ortnekom, toda obe turistični postojanki je treba povečati, predvsem je treba poskrbeti za več prenočišč. Rekonstrukcija teh dveh koč je letos v načrtu, prav tako pa gradnja turistične koče pri Belih vodah v Loškem potoku. Tu naj bi bil center zimskega športa, ker so res lepa smučišča, nedaleč je pa Travna gora, kjer jih tudi ne manjka.

Travna gora se zadnje čase preusmerja v mladinski turizem, saj imajo pozimi in poleti precej otroških kolonij. Kljub temu bi potrebovali nekaj samskih sob, ki bi jih pridobili z vikend hišicami ali z manjšo rekonstrukcijo doma.

Za potrebe Ribniške doline je začelo Turistično društvo Ribnica graditi manjšo turistično postojanko na Tatinskem lazičku nad Zadoljem, od koder se ponuja najlepši razgled na dolino. Koča bi stala ob cesti Ribnica—Zadolje—Travna gora tik na robu strmine, kar bi morda njeno privlačnost še bolj povečalo. Razen turistom bo služila tudi gozdarjem, ki so prispevali del sredstev. Če bi bilo potrebno, bi kočo stalno oskrbovali.

O gradnji koče na Tatinskem lazičku so se vnemale živahne razprave. Nekateri so menili, naj bi raje zgradili kočo nad Bukovico, kjer so lepa smučišča in sankališča, vendar bi bilo treba zgraditi do nje cesto. Posebna komisija je pregledala obe lokaciji in ugotovila, da je na Tatinskem lazičku najlepši prostor.

Za rekreacijo Ribničanov pa je nujno potrebno kopališče, o katerem govorijo že vrsto let, ni pa še nič storjenega. To pa predvsem zaradi regulacije Bistrice in ker ne vedo, kod bo šla struga. Kopališče bi bilo blizu stadiona, ki bi ga tudi dokončno uredili, zgradili bife itd. Vendar — denar! Tega tudi letos ni, toda »turisti« so sklenili stvar premakniti z mrtve točke in pripraviti vsaj načrte. Potem bo pa že počasi šlo . . .

(g)

Urejeni Žužemberk turistom

Na seji upravnega odbora Turističnega društva v Žužemberku je bil pomenek v sredo, 22. januarja, dolg in zelo pester. Čeprav se je sestal ozek krog ljudi, so načeli kopico perečih zadev, ki bi morale zanimati vsakega Žužemberčana. Seja je potekla v duhu gesla: kako z lastnimi močmi urediti Žužemberk, ki je že sicer za turiste zelo vabljiv, da bi ga gostje še raje obiskovali.

Napak bi bilo očitati Turističnemu društvu Žužemberk, da ni bilo delavno in da je naredilo premalo. Lani so začeli in uspešno končali več akcij: Žužemberk je zdaj bolj snažen, kot je bil prej, obiskali so gospodarje in se dogovorili glede ureditve dvorišč in vzdrževanja pročelja hiš, uredili in ogradili so peš pot proti Loki, pogovorili so se o tem, da bi bile rože v oknih lep okras tudi za Žužemberk; turistično društvo pa bo kupilo cvetnice in jih razdelilo gospodinjam, tudi klopice bi postavili na vseh razglednih točkah v kraju, če jih ne bi prehitel sneg. Šolski otroci so na pobudo društva uredili park, še vedno pa teko pomenki o ureditvi okolja spomenika na Cvibliju. Marsikdaj so se razprave ustavljale ob ugotovitvi, da ni sredstev. Največ pikrih je bilo izrečenih na račun gostišča, ki res ni takšno, kakršnega bi bilo želeti. Povedali so, da pri direktorju gostišča pogrešajo volje za sodelovanje.

Toliko je bilo povedanega o dosedanjem delu. Pogovor o tem, kaj storiti in kako usmeriti delo turističnega društva, da bo uspeh kar največji, je bil razveseljiv. Dandanes se dotacije ne dodeljujejo več po tako imenovani »pomembnosti« društva ali organizacije, pač pa po tem, koliko je vreden program dela, ki ga je društvo pripravilo. *50 Žužemberčanov se je vpisalo v turistično društvo, samo petdeset članov pa vsega ne bo zmoglo. Če bo Žužemberk lepo urejen, če bodo turisti ugotavljali, da prebivalci mislijo nanje, bodo imeli od tega koristi vsi Žužemberčani! Turistično društvo si je zato kot prvo nalogo zastavilo turistično vzgojo prebivalcev.* Še v tej zimi bodo priredili več predavanj s filmi in diapozitivi ter prikazali, kako se turizma lotevajo druga področja, bodisi v Jugoslaviji, bodisi v zamejstvu. V dolgoročni program dela (sestavili ga bodo do konca februarja) bodo zajeli komunalno ureditev, razvijanje gostinstva, ureditev tabornega prostora na Loki, ureditev okolja spomenika na Cvibliju in razsvetljave, snago v kraju in ureditev hišnih pročelij, tujske sobe pri zasebnikih, sodelovanje z ribiško in lovsko organizacijo in še več drugih reči. 50 članov turističnega društva tako obsežnih nalog ne bo zmoglo, toda dovolj bo pobuda, ki jo bo v takšnem dolgoročnem programu dalo turistično društvo. Posamezne naloge bodo nato uresničevali iz leta v leto v okviru komunalne ureditve, v okviru sredstev, ki jih bo namenil družbeni plan za trgovino, gostinstvo itd., ter s pomočjo ostalih družbenih organizacij in organov. Podrobneje se bodo o tem pomenili na posvetu krajevnih predstavnikov, ki ga bo sklicalo turistično društvo v februarju.

Uspešen zbor ZZB Otočec in Trška gora

Odbor ZZB v Otočcu je bil veselo presenečen, ko je od kolektiva hotela Otočec prejel lepa darila za novo leto, ki jih je razdelil bolehnim in potrebnim članom organizacije. Obdarovani se prisrčno zahvaljujejo, saj so bila darila nepričakovana, zato so jih toliko bolj razveselila.

Ker sta se organizaciji ZZB Otočec in Trška gora združili, sta izvedli pred kratkim skupni občni zbor. Razpravljali so o članarini, ki se zdi nekaterim previsoka, nekateri pa so želeli pojasnil o priznavanju dvojne delovne dobe in o priznavalninah. Zastopnik občinskega odbora ZB tov. Pavlin je jasno povedal, da tistim, ki so organizirano delali za NOB do konca vojne, dvojna delovna doba pripada, tisti pa, ki so po vrnitvi iz internacije opustili sodelovanje ali šli pod zaščito, te ugodnosti ne morejo pričakovati.

Omenili so tudi podpisovanje izjav o sodelovanju v NOB, ki so v več primerih neresnične, a ker jih podpišejo vidne osebnosti, so prošnje rešene v korist prosilca in v škodo tistim, ki so v NOB res sodelovali.

Razen tega so se nekateri pritoževali, da morajo otroci borcev dolgo čakati na zaposlitev, mnogokrat dosti dlje kot otroci staršev, ki za današnjo družbeno ureditev niso nič prispevali. To res ni prav!

Velika ovira pri našem delu je prostor za sestajanje. Krajevni urad nam daje sobo za ožje seje, od časa do časa pa moramo prositi za prostor v šoli, ker je krajevna pisarna premajhna. Letos je obljubljeno, da bomo vendar začeli popravljati dvorano. Če bo to res, lahko upamo, da bo tudi v Otočcu na novo zaživelo delo organizacij, ki je bilo včasih zelo plodno.

Letos pričakujemo tudi ureditev spomenika na pokopališču, kjer je napis zelo pomankljiv, saj manjka več imen, ki bi morala biti vklesana.

Novoizvoljeni odbor bo imel mnogo dela pri odpravljanju pomanjkljivosti, posebno še, ker se včasih kažejo tudi netovariški odnosi med člani organizacije.

M. G.

Novomeški jamarji v Beceletovi jami

26. januarja je jamarski klub v Novem mestu organiziral pohod na Stari grad in Trško goro. Ob tej priložnosti so se ustavili ob Beceletovi jami v Zagradu, kjer je predsednik kluba udeležence pohoda opomnil na dogodek v septembru 1942, ko je na levem bregu Krke divjala italijanska ofenziva. Aktivisti so iskali zavetja pred sovražnikovim besom. Tudi v Beceletovi jami se je zadrževala skupina aktivistov, vendar so jo Italijani zaradi izdajstva odkrili. Misleč, da si bodo rešili življenje, so prišli iz jame vsi, razen Vinka Paderšiča, ki se ni hotel predati. Italijani pa so ujete aktiviste po nekaj dneh mučenja pobili. Mladi slavist Vinko Paderšič je streljal iz jame na sovražnika vse dotlej, dokler je imel municije, z zadnjim nabojem pa si je sam končal življenje, ker ni hotel živ priti v roke sovražniku. Zaradi svoje junaške borbe z mnogo močnejšimi italijanskimi silami je bil Vinko Paderšič-Batreja proglašen za narodnega heroja.

Ob obujanju teh spominov so novomeški jamarji sklenili, da se bo njihov klub

Narodni heroj Vinko Paderšič-Batreja

poslej imenoval po heroju Vinku Paderšiču-Batreji. Iz Beceletove jame so krenili na Stari grad, od tam pa na Trško goro, kjer so se do večera greli na toplem soncu. Pohod je uspel in so se vsi jamarji zadovoljni vrnili domov.

-dl

Soglasno: za ugodnosti obrtnikom!

Okrog 40 volivcev III. terena v Novem mestu je v ponedeljek zvečer nekaj manj kot tri ure obravnavalo osnutek statuta novomeške občine in sklepalo o osnutku družbenega plana ter proračuna za leto 1964. Zbor je vodil Rudi Pintar, v delovnem predsedstvu pa so bili še odbornik Miha Počrvina, Marica Gole in Karel Šmid. Zapisnikarica je bila Vida Kralj, overovatelj zapisnika pa Jože Plavec in Branko Križman.

Pregleden oris osnutka statuta, šestega po vrsti, je uvodoma podal član občinske komisije za statute Rudi Jereb. Podrobneje je obrazložil tista poglavja, ki neposredno interesirajo vse občane. Zlasti se je zadržal pri vprašanju krajevnih skupnosti, njihovem namenu, delu in financiranju.

Razprava o tem delu dnevnega reda je bila sila kratka in skopa, saj so volivci zastavili le tri ali štiri vprašanja. Na predlog predsedujočega je bil osnutek sprejet z dviganjem rok. Prav tako je bilo izglasovano priporočilo zbora, naj bi bila v Novem mestu samo ena krajevna skupnost.

Za spoznanje živahneje je bilo v drugem delu dnevnega reda, ko sta odbornik Miha Počrvina in Štefan Seničar poročala o izpolnjevanju nalog v preteklem letu in orisala letošnje družbene naloge. Jože Plavec je razpravljal o drobnih storitvenih dejavnostih, ki jih ni niti v mestu niti na podeželju. Dejal je, da ob širjenju obratov velikih zmogljivosti pozabljamo na usluge občanom. Na občane pa je nedvomno treba misliti in jim omogočiti, da po najkrajši poti pridejo do ustreznih uslug. Z njim se je strinjal Jože Lampret, ki je dejal, da bo možno obrtnike imeti le tedaj, če jim bomo nudili določene ugodnosti pravilna obdavčitev, možnost socialnega zavarovanja itd.). Gre za to, je povzel Lampret, da občina primerno spodbudi posameznike, ki bi hoteli voditi tako ali drugačno obrt. Nedvomno pa bo morala to vprašanje reševati tudi krajevna skupnost, o kateri bodo razpravljali na prihodnjem zboru volivcev. Rudi Pintar je predlagal, naj predloži zbor volivcev to vprašanje v obravnavo skupščini občine. Skupaj z osnutkom družbenega plana občine za leto 1964 so volivci predlog soglasno sprejeli.

Novomeška kronika

■ Bršlinčani in številni potniki, ki vsak dan prehodijo pot od železniške postaje v mesto, si morajo zaradi neznosnega smrada, ki se širi okoli smetišča, tiščati nosove. Marsikomu je že postalo slabo. Tisti, ki imajo s smetiščem opravka, naj bi vendarle nekaj ukrenili, če že ne zaradi domačinov, pa zaradi turistov, ki jih že takoj ob prihodu v naše mesto zajame val neprijetnega vonja.

■ V Čitalniški ulici teče voda iz nekaterih žlebov na ulico, proti večeru pa zmrzne in postane nevarna za hojo. Kljub temu da cesto vsak dan posipavajo s peskom, voda pesek odnaša. Ali ne bi bilo bolje popraviti žleb na Pečarjevi hiši?

■ Na lesenem mostiču, ki pelje čez Krko, je v podu 18 lukenj. Nekatere so tako velike, da lahko mimogrede zdrsne vanje človeška noga. Zvečer, ko je tema, je nevarnost še večja.

■ Za Krko je precej nevarna pot od doma Partizana do lesenega mostu. Še poleti je treba paziti, kam stopiš, na sedanji ozki zaledeneli gazi pa je toliko bolj nevarno, da se prevrneš v Krko. Prav bi bilo, da bi namestili varnostno ograjo, še preden pride do nesreče.

■ Na pokopališču bi morali ob pogrebih očistiti dovolj prostora okoli groba, ker se ne morejo pravilno zvrstiti ne pevci in ne godba, kaj šele ljudje, ki pokojnemu izkazujejo zadnjo čast. Razen tega naj bi zastavonoše bolj pazili, kadar priklanjajo zastave v zadnji pozdrav, ker mahanje z njimi nima nobenega učinka.

■ Hotel Metropol je 14. januarja zaprl svojo točilnico, ker jo preureja. V tem lokalu bodo namestili novo točilno mizo, nov pod in opremo, kar bo veljalo okoli 2 milijona dinarjev. V začetku februarja bodo dela predvidoma končana, hotel Metropol pa bo v novem lokalu odprl kletno restavracijo.

■ Na ponedeljkovem živilskem trgu ni bilo nič posebnega razen jajc, ki so bila tokrat cenejša. Dobili smo jih že po 35 din. Prodajali so še fižol po 200 din kg, slivovko po 600 din liter, kislo zelje in repo po 60 din krožnik, smetano v skodelicah po 100—120 din, mleko po 70 din liter in jabolka, katerih je bilo največ. Cenili so jih od 100—130 din kg. Razen živil so bile naprodaj umetne rože, volnene nogavice in razni okraski iz kovine in kamnov.

■ Gibanje prebivalstva: rodile so: Darinka Golobič iz Trdinove 3 a — Gregorja, Albina Potočar iz Trdinove 43 — Zdenka, Tončka Kren iz Paderšičeve 7 — Janjo, Ivanka Marinič iz Gubčeve 3 — Snežano, Francka Kek iz Šolske 6 — Franca. Poročila sta se: Franc Palčič, avtomehanik iz Trdinove 35, in Marija Verderber, kuharica iz Trdinove 3. Umrla je Rozalija Nagy, gospodinja iz Trdinove 35, stara 91 let. Ponesrečila sta se: Mitja Berger, sin uslužbenke iz Novega mesta, je pri smučanju padel in si poškodoval desno nogo; Anton Zrilič, strojnik iz Trdinove 39, je padel in si poškodoval desno roko.

SOTESKA: elektrika, telefon, trgovina in žaga

Pred kratkim je bil zbor volivcev za vasi Soteska, Drenje, Gabrje ter Gorenje in Dolenje Polje. Volivci so sprejeli osnutek občinskega statuta, razen tega pa sprejeli sklep, da se njihove vasi vključijo v krajevno skupnost Dolenjske Toplice. Občani so v razpravi marsikaj koristnega predlagali, med najpomembnejše pa je šteti obnovo električnega omrežja za okoliške vasi. Daljnovodi so ponekod tako slabi, da ogrožajo varnost prebivalcev.

Razpravljali so tudi o novi trgovini, ki jo bo v kratkem odprlo podjetje Mercator iz Ljubljane, in predlagali, naj bi namestili tudi sposobne in dobre trgovce, ker doslej potrošniki niso bili zadovoljni.

Pokazala se je potreba po telefonu za vasi Gorenje in Dolenje Polje, za oba kraja uvedba avtobusne zveze ter javna razsvetljava na Gor. Polju in na mostu v Soteski.

Občani so precej govorili tudi o žagi v Soteski, ki ima že stoletno tradicijo. Z uklnitvijo tega obrata bi kraj mnogo izgubil, zato so bili volivci s tega področja mnenja, da bi bilo treba žago obnoviti.

Razen tega so kritizirali preskrbo z mesom, ker opažajo vedno slabšo kvaliteto, in še nekatere manj pomembne stvari. Zbor volivcev je uspel, saj so občani pokazali zanimanje za vse probleme, tesnejša povezava z odborniki pa bi pripomogla k uresničitvi sprejetih sklepov.

A. V.

Nekaj vesti iz topliške kmetijske zadruge

● Jesensko setev so opravili tudi na novih površinah, ki so jih dobili z melioracijo steljnikov. Za poskus so vsejali okrog 30 ha rži.

● Odkup krompirja je v glavnem končan. Lani je zadruga odkupila od zasebnih pridelovalcev in pogodbenikov okrog 280 ton krompirja. Odkupovala bo tudi spomladi, vendar v manjših količinah.

● Na vsakih 14 dni odženo iz hlevov kmetijske zadruge določeno število dorejenih pitancev. Pred kratkim je poslala 23 pitancev v novomeško mesarijo, 9 pitancev pa tovarni mesnih izdelkov. Te dni bo prodala še 10 dorejenih pitancev.

Senca novomeških brzoturnirjev

Res je, da sodi SK Novo mesto med najboljše šahovske ekipe v naši republiki in da nekateri šahisti tudi v republiškem merilu dosegajo prav lepe uspehe. Po tem bi se dalo sklepati, da je vse v redu in prav. Pa vendar ni tako! Na brzoturnirjih se pokaže novomeški šah v povsem drugačni, temnejši luči; kar poglejmo:

Točnost nasploh ni novomeška čednost. Tudi šah ni izjema: na prste ene roke bi verjetno lahko prešteli vse brzoturnirje, ki se niso pričeli z zamudo. Zadnji se je namesto ob sedmih začel nekaj čez pol osmo uro. Prav tako pogosti so tudi prepiri. Na zadnjem brzoturnirju sta si skočila v lase dva igralca, od katerih tega prav gotovo ne bi nihče pričakoval. Vsevprek so letele besede, ki ne sodijo v šahovsko areno in marsikam drugam tudi ne. Ne čudimo se, če bomo čez deset ali petnajst let doživljali enake scene, kajti prepir so poslušali tudi šestnajstletni in osemnajstletni šahisti, ki bodo po vsej verjetnosti šli po stopinjah starejših tovarišev. Pa še ena nepravilnost je: dogovorjene partije. Ko se je v petek eden od mlajših igralcev razveselil, ker je prišel v finale, saj je njegov konkurent izgubil, je slednji povsem mirno odgovoril: »Dogovorila sva se za remi!« To je povedal glasno, da so ga vsi slišali. Vodja turnirja ni reagiral, čeprav je v pravilih jasno zapisano, da se šahista ne smeta dogovoriti za rezultat. V finale se je uvrstil šahist, ki se je z nasprotnikom zmenil za remi.

Ob takem stanju sta le dve možnosti: da se stanje na brzoturnirjih korenito spremeni ali pa da se brzoturnirji ukinejo.

-al

Gostovanje jugoslovanske kinoteke

Da bi si tudi prebivalci Novega mesta lahko ogledali filme, ki so jih predvajali pred več leti in imajo posebne kvalitete, je Zavod za kulturno dejavnost v Novem mestu povabil na gostovanje kinoteko iz Beograda.

30. IN 31. JANUARJA bo na sporedu prvi kinotečni film »UPOR V SING-SINGU« (ZDA 1930), ki ga je režiral Paul Fejos, v glavnih vlogah pa nastopajo: Heinrich George, Gustav Diessel in Dita Parlo. To je eden najpomembnejših filmov v žanru kriminalke, ki prikazuje težko življenje v zloglasni ameriški temnici Sing-Sing ter upor jetnikov.

13. in 14. FEBRUARJA bo na sporedu »FRANKENSTEIN« (ZDA, 1931). Režiser: James Whale, igrajo pa: Boris Karloff, Mae Clarke. To je do danes najboljši fantastični film, ki še vedno sugestivno vpliva na gledalce, čeprav je star nad trideset let.

Kinoteka bo v Novem mestu predvajala še naslednje filme: Divji jezdec, Vojna gangsterjev in Poštno kočijo. Kasneje pa bodo na sporedu: Severna zvezda, Prvi upornik, Morski orel, Vampir, Notredamski zvonar (1939), Najboljša pesem, Duh gre na zapad, King-King, Mesto brez zakona, Sejkov sin, Plavi angel, Haidi in še nekateri drugi.

Obiskovalce kina obveščamo, da bo cena vstopnic za kinoteko ista kot za ostale filme, vsak film pa bo na programu le dva dni. Vstopnice bodo naprodaj že dan pred predstavo. Večina kinotečnih filmov je brez tednika ali kratkega filma, zato prosimo gledalce, naj prihajajo k predstavam točno, da ne bodo motili ostalih gledalcev.

Sf

Dva zanimiva večera zapored v Topliški dolini

Pred nedavnim so bili zbori volivcev v Dol. Toplicah, na Uršnih selih, v Podturnu, Poljanah, Podhosti in Sotesti, kjer so občani razpravljali o občinskem statutu in statutu krajevne skupnosti. Oba so volivci potrdili, zatem pa so govorili tudi o drugih za posamezne kraje perečih problemih.

Posebno živahno je bilo na zboru v Dol. Toplicah, kjer so se volivci zbrali kar dva zaporedna večera. Na prvem sestanku so predelali oba statuta, na drugem pa je odbornik Zvone Perc poročal o kmetijstvu, gospodarstvu, prosveti, socialnem skrbstvu, obrtništvu in drugem, kar je občane zanimalo. Zatem so ljudje opozorili na vrsto pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba odpraviti. Povedali so, da je že skrajni čas dobiti čevljarja za tak turistični kraj, da niso zadovoljni z odkupninimi cenami za svinjske kože, da je preskrba z mlekom zelo slaba itd. Največja pomanjkljivost v Toplicah pa je ta, da še vedno ni izdelan regulacijski načrt, kar zavira gradnjo stanovanj, letoviških zgradb, kakor tudi otroškega in športnega igrišča. Razen tega bi morali urediti vodovod, razsvetljavo, asfaltirati ceste v najbližji okolici, popraviti most v Dol. Gradišču itd.

Topliška zbora volivcev sta zelo uspela, odbornik Zvone Perc pa je predlagal, naj bi se še večkrat sestali in skupno pretresali krajevne težave.

D. G.

Namizni tenis: zanimive borbe

Kdo bi si mislil, da bodo domačini nudili tolikšen odpor! Trije Novomeščani so proti trem bivšim igralcem novomeškega Partizana podlegli z najtesnejšim izidom. — Somrak, Gunde in Mikčeva so bili izraziti favoriti, na koncu pa je le malo manjkalo, da jih niso borbeni domačini ugnali v kozji rog. Obe ekipi sta se vseskozi menjavali v vodstvu. Borbe so bile vseskozi zelo napete, saj je v veliki večini odločal šele zadnji niz. Dvoboj je potekal takole: Gunde : Berger 1:2, Somrak : Uhl 2:1, Mikec : Turk 1:2, Somrak : Berger 2:1, Mikec : Uhl 2:1, Gunde : Turk 2:0, Mikec : Berger 1:2, Somrak : Turk 0:2 in Gunde : Uhl 2:0.

Končni rezultat je 5:4 za »izseljence«. Zanimivo je, da nihče od šestorice ni ostal neporažen, kar je dokaz več o izenačenosti vseh igralcev. Presenetljivo dobro igro je prikazal predvsem Turk, ki že nekaj let ni igral, a mu je vseeno uspelo premagati enega izmed najboljših slovenskih mladincev Somraka ter državno reprezentantko Mikčevo. Vsi ostali so igrali borbeno in napadalno, vendar so imeli tudi slabe trenutke.

-al

ČRMOŠNJICE: odličen izpit!

Na sobotnih in nedeljskih smučarskih tekmovanjih gozdarjev, lesarjev in lovcev v Črmošnjicah so bila naša smučišča prvič prizorišče republiškega srečanja. Po ocenah vseh udeležencev smo izpit tako v pogledu primernosti terenov kot v pogledu organizacije odlično prestali. Z veseljem smo prisluhnili besedam predsednika častnega predsedstva tov. Leopolda Kreseta, ki je v zaključni besedi tekmovanje pohvalil ter vprašal, kako je le moglo miniti brez sodelovanja Smučarske zveze Slovenije in kako to, da je zveza dopustila, da je minile brez njenega sodelovanja. Poudaril je, da smo po tem tekmovanju pač upravičeni predlagati, naj bi Črmošnjice zašle v koledar republiških in državnih smučarskih tekmovanj.

Tekmovanje v tekih je, v soboto, 25. januarja, spremljalo manjše število gledalcev, večinoma iz okoliških naselij. Tekmovanje v veleslalomu, ki je bilo združeno s slovesno otvoritvijo prvih začetkov dolenjskega zimskošportnega centra, si je v nedeljo, 26. januarja, ogledalo okoli 2000 gledalcev iz Bele krajine, Dolenjske in Ljubljane.

Domala vsi tekmovalci, ki so zastopali smučarska društva in klube izven Dolenjske, so se tokrat prvič srečali z našimi smučišči. Vsa mišljenja in vse ocene so se strnile v ugotovitvi, da ima Dolenjska izredne pogoje za razvoj zimskih športov, predvsem smučarskih. Tako tekmovalci z Gorenjskega, kot oni s Štajerskega, ki sodijo v vrh slovenskega smučarstva, so ugotavljali, da so v Črmošnjicah izredni naravni pogoji za vse vrste smučanja: za teke: za smuk, za slalom, veleslalom in za skoke. To je razveseljivo toliko bolj tudi zato, ker so na ostalih področjih Slovenije pogoji samo za posamezne izmed naštetih disciplin. S primernimi naložbami bomo lahko zimskošportni center v Črmošnjicah razvili do takšne meje, da bi naša mladina, ki bi s tem dobila pogoje za smučarsko vzgojo, lahko čez nekaj let že začela posegati po republiških smučarskih lovorikah.

V tekih 31 tekmovalcev

■ **7 tekmovalk, ki so sodelovale v tekih, se je razvrstilo takole:** 1. Jožica Grilc, GG Maribor, 15:01; 2. Kristina Pilberšek, GG Maribor, 15:45; 3. Elica Grušovnik, GG Maribor, 17:02; 4. Anica Rozman, LIP Bled, 18:33; 5. Cilka Mencinger, LIP Bled, 19:15; 6. Milka Bartolj, Inles Ribnica, 20:47; in 7. Tončka Kobilica, LIP Bled, 22:38.

■ **Naše področje je zastopala Milka Bartolj (Ribnica),** ki je zasedla 6. mesto.

Ekipna razvrstitev: 1. ekipa GG Maribor-Lovrenc na Pohorju, 30:46 (Grilc in Pliberšek), 2. ekipa LIP Bled, 37:48 (Rozman in Mencinger).

■ **24 tekmovalcev v tekih se je razvrstilo takole:** 1. Viktor Brezovšek, Edilit, Ljubljana, 25:00; 2. Franc Gregorčič, LIP Bled, 25:18; 3. Janez Peterman, Elan (Begunje), 25:45; 4. Jože Pinter, LIP Bled, 27:39; 5. Anton Grilc, GG Bled, 27:47; 6. Tomaž Godec, LIP Bled, 28:12; 7. Stefan Kunstelj, GSS Postojna, 28:46; 8. Franc Koper, GG Maribor-Lovrenc na Pohorju, 29:10; 9. Slavko Pirih, LIP Bled, 29:39; 10. Franc Peterman, Elan Begunje, 30:00.

■ **Naše področje so zastopali** tekmovalci: inž. Tone Prelesnik, GLI Kočevje (31:41), ki je zasedel 13. mesto, Franc Bartolj, GLI Kočevje (33:47), ki je zasedel 15. mesto, Anton Štiglic, GLI Kočevje (37:19), ki je zasedel 21. mesto, in Anton Šega, GLI Kočevje (38:13), ki je zasedel 22. mesto.

■ **Razvrstitev ekip:** 1. LIP Bled, 52:57 (Gregorič in Pinter); 2. Elan Begunje, 55:45 (Janez Peterman in Franc Peterman); 3. GG Maribor-Lovrenc na Pohorju, 63:01 (Koper in Jodl); 4. GG Bled, 63:21 (Grilc in Tolar). Ekipi GLI Kočevje sta zasedli 6. in 7. mesto.

Veleslalom ženske: posamični prvak SD Rog, Novo mesto

Veleslalomska proga za ženske je bila dolga 400 metrov, višinske razlike je bilo 100 metrov, na progi je bilo 14 vrat.

■ **Posamična razvrstitev:** 1. Boža Rus, SD Rog, Novo mesto, 0:41,0; 2. inž. Marja Zorn, Biro za gozd. načrtovanje, Ljubljana, 0:47,5; 3. Majda Dobida Elan (Begunje) 0:494; 4. Anica Rozman, LIP Bled, 1:00,6; 5. Magda Maček, SD Biotehn. fakultete, Ljubljana, 1:13,6; 6. Minka Mežek, Elan (Begunje), 1:30,5; 7. Anica Pintar, LIP Bled, 6:33,0. Dve tekmovalki sta odstopili.

■ **Ekipna razvrstitev:** 1. Elan (Begunje), 2:19,9 (Dobida in Mežek), 2. LIP Bled, 7:33,6 (Rozman in Pintar). Naša edina tekmovalka Boža Rus, ki je nastopala posamično, je zasedla častno 1. mesto. To je bilo hkrati tudi edino prvo mesto, ki so ga v Črmošnjicah osvojili tekmovalci z našega področja.

Veleslalomska proga je dobro vzdržala

Ko so tekmovalke končale z veleslalomom, je morala proga sprejeti še 98 tekmovalcev, ki so prejšnji večer izžrebali startne številke. Čeprav je bil dan lep in sončen, je proga izkušnjo odlično prestala. Za moške je bila dolga 1200 metrov, z višinsko razliko 400 metrov in 39 vrati.

■ **Posamična razvrstitev:** 1. Franc Primožič, GG Kranj, 1:26,4; 2. Franc Cvenkelj, Elan (Begunje) I. ekipa, 1:28,6; 3. Tone Navodnik, SD Biotehnične fakultete, Ljubljana, 1:30,5; 4. Janez Štefe, Kozorog (Kamnik), 1:31,0; 5. Ivan Srebre, GG Slovenj Gradec, 1:31,4; 6. Tine Mulej, Kozorog (Kamnik), 1:31,6; 7. Jože Obretan, GG Slovenj Gradec, 1:32,6; 8. Janko Grm, Elan (Begunje), II. ekipa, 1:33,5; 9. Filip Gartnar, GG Kranj, 1:33,7; 10. Niko Hladnik, SD Biotehn. fakult., Ljubljana, 1:35,0.

■ **Med našimi tekmovalci** so bili najboljši: Alojz Serini, SD Rog (Novo mesto), 1:56,0; 39. mesto inž. Jože Pogorelec, SD Rog (Novo mesto), 1:58,3, (43. mesto); Janez Rustja, SD Rog (Novo mesto), 2:24,5 (68. mesto); Ivan Bambič, Inles (Ribnica), 2:36,0, (72. mesto); inž. Marjan Hočevar, Inles (Ribnica), 2:41,2, (73. mesto); Janko Goleš, SD Rog (Novo mesto), 3:01,4, (75. mesto) in Viktor Cujnik, SD Rog, (Novo mesto), 3:49,8, (77. mesto).

Če upoštevamo pogoje, v kakršnih so naši tekmovalci trenirali, in če k temu prištejemo še to, da so nekateri še dan pred tekmovanjem iskali smuči na posodo, je svojevrstno junaštvo že v tem, da so se tekmovanja pri tako ostri konkurenci sploh udeležili. Za dosežene uspehe jim lahko le čestitamo!

■ **Ekipna razvrstitev:** 1. GG Kranj, 3:00,1 (Primožič, Gartnar); 2. Kozorog Kamnik, 3:02,6 (Štefe, Mulej); 3. GG Slovenj Gradec, 3:04,0 (Srebre, Obretan). Ekipa SD Roga (Novo mesto) je zasedla 15. mesto s 5:17,2 (Bambič, inž. Hočevar).

Otroci na zimskih počitnicah na Bohorju

Planinsko društvo Bohor na Senovem je za letošnje zimske počitnice pripravilo v planinski postojanki na Bohorju šolarjem iz krške občine prostor in preskrbno, da bi se naužili zimskega veselja in se okrepili na svežem zraku. 20. januarja je prišla na Bohor prva skupina 40 otrok, ki je ostala tam 6 dni, 26. januarja pa jih je zamenjala druga skupina, ki bo ostala do konca januarja. V prvi skupini so bili na Bohorju učenci iz Leskovca, Rake in Kostanjevice, v drugi skupini pa učenci iz Krškega, Brestanice, Senovega in Koprivnice.

Sredstva za zimske počitnice malčkov so prispevali: občinska zveza DPM, občinska gasilska zveza in občinski odbor RK. Lepo pobudo, ki je mnogim šolarjem omogočila počitnice, kakršnih sicer prav gotovo ne bi bili deležni, je treba pozdraviti.

Smučarski skoki v Mirni peči

19. januarja je TVD »Partizan« Mirna peč priredil klubsko tekmovanje v smučarskih skokih. Tekmovanje je bilo na 15-metrski skakalnici v Frenki. Udeležili so se ga pionirji in mladinci.

Ker so posvetili skakalci pozornost le odrivu in daljini, skoki nekaterih niso bili lepi.

Pri pionirjih je ugajal S. Orehek. Njegovi skoki so bili zelo lepi, toda žal prekratki, da bi se uvrstil med prvo trojico. Mladinci so bili zelo izenačeni, toda za razred boljši od ostalih je bil J. Srovin.

Rezultati:

Pionirji: 1. F. Progar (10,5 m, 10,5 m), 2. M. Kaušček (10,5 m, 10 m); 3. C. Košir (10 m, 9,5 m).

Mladinci: 1. J. Srovin (14,5 m, 15,5 m), 2. L. Košir (14 m, 14 m), 3. A. Krevs (12 m, 13,5 m).

—na

Šport v Osilnici

27. januarja bo minilo štiri leta, kar je bila pri osilniškem prosvetnem društvu ustanovljena športna sekcija. Ustanovnega sestanka se je med drugim udeležil tudi Stane Jarm, zdaj kipar in profesor v Kočevju. Mladostni polet je kmalu dosegel, da je iz sekcije nastalo športno društvo in obdržalo staro ime PD Osilnica — športna sekcija »Kolpa«. Društvo ima že okrog 60 članov, kar je za Osilnico, ki ima skupaj s Seli okrog 170 ljudi, veliko. V njem so pristaši najrazličnejših športov (nogomet, odbojka, šah, namizni tenis, smučanje, streljanje itd.), ki jih gojijo tudi v tem kraju.

Začetne težave so bile kmalu prebrodene, inni pa je osilniškim športnikom pomagala tudi občinska zveza za telesno vzgojo v Kočevju. Manjka jim še športno igrišče. Nameravajo ga urediti s prostovoljnim delom pri osnovni šoli. Kljub vsemu so vsi napori osilniških športnikov že obrodili. Pohvalijo se lahko z uspehi doma in drugod (v Plešcah, Cabru, Gerovem, Kočevju).

Poleg športnega življenja je precej pestra kulturna in družabna dejavnost. Često prirejajo izlete v naravo, ki je v tem kraju res nekaj izredno lepega.

Svoje delo v preteklem letu in načrte za prihodnost bodo osilniški športniki pregledali in odobrili na občnem zboru društva, ki bo 26. januarja v Osilnici. Občnega zbora se bodo med drugim udeležili tudi predstavniki družbenih organizacij iz Kočevja, Cabra, Plešc, Gerovega in domačega kraja. Vse letošnje prireditve bodo posvetili obletnici društva, kar bo vabljivo tud za turiste. -ip

Pogled na veleslalomsko progo v Črmošnjicah, kjer se je minulo nedeljo zbralo okoli 2000 gledalcev

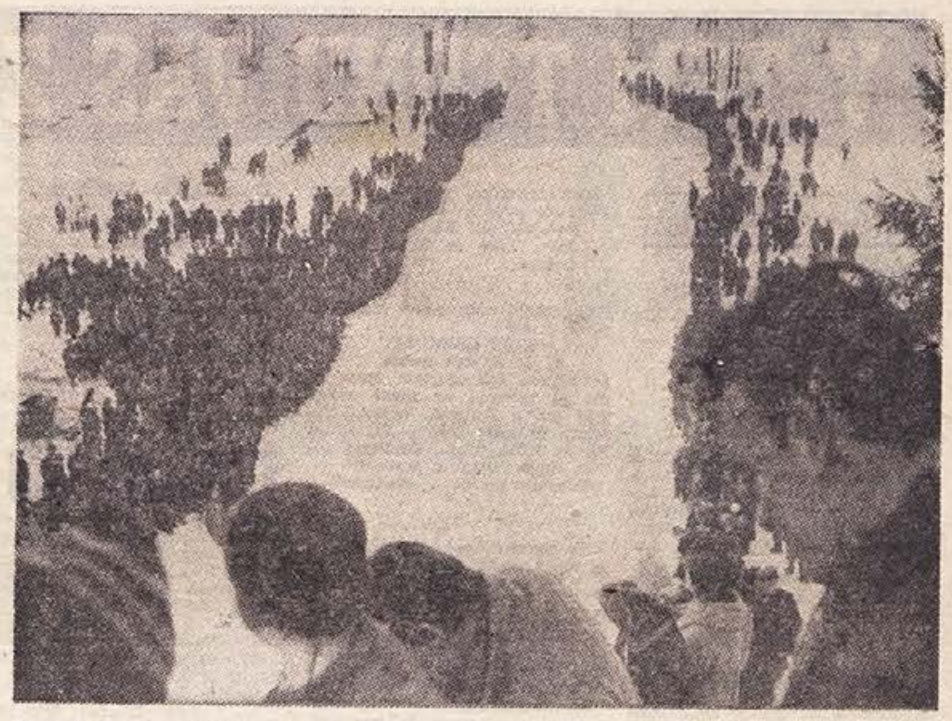

Množica gledalcev je na nedeljskih tekmah na Mirni bodrila skakalce, ki so se na smučeh poganjali preko mostu na 45-metrski skakalnici

ŠPORTNI PRAZNIK MIRNE

Nova mirenska skakalnica je preizkušena — Izmed 60 tekmovalcev je bil najboljši Edo Vidovič, član ljubljanske »Enotnosti«, ki je zasedel s skokoma 31 in 32 metrov prvo mesto; z 32 metri je tudi rekorder 45-metrske skakalnice — Lepo sta se uveljavila brata Janez in Jože Kolenc z Mirne.

Okrog 2000 ljudi se je minulo nedeljo, 26. januarja zbralo na Mirni, kjer so bile tekme na novi 45-metrski smučarski skakalnici. Za tekmovanje je bilo pripravljenih 60 tekmovalcev iz raznih krajev Slovenije, med drugim iz Ljubljane, Višnje gore, Logatca, Škofje Loke, Mirne, Mokronoga, Trebnjega, Novega mesta, Črnomlja in Krškega. Najbolj množično so bili med tekmovalci zastopani mlajši mladinci in mladinke. Po treh serijah skokov v popoldanskem času je bil vrstni red naslednji: MLAJŠI MLADINCI: 1. Petkovšek (Logatec) 172,2 (27,5, 27), 2. Goljer (Enotnost) 169,9 (25,5 25), 3. Kolenc J. (Mirna) 165,2 (24,5, 24); STAREJŠI MLADINCI: 1. Mihevc (Ljubljana) 194,5 (29, 29), 2. Zanto (Enotnost) 186,9 (28,5 27), 3. Benčina (E) 186 (29, 27,5) ČLANI: 1. Edo Vidovič (E) 216,6 (31, 32), 2. Mrak (Ljubljana) 209 (29,5) Kunstelj (31,5, 31).

Tak vrstni red tekmovalcev je glede na njihove dosedanje izkušnje pravilen, saj je bilo pričakovati, da se bodo tudi tokrat najbolj uveljavili skakalci, ki so že večkrat preizkusili svoj pogum na takih in večjih skakalnicah. Favoriti pa so bili znani že po skokih na treningu v dopoldanskem času, ko tudi ni manjkalo dobrih dolžin ter tu in tam lepega sloga.

Toda vse to za nedeljsko prireditev ni bilo najbolj bistveno. Presenetilo je predvsem veliko število tekmovalcev. Zato so morali s tekmovanjem čimprej začeti, da bi se lahko vsi po trikrat zvrstili na odskočišču. To je vneslo v tekmovanje precej nereda, kar pa ni vplivalo na potek. Slabša kot navadno je bila organizacija. Vse to ni preprečilo, da ne bi gledalci bodrili posamezne skakalce; domačini, predvsem domačine, od katerih je bilo precej takih, ki niti prave opreme niso imeli. Prav gotovo raznih pomanjkljivosti ob prihodnji prireditvi na Mirni ne bo, ker so se prireditelji že na nedeljski dovolj naučili.

Prireditelj tekmovanja (TVD Partizan Mirna) si je sicer prizadeval, da bi bila skakalna nedelja čim bolj pestra. S transparenti in trobojnicami okrašena Mirna je imela zato pravcati praznik. Povrhu tega pa je sončni dan naravnost vabil k skakalnici.

Popoldanske tekme so bile predvsem preizkušnja skakalcev v dolžinah skokov, po čemer so bili v glavnem tudi ocenjeni. Pravi užitek je bil gledati mladince, kako se spuščajo s startnega mesta proti mostu in kako v zraku (predvsem nekateri) krilijo z rokami ter lovijo ravnotežje, dokler ne pristanejo in ne odsmučajo proti izteku. Kot rečeno, ni manjkalo lepih in dolgih skokov, vendar je tudi tokrat posegla vmes smola (oziroma športna sreča) in marsikaterega tekmovalca odrinila v končni razvrstitvi za nekaj mest nazaj. Padcev je bilo razmeroma precej, vendar brez poškodb.

Kot je poudaril ob otvoritvi predsednik TVD Partizan Mirna tovariš Strmole, ima Mirna vse pogoje, da se naglo razvije v večje zimsko športno središče. Že zdaj pa se je zanesljivo vpisala v imenik takih središč na Slovenskem, čeprav v tem pogledu nima tradicije.

■ **V gostivarski tovarni preprog »Proleter«** je začel delati obrat za izdelavo surovega platna. Obrat dela za skopsko tekstilno tovarno »Kuzman Josifovski-Pitu«, ki je bila poškodovana pri potresu.

■ **17. januarja se je podjetje »Svetlost«** z Reke združilo z zagrebško tovarno »Rade Končar«.

USTANOVA
V NOVEM MESTU

razpisuje mesto

TAJNICE DIREKTORJA

POGOJ: srednješolska izobrazba in popolno obvladanje strojepisja. Plača po dogovoru.

Samo pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela pošljite upravi Dolenjskega lista, Novo mesto, p. p. 33. Zapečateno kuverto s šifro »Natančno delo« vložite v drugo, večjo kuverto, ki jo odpošljite na označeni naslov.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5,15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.000.

SOBOTA, 1. FEBRUARJA: 8.05 Prijetna zabava ob francoski glasbi — 9.25 Z mladimi pevci po svetu — 10.15 Nekaj domačih — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 KN: inž. Branko Vrbinc: Pouk poljedelstva na kmetijski šoli na Grmu — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 18.45 Novo v znanosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Staro in novo iz arhiva domačih pesmi in melodij.

NEDELJA, 2. FEBRUARJA: 8.00 Mladinska radijska igra: Friedrich Feld: Tisoč ena gre na dopust — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, I. del — 10.00 Se pomnite, tovariši . . . — 11.30 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, II. del — 13.30 Za našo vas — 14.10 Nekaj melodij, nekaj ritmov — 15.05 15 minut Gershwinove glasbe — 16.00 Humoreska tega tedna: Saki: Tobermery — 17.15 Radijska igra: Karlheiscz Predup: Dnevnik Kellyja s kanonikom — 18.05 Glasba iz znamenitih oper — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Izberite svojo popevko.

PONEDELJEK, 3. FEBRUARJA: 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Pojeta mezzosopranistka Božena Glavakova in baritonist France Langus — 10.15 Dva domača virtuoza — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 RKU: inž. Dare Bernot: Problematika izdelave in potrošnje sadnih sokov — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.45 S knjižnega trga — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Glasbena križanka št. 9 — 18.10 Melodije vzhajajočega sonca — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Skupni program JRT, studio Zagreb.

TOREK, 4. FEBRUARJA: 8.35 Domači napevi izpod zelenega Pohorja — 9.45 »Zimska pesem« — 10.40 Finale 1. dejanja Mozartovega »Don Juana« — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 RKU: dr. Franjo Janežič: Strupenost zaščitnih sredstev — 12.25 Domače viže in napevi — 13.30 Dve simfonični pesnitvi — 14.35 Zbor iz Barkovelj poje stare tržaške narodne pesmi — 15.30 V torek na svidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana s svojimi solisti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Radijska igra: Shakespeare: Sen kresne noči.

SREDA, 5. FEBRUARJA: 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb — 9.25 Glasba ob delu — 10.45 Človek in zdravje — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 KN: Andrej Petelin: Razvijajmo kooperacijo v živinoreji — 12.25 Popevke in plesni ritmi — 13.30 Koncertni plesi — 14.35 Popevke in melodije iz Sovjetske zveze — 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana poje pesmi slovenskih skladateljev — 16.00 Vsak dan za vas — 17.35 Iz fonoteke radia Koper — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Glasbene razglednice — 21.30 Lepe melodije.

ČETRTEK, 6. FEBRUARJA: 8.05 S koncertnih in opernih odrov — 9.25 Zabavni orkestri jugoslovanskih radijskih postaj — 10.15 Pihalna godba Rudolf Urbanec — 11:00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 KN: inž. Jože Korošec: Letošnji sortni seznam krmnih rastlin — 12.25 Slovenski napevi in plesi — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 16.00 Vsak dan za vas — 17.15 Turistična oddaja — 18.45 Kulturna kronika — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 7. FEBRUARJA: 8.30 Narodne v priredbi Franceta Marolta — 9.25 Glasbeno popotovanje — 10.35 Novost na knjižni polici — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 RKU: inž. Milan Cigler: Glavne značilnosti 7-letnega plana gozdarstva — 12.25 Veliki valčki — 14.35 Nekaj domačih za prijetno popoldne — 15.15 Napotki za turiste — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Petkovo glasbeno popoldne pri madžarskih skladateljih — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.05 Glasbene razglednice — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Sobota, 1. februarja: Ignac
Nedelja: 2. februarja: Marija
Ponedeljek, 3. februarja: Blaž
Torek, 4. februarja: Bojana
Sreda, 5. februarja: Agata
Četrtek, 6. februarja: Dora
Petek, 7. februarja: Ksenija

ČESTITKE

Ljubi mami **Potokarjevi** iz Žabje vasi čestitamo za dvojno praznovanje in ji želimo še mnogo zdravih let: otroci Tone z družino, Stane z družino, Franci z ženo, Mimi z možem in Slavka z družino.

Enako se predružujemo sestri Mimi Meglič za trojno praznovanje, Omarja pa lepo pozdravljamo.

*

Jožetu Bartolju z Rateža 37 pri Novem mestu čestita za njegov praznik in mu želi še obilo sreče in zdravja, prav tako tudi njegovemu sinčku — žena Mimi.

*

Janezu Adamu iz Jerneje vasi 11 za 60-letnico rojstva iskreno čestitata žena Ana in sin Vinko. Enake čestitke tudi Francu Adamu za enak jubilej.

ZAHVALE

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so našo drago mamo

ANO MIKLIČ
iz Gor. Kamenc

prišli kropit, ji darovali vence in cvetje, jo spremili na njeni zadnji poti in nam izrazili sožalje, ter sosedom in vaščanom, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekamo prisrčno zahvalo.

Žalujoči: sin **Martin** z družino, **Jože, Tone** in **hčere** z družinami.

*

Ob izgubi naše dobre mame in stare mame

MIRE GREGOREC
iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti ter ji darovali cvetje. Posebno se zahvaljujemo Združenju borcev NOV, SZDL, skupščini občine Novo mesto in pevcem.

Žalujoče hčerke z družinami.

*

Ob nenadni izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta

ANTONA SENIČARJA
iz Smolenje vasi

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za poklonjene vence, vsem, ki so nam izrazili sožalje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo pa smo dolžni občinski skupščini in njeni sindikalni podružnici, kolektivom: upravi za dohodke, zavodu za zdravstveno varstvo, servisu IMV Novo mesto.

Žalujoči: **žena Antonija, sinovi** in **hčerke** z družinami.

RAZPIS

Tekstilna tovarna
NOVOTEKS
Novo mesto
vabi k sodelovanju
– STENODAKTILOGRAFKO

Pogoj: popolno obvladanje strojepisja in stenografije. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

Po 7. in 29. členu Temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list SFRJ št. 32/55) razpisuje komisija za štipendije pri TEKSTILNI TOVARNI

»NOVOTEKS« – NOVO MESTO

naslednje štipendije za:

a) 1 SLUŠATELJA NA EKONOMSKI FAKULTETI
b) 2 DIJAKA TEHNIŠKE TEKSTILNE ŠOLE — kemijski oddelek
c) 4 DIJAKE TEHNIŠKE TEKSTILNE ŠOLE — predilski oddelek
d) 1 DIJAKA TEHNIŠKE SREDNJE ŠOLE — strojni oddelek

Razpis velja do izpopolnitve razpisanih štipendij. Ponudbi naj prosilci obvezno priložijo zadnje šolsko spričevalo ali potrdilo o opravljenih izpitih.

KOLEKTIV PODJETJA
»KOVINAR, KOČEVJE
SPOROČA PRETRESLJIVO VEST, DA JE V NEDELJO, 26. JANUARJA 1964, TRAGIČNO PREMINUL NJEGOV SODELAVEC

IVAN DEBEVC

ČLAN CENTRALNEGA DELAVSKEGA SVETA IN PREDSEDNIK SINDIKALNE PODRUŽNICE V NAŠI DELOVNI ORGANIZACIJI.

OD DRAGEGA TOVARIŠA SMO SE POSLOVILI V TOREK, 28. JANUARJA 1964 POPOLDNE. OHRANILI GA BOMO VEDNO V ČASTNEM SPOMINU!

CENTRALNI DELAVSKI SVET
IN SINDIKALNA PODRUŽNICA
PODJETJA
»KOVINAR«, KOČEVJE

MALI OGLASI

PRODAM dve kompletni postelji z žimnicami. Dular, Gotna vas 49, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjeno kosilnico znamke »Faras«. Cena po dogovoru. Nikolaj Popovič, Suhor, Škemljevec 14.

PRODAM ročno slamoreznico in lahek voz. Alojz Rozman, Zdinja vas 22, Otočec ob Krki.

UGODNO PRODAM dobro ohranjen ženski šivalni stroj. Franc Piletič, Mokronog 138.

PRODAM hišo z gospodarskim poslopjem in 2 ha zemlje v Gor. Sušicah pri Dol. Toplicah ter prodam ali dam v najem vinograd z zidanico gora Lubanc. — Naslov v upravi lista. (32-64)

KUPIM star lesenec iz lesa. Ponudbe z naslovom prodajalca pošljite upravi lista pod značko »Lesen lesenec«.

PETROLEJSKO SVETILKO starejše izdelave, ki ima širok (večji) senčnik, kupim. Pošljite svoj naslov na upravo lista v Novem mestu.

KUPIM motorno slamoreznico v dobrem stanju in 1 dvotonski in 1 tritonski gumi voz. Anton Štubler, Pugled 2, Semič.

ISCEM stalno gospodinjo za na kmetijo. Naslov v upravi lista. (30-64)

GOSPODINJSKO pomočnico sprejme takoj Alojz Omerzel, pek, Krško. Lahko tudi z majhnim otrokom.

ZDRAVILISCE ROGAŠKA SLATINA. — Materialni in časovni pogoji vam morda ne dopuščajo zdravljenja v zdravilišču. Z majhnimi stroški lahko doma zdravite bolezni jeter, žolča in črevesja, čire, zaprtja in hemoroide z rogaškim »Donat« vrelcem. Zahtevajte ga v svoji trgovini, te pa ga dobe v Novem mestu pri trgovskem obratu **»ZADRUŽNIK«** — telefon 129 (KGPK).

KINO

Črnomelj: 31. januarja in 1. februarja ameriški barvni film »Tarzanova največja pustolovščina«, 4. in 5. februarja francoski film »Ta vrsta žena«, 7. februarja sovjetski film »Ljubezen na mejiu«.

Brežice: 2. in 3. februarja francoski film »Žena je žena«, 4. in 5. februarja francoski film »Usode«, 7. in 8. februarja amer. film »Doživetje Leda«.

Dol. Toplice: 1. in 2. februarja jugoslovanski film »Nadštevilna«.

Kočevje — Rudnik: 1. in 2. februarja angleški film »Gangsterji«, 5. in 6. februarja ameriški film »Serifov sin«, 8. in 9. februarja ameriški film »Ta vrsta žena«.

Kočevje — Jadran: 31. januarja in 2. februarja italijanski barvni film »Pustolovščine zimskih praznikov«.

Kostanjevica: 2. februarja italijanski film »Orientalka«.

Metlika: 1. in 2. februarja francoski film »Tisti, ki mora umreti«, 5. in 6. februarja francoski film »Napoleonov oficir«, 8. in 9. februarja sovjetski barvni film »Slepi muzikant«.

Novo mesto — Dom JLA: od 30. januarja do 2. februarja japonski film »Ljudje na planetu«.

Predgrad: 2. februarja ameriški barvni film »Ljubezen Marjor Morningstar«.

Ribnica — Partizan: 1. in 2. februarja slovenski film »Samorastniki«, 7. in 9. februarja jugoslovanski film »Pot v vsemirje«. — Predstava v soboto, 8. februarja, odpade zaradi predpustne prireditve v domu TVD Partizan.

Sodražica: 1. in 2. februarja ameriški film »Bratje Karamazovi«, 8. in 9. februarja ameriški film »Dvorski norec«.

Stara cerkev: 1. in 2. februarja ameriški barvni film »Vrtoglavica«, 8. in 9. februarja ameriški film »Nekateri so za vroče«.

Straža: 1. in 2. februarja italijanski film »Roco in njegovi bratje«, 8. in 9. februarja ruski film »Tigri potujejo«.

Trebnje: 1. in 2. februarja ameriški barvni film »Velika zemlja«, 8. in 9. februarja angleški film »Gangsterji«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD NOVO MESTO

Od 20. do 27. januarja je bilo rojenih 9 dečkov in 10 deklic.

Poročili so se: Anton Voljčak, šofer, in Albina Skrbec, poljedelka, oba iz Dol. Suhadola; Peter Gregorič, delavec, in Marija Erjavec, trgovska pomočnica, oba iz Stranske vasi, Franc Novak, delavec iz Uršnih sel, in Ana Erjavec, tkalka iz Stranske vasi; Alojz Voljčak, delavec iz Dol. Suhadola, in Marija Železnik, delavka iz Vel. Brusnic; Janez Dragan, zidar, in Terezija Kastelec, poljedelka, oba z Dolža; Franc Kovačič, kmetovalec, in Silvina Dolenšek, hči kmetovalca, oba iz Zbur.

Umrli so: Rozalija Staniša, kmetovalka iz Regerče vasi, 57 let; Drago Rački, invalid iz Grivca, 39 let; Marija Barborič, užitkarica iz Jurne vasi, 58 let; Marija Belc, užitkarica iz Dol. Težke vode, 73 let; Ana Miklič, užitkarica iz Gor. Kamenc, 72 let; Anton Seničar, kmetovalec iz Smolenje vasi, 92 let; Janez Zupančič, kmetovalec iz Dol. Lakenc, 69 let.

Terezija Ferkolj iz Lipe — Branka, Gabrijela Kokar iz Bršlina — Tatjana, Hinka Naret iz Dolenjskih Toplic — Franca, Anica Bukovec iz Poljan — Jožeta, Pavla Pevec iz Klevevža — Marjana, Justina Muhič z Velikega Kala — Francija, Katica Verhovšek iz Irče vasi — Alenko, Cvetka Bunc iz Mirne peči — Violeto, Amalija Červan iz Goriške vasi — Mileno, Tončka Jordan iz Dolnje Prekope — Jožeta, Zofka Savorn iz Dola — dečka, Nežka Hribar iz Dolnje Težke vode — deklico, Zofija Fabjančič iz Sel — dečka, Pavla Tomažin iz Dolnjih Orel — dečka in deklico, Vera Jerlah iz Smalčje vasi — deklico, Anica Režek z Radovice — deklico, Pavla Juršič iz Velikega Cerovca — deklico, Milka Borsan iz Cadraž — Marka.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Puc iz Krškega — Igorja, Silva Nose iz Zagorice — Slavko, Angela Drenšek iz Dolnjega Kota — Franceta, Ivanka Kic iz Potočne vasi — Bogdana, Ana Lopatec iz Kamnega potoka — Janeza, Miroslava Ritonja iz Črnomlja — Majdo, Marija Pipan iz Velikega Orehka — Stanka, Vida Brodarič iz Rosalnic — Darinko, Martina Eržen z Velike Cikave — Vanjo, Jožefa Novina iz Podturna — Zvonka, Marija Hudorovič iz Ambrusa — Marino, Marija Škrbina z Vinice — Anico, Antonija Udovč iz Srednjega Lakenca — Dušana, Marija Starič iz Trnja — Francija, Marija Legan iz Smuke — Silvo, Martina Černič iz Metlike — Zvonka, Marija Lamovšek z Velikega Cirnika — Božidarja, Antonija Zveglič s Senovega — Janjo, Jelka Glavič iz Starega trga — Ireno, Marija Mavrin iz Jerneje vasi — Marjanco.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: **Nikola Benkovič**, mesar iz Obreža, je padel in si poškodoval levo koleno; **Nikola Rajakovič**, posestnik iz Rajakovičev, je na cesti padel in si zlomil levo nogo v kolku; **Mirko Zupančič**, delavec iz Ločne, je padel in si poškodoval levo koleno; **Frančiška Kaplan**, upokojenka iz Kloštra, je na poledeneli cesti padla in si poškodovala desno roko; **Florjanu Zorcu**, delavcu iz Krmelja, je železo padlo na levo nogo; **Jože Kobe**, posestnik iz Vukovcev, je na poledeneli cesti padel in si zlomil desno nogo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: **Karolina Poček**, hči zidarja iz Cundrovca, se je poparila po desni nogi; **Rifata Tihaka**, delavca iz Bregane, je nekdo napadel in mu poškodoval glavo; **Leopold Zalokar**, šofer iz Celja, je dobil pri prometni nesreči poškodbe po glavi in levem kolenu.

OBJAVE — RAZPISI —

Obvestilo Slovenske izseljenske matice

Slovenska izseljenska matica v Ljubljani sporoča, da bo imela v petek, 14. februarja, v klubu poslancev v Ljubljani svoj IX. redni občni zbor. Pričetek ob 9. uri.

Splošno mizarstvo Dvor obvešča

Splošno mizarstvo Dvor pri Žužemberku obvešča vse, ki se poslužujejo žagarskih storitev, da bo obrat žaga prenehal obratovati s 1. februarjem 1964. Od tega dne dalje ne bomo sprejemali v razrez nobene vrste hlodovine.

Takoj zaposlimo več kvalificiranih in priučenih mizarjev. Osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov ali po dogovoru.

Obvestilo Splošne bolnišnice Novo mesto

Otrokom po 14. letom starosti obiski odraslih bolnikov niso priporočljivi zaradi infekcije, ki je v prenatrpanih oddelkih bolnišnice vedno možna; zaradi tega se ne dovoljujejo.

Tudi obiskovanje bolnih otrok, razen na otroškem oddelku, kjer imajo prostor za take obiske, ni priporočljivo, posebno ne na kirurškem oddelku, kjer se otroci zaradi takih obiskov zelo razburijo in včasih po več ur neutolažljivo jokajo, kar jim posebno po operacijah lahko škodi.

Ob preselitvi v novi oddelek, kjer bodo na razpolago dnevni prostori, bo ta problem laže rešiti.

Splošna bolnišnica Novo mesto

OBJAVA

Po sklepu delavskega sveta **Lesnopredelovalne industrije Suhor** prodamo iz osnovnih sredstev:

1. **rabljen debelinsko skobelni stroj,**
2. **rabljen poravnalnik z lesenim stojalom,**
3. **motorno kolo »Panonija« 250 ccm.**

Prednost pri nakupu imajo družbene organizacije, nato zasebniki.

Razpis delovnega mesta

Občinsko sodišče Videm-Krško razpisuje

prosto delovno mesto pisarniškega referenta

z znanjem strojepisja in večletno prakso v javni upravi.

Pismene ponudbe z navedbo strokovne kvalifikacije in dosedanje prakse sprejema predsedništvo občinskega sodišča Videm-Krško.

Novoletne nagrade »LJUDSKE POTROŠNJE« v Brežicah

Objavljamo seznam izžrebanih paragonskih blokov letošnjega »NOVOLETNEGA NAGRAJEVANJA POTROŠNIKOV«, ki ga je priredilo trgovsko podjetje LJUDSKA POTROŠNJA iz Brežic 23. januarja 1964 v veliki dvorani brežiškega prosvetnega doma:

Številka dobitka	Črka bloka	Številka bloka	Serija bloka
1	E	09	0010
2	H	09	0206
3	E	04	0002
4	A	29	0138
5	E	01	0012
6	H	06	0213
7	B	29	0538
8	B	25	1631
9	H	13	0203
10	B	31	0540
11	H	49	0212
12	B	15	1159
13	A	34	0318
14	E	30	0006
15	B	24	0539
16	B	37	2916
17	A	28	0547
18	B	12	1671
19	A	28	0588
20	C	11	0517
21	B	43	0521
22	E	35	0009
23	H	15	0202
24	A	14	0905
25	E	13	0012
26	C	40	0524
27	H	35	0208
28	B	34	0432
29	A	18	0315
30	A	24	0549
31	A	45	0588
32	B	17	0438
33	C	13	0084
34	F	8	0400
35	B	06	0534
36	B	37	0524
37	F	18	0392
38	B	14	0554
39	C	10	0559
40	B	48	2811
41	C	22	0542
42	E	34	0010
43	C	15	0505
44	B	09	2934
45	A	35	0357
46	B	49	0535
47	E	25	0011
48	B	10	0439
49	A	44	0545
50	B	02	2259
51	H	23	0205
52	H	14	0212
53	A	02	0546
54	A	09	0905
55	A	01	0590
56	C	11	0095
57	A	01	0902
58	B	42	2935
59	C	28	0541
60	A	36	0589
61	A	07	0138
62	A	36	0795
63	B	19	0498
64	B	06	0538
65	B	09	0533
66	B	47	0577
67	B	43	0525
68	A	3	0843
69	C	32	0260
70	F	30	0339
71	H	24	0210
72	B	20	1101
73	B	11	2279
74	B	50	2259
75	H	20	0206
76	A	62	0542
77	B	01	0527
78	B	2	1995
79	B	30	0433
80	B	35	2863
81	B	48	0593
82	E	38	0004
83	B	16	1955
84	B	21	1631
85	B	04	2935
86	A	46	0122
87	C	49	0099
88	B	08	0442
89	B	11	0555
90	C	11	0342
91	C	44	0514
92	B	17	0535
93	H	12	0204
94	B	13	0529
95	H	47	0210
96	A	13	0845
97	E	38	0010
98	B	36	0102
99	A	30	0842
100	B	17	0594
101	F	49	0350
102	B	06	2812
103	H	22	0214
104	B	47	2812
105	A	05	0142
106	H	33	0212
107	B	01	0540
108	C	08	0100
109	H	04	0207
110	H	00	0214
111	A	32	0314
112	C	22	0335
113	A	45	0542
114	B	28	0535
115	A	11	0142
116	B	35	1548
117	H	13	0206
118	H	06	0207
119	B	45	1548
120	B	01	1101
121	A	26	0566
122	C	7	0529
123	A	22	0795
124	B	23	0524
125	B	36	1547
126	A	34	0148
127	H	35	0211
128	B	29	0592
129	E	50	0011
130	C	34	0334
131	B	20	2916
132	B	46	1987
133	H	07	0206
134	A	07	0139
135	A	12	0843
136	A	36	0541
137	B	01	0551
138	B	22	0444
139	B	32	0436
140	A	35	0589
141	A	06	0138
142	H	43	0212
143	H	17	0204
144	A	24	0305
145	H	45	0209
146	A	07	0546
147	A	29	0542
148	C	08	0334
149	E	27	0012
150	B	31	1099
151	B	16	0433
152	B	17	0536
153	A	37	0842
154	A	33	0589
155	E	15	0003
156	B	21	1549
157	H	42	0207
158	C	4	0532
159	C	13	0536
160	B	01	0558
161	H	33	0203
162	C	15	0343
163	B	33	0718
164	B	30	0592
165	B	04	2863
166	B	08	0621
167	A	23	0558
168	B	20	0718
169	B	05	0558
170	C	28	0331
171	B	48	1892
172	C	05	0109
173	H	16	0203
174	B	25	0445
175	F	34	0396
176	B	35	2259
177	B	01	2259
178	A	40	0544
179	B	05	0554
180	E	32	0009
181	B	44	0539
182	E	11	0010
183	B	39	0554
184	B	18	1110
185	B	09	2260
186	C	2	0550
187	B	31	0437
188	F	13	0339
189	B	07	0527
190	E	14	0007
191	A	41	0143
192	H	10	0214
193	A	13	0138
194	C	19	0536
195	C	50	0501
196	A	19	0903
197	A	21	0902
198	A	3	0308
199	B	46	0537
200	A	33	0148
201	C	49	0549
202	A	39	0558
203	A	43	0590
204	A	09	0546
205	B	16	2260
206	A	12	0145
207	B	02	0719
208	B	26	0575
209	B	35	0573
210	B	48	0718
211	E	25	0006
212	B	05	0539
213	A	15	0123
214	H	02	0208
215	A	45	0545
216	B	06	0554
217	B	38	0718
218	E	18	0005
219	A	10	0143
220	A	38	0135
221	A	45	0124
222	C	1	0531
223	C	41	0549
224	H	19	0208
225	F	17	0398

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, France Grivec, Miloš Jakopec, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak petek – Posamezna številka 30 din – Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo: 1800 din – Tekoči račun pri podr. NB v Novem mestu: 606-11-608-9 – NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 – Poštni predal 33 – Telefon 21-227 – Rokopisov in fotografij ne vračamo – TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.